

Απόστολος Η. Σταφύλης

Ανθρώπων Πλάνη

Η τεχνολογία στα χέρια
των προδρόμων του Αντιχρίστου

Μία επιστημονική πραγματεία στα σύγχρονα τεχνολογικά επιτεύγματα, για τον τρόπο που αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν με σκοπό να βλάψουν τον άνθρωπο και να τον κάνουν να χάσει το πιο σημαντικό κομμάτι της ύπαρξής του, την πορεία του προς τη θέωση και τον δρόμο του προς την ανθρωπιά και τη σωτηρία της ψυχής του

ΕΝ ΤΟΥΤΩ ΝΙΚΑ

*Οὐκ ἀρνησόμεθά Σε φίλη Ὁρθοδοξία, οὐ γευσόμεθά
Σε πατροπαράδοτον σίβας, οὐκ ἀπιστάμεθά Σου
Μῆτερ εὐσέβεια. Ἐν Σοί ἐγεννήθημεν, καί Σοί ζῶμεν,
καί ἐν Σοί κοιμησόμεθα. Εἶδέ κασίση καιρός,
μυριάκις ὑπέρ Σοῦ τεθνηζόμεθα. (ΙΩΣΗΦ
ΒΡΥ΄ΕΝΙΟΣ)*

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ:

<http://entoytwnika1.blogspot.gr/>

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΠΑΠΑΡΡΗΓΑΣ

johncriket@gmail.com

Α. Εισαγωγή

Το βιβλίο αυτό προέκυψε μέσα από τα ερωτήματα της καθημερινής ζωής για το πόσο έχει προχωρήσει η επιστήμη, τους τρόπους χρήσης της και γενικά μέσα από τον ξέφρενο καλπασμό των ανακαλύψεων του 21ου αιώνα, σε συνδυασμό με την πορεία του Χριστιανισμού στον ίδιο αιώνα.

Το πρώτο παράδοξο αυτού του βιβλίου είναι η αφιέρωση του, πώς αφιερώνεται στα παιδιά, ένα βιβλίο που στον τίτλο του αναφέρει το όνομα του ΑντιΧρίστου που όλοι μας έχουμε συνδυάσει με το απόλυτο κακό;

Αφιερώνεται σε όλα τα παιδιά του κόσμου τα οποία δυστυχώς θα αντιμετωπίσουν πολλές και δύσκολες καταστάσεις από την χρήση της τεχνολογίας. Τα επόμενα χρόνια η τεχνολογία και τα επιτεύγματά της, αναμένεται να εισβάλουν ακόμη περισσότερο στην ζωή του ανθρώπου και είναι σίγουρο ότι τα σημερινά παιδιά θα βρεθούν σε προκλήσεις και διλήμματα τα οποία πάντα φόβιζαν τους ανθρώπους.

Σε πολλούς θα φαντάζει παράλογο ένα βιβλίο που αναφέρει ότι ο άνθρωπος ίσως να κινδυνεύει από την χρήση της τεχνολογίας αλλά και τις ανακαλύψεις της εποχής του. Μα πώς η ανάπτυξη των επιστημών που έφερε στον άνθρωπο άνοδο βιοτικού επιπέδου, ποιότητα διαβίωσης και αύξηση του μέσου όρου ζωής, τον απειλεί;

Το κύριο αυτό ερώτημα θα αναλυθεί από όσες οπτικές γωνίες και πλευρές μπόρεσαν να το δουν τα φτωχά μου μάτια. Το δύσκολο στο όλο εγχείρημα είναι η ταυτόχρονη παρουσία του Θείου και της Χριστιανικής πίστεως σε συνδυασμό με τα παραπάνω ερωτήματα για τον ρόλο της τεχνολογίας.

Απειλείται η πνευματική ζωή και συνείδηση του Χριστιανού από την χρήση της τεχνολογίας; Είναι δυνατόν η καθημερινή χρήση των τεχνολογικών επιτευγμάτων που μας απλουστεύουν την ζωή, στο τέλος να μας αφαιρέσουν και να μας στερήσουν την ποθητή άνω Ιερουσαλήμ; Μήπως ακόμη χειρότερα είναι πιθανόν να χάσουμε τον Παράδεισο, χωρίς καν να το καταλάβουμε, από την χρήση αυτών των επιτευγμάτων, ενώ νομίζουμε ότι ανήκουμε στο σώμα της Εκκλησίας και λαμβάνουμε ενεργό συμμετοχή στη μυστηριακή ζωή;

Είναι κάποια ερωτήματα από όσα θα αναλυθούν στη συνέχεια και πιστεύω ότι αγγίζουν τον σύγχρονο άνθρωπο. Ας μου επιτραπεί να τελειώσω την εισαγωγή με κάποιες παραδοχές, που νομίζω ότι όλοι έχουμε ζήσει αλλά μάλλον δεν έχουμε συνειδητοποιήσει:

Ζούμε στην εποχή της ταχύτητας αλλά δεν έχουμε χρόνο για τον συνάνθρωπό μας.

Έχουμε γρήγορη πρόσβαση στο διαδίκτυο και internet, γρήγορα αυτοκίνητα, κινητά τηλέφωνα αλλά δυστυχώς δεν προλαβαίνουμε να βρούμε χρόνο και να μιλήσουμε με τους γονείς και τους φίλους μας...

Ζούμε στην εποχή της ανάπτυξης της επιστήμης αλλά η πίστη μας μοιάζει και είναι υπανάπτυκτη.

Κάνουμε ανακαλύψεις και εφευρέσεις, διατυπώνουμε θεωρίες και αξιώματα και ταυτόχρονα καταρρίπτουμε την πίστη μας και δηλώνουμε ότι μπορούμε να βρούμε το σωματίδιο του Θεού και την «εξίσωση του παντός ή των πάντων», ενώ όλοι μας είχαμε για πρόγονο κάποιον πίθηκο...

Ζούμε στην εποχή της γενετικής και της αποκωδικοποίησης του DNA αλλά εκατομμύρια άνθρωποι πεθαίνουν κάθε χρόνο από απλές ασθένειες.

Μιλάμε για ανακαλύψεις και νέα φάρμακα αλλά πόσοι άνθρωποι πεθαίνουν καθημερινά από απλές γαστρεντερίτιδες και έλλειψη πόσιμου νερού...;

Ζούμε στην εποχή της αστροφυσικής και της κβαντικής αλλά έχουμε χάσει το άστρο και το φως της ζωής.

Ψάχνουμε πολύ μακριά στο σύμπαν για νέους πλανήτες, άστρα, εξωγήινη ζωή (αστροφυσική) ή πολύ κοντά ανάμεσα στα μόρια, άτομα και πυρήνες (κβαντική) αλλά ξεχνάμε να κοιτάξουμε γύρω μας και να δούμε την πορεία μας σε σχέση με τη ζωή του χριστιανού και του ανθρώπου...

Ζούμε στην εποχή των οργανώσεων για τον άνθρωπο αλλά έχουμε γίνει πιο εγωιστές και απάνθρωποι από ποτέ.

Σήμερα υπάρχουν πάρα πολλοί οργανισμοί για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και την διασφάλιση στο δικαίωμα της ζωής. Όμως «ορισμένες φορές» (τώρα τελευταία πιο συχνά) παρακολουθούμε από την τηλεόραση μας να βομβαρδίζονται ανελέητα πόλεις και κράτη, ανθρώπους να σκοτώνονται και να ζητούν βοήθεια ενώ συνήθως αλλάζουμε κανάλι για να δούμε κάτι ευχάριστο...

B. Πρόλογος - Γενικά για το βιβλίο

Στο βιβλίο αυτό παρουσιάζονται σημαντικά τεχνολογικά επιτεύγματα και καταστάσεις της εποχής μας που άλλαξαν την ζωή μας σε καθημερινή βάση αλλά και χρησιμοποιούνται από όλους μας σε τέτοιο βαθμό που η χρήση τους είναι αυτονόητη, όπως τα κινητά τηλέφωνα, η τηλεόραση, οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές και πολλά άλλα. Ταυτόχρονα με βάση επιστημονικές και αναγνωρισμένες μελέτες σε παγκόσμια βάση, γίνεται αναφορά σε νέα τεχνολογικά επιτεύγματα, που σύμφωνα με τους επιστήμονες θα μας φέρουν σε μια νέα τεχνολογική επανάσταση πέρα από κάθε φαντασία, από τα μεταλλαγμένα τρόφιμα και την κλωνοποίηση στη ναυοτεχνολογία και τα σύγχρονα βιολογικά όπλα.

Με την αναφορά και την παράθεση σημαντικών επιστημονικών ανακαλύψεων και γεγονότων, επιδιώκεται η γνωστοποίηση και απομυθοποίηση της τεχνολογίας αλλά και των χρήσεών της. Σε κάθε κεφάλαιο υπάρχουν σκόπιμα μια σειρά από ερωτήσεις που επιδιώκουν να γεννήσουν προβληματισμούς, αλλά και να μας θέσουν σε κριτική σκέψη και διάλογο, διάλογο με τον εαυτό μας και κριτική σκέψη για την ορθή χρήση των επιτευγμάτων. Πολλές φορές τα ερωτήματα δεν απαντώνται επίσης σκόπιμα. Για τον συγγραφέα ένα καλό βιβλίο δεν είναι αυτό που προβληματίζει και ταυτόχρονα απαντά στον προβληματισμό, αλλά αυτό που προβληματίζει και βοηθά τον αναγνώστη να κατακτήσει την απάντηση με τη δική του σκέψη. Ούτως ή άλλως για να υπάρξει εξέλιξη και πραγματική πρόοδος χρειάζεται κριτική σκέψη και σωστά διατυπωμένες και αιτιολογημένες απαντήσεις, μόνο που πρώτα πρέπει να τεθούν τα κατάλληλα ερωτήματα.

Τα ερωτήματα που τίθενται είναι πολλά, οι απαντήσεις ποικίλες όσοι και οι αναγνώστες αλλά το αποτέλεσμα στοχεύει να είναι ένα, ο επαναπροσδιορισμός του σκοπού και του ρόλου του ανθρώπου στην Γη.

Σκοπός δεν είναι να τρομάξουμε και να απελπίσουμε τον αναγνώστη αλλά να του δώσουμε να καταλάβει ότι μπορεί να συμμετέχει ενεργά στην όλη διαδικασία. Άλλωστε ένα βιβλίο που είναι αφιερωμένο στα παιδιά δεν μπορεί να έχει απαισιόδοξα μηνύματα και θλιβερό τέλος. Μοναδικός τρόπος για να το αποφύγουμε αυτό είναι η ενημέρωση και σε αυτό συμβάλλει το παρόν σύγγραμμα. Μέσα από επιστημονικά τεκμηριωμένα στοιχεία και αποδείξεις επιδιώκει να φέρει τη γνώση για τους κινδύνους που μπορεί να προκαλέσει η αλόγιστη χρήση και ανάπτυξη της τεχνολογίας. Γνωρίζουμε εάν τα τεχνολο-

γικά μέσα που χρησιμοποιούμε κάνουν κακό στον οργανισμό μας, στο νευρικό μας σύστημα, στον τρόπο σκέψης μας αλλά και πολύ πιθανόν στην ίδια μας την ψυχή ως ψυχοσωματική οντότητα; Είναι όλα ασφαλή για χρήση από κάθε ηλικία;

Πολλοί αναφέρουν ότι μια δύναμη δεν είναι καλή η κακή αλλά εξαρτάται από τον τρόπο που θα χρησιμοποιηθεί. Βέβαια αρκεί να γνωρίζουμε πως μπορεί να χρησιμοποιηθεί η δύναμη αυτή. Η φωτιά μπορεί να μας ζεστάνει αλλά και να μας κάψει. Με το μαχαίρι κόβουμε ψωμί αλλά και μαχαιρώνουμε. Για τα τεχνολογικά επιτεύγματα ξέρουμε ότι μας παρέχουν τον σύγχρονο τρόπο ζωής αλλά τι κακό μπορούν να μας κάνουν; Είναι δυνατόν να μας προξενήσουν κακό και εάν ναι, τότε σε ποιες πλευρές της ανθρώπινης φύσης; Γνωρίζουμε τις αρνητικές τους επιδράσεις; Έχουμε γνώση ή τα χρησιμοποιούμε άκριτα επειδή δήθεν μας διευκολύνουν τη ζωή μας;

Πριν όμως ξεκινήσουμε με την παράθεση και εξήγηση των επιτευγμάτων αλλά και των σύγχρονων προκλήσεων που έχουμε να αντιμετωπίσουμε ας δούμε καλύτερα τι είναι και τι εννοούμε με τον όρο τεχνολογία.

Γ. Τι εννοούμε με τον όρο «Τεχνολογία»

Η τεχνολογία περιγράφει ένα ευρύ πεδίο που ασχολείται με την γνώση της επιστήμης στη χρήση εργαλείων και τεχνικών επ' ωφελεία της ανθρωπότητας. Λέγεται ότι η Τεχνολογία είναι η επιστήμη σε δράση (από τη Βικιπαίδεια, την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια).

Τεχνολογία θα μπορούσε να οριστεί κάθε υλική οντότητα που δημιουργείται από την εφαρμογή διανοητικής και φυσικής προσπάθειας. Σε αυτήν την χρήση η τεχνολογία είναι η τρέχουσα κατάσταση της γνώσης μας για το πώς συνδυάζουμε πόρους ώστε να παράγουμε επιθυμητά προϊόντα, να λύσουμε προβλήματα, να εκπληρώσουμε τις ανάγκες μας ή να ικανοποιήσουμε τη θέληση μας. Η τεχνολογία περιλαμβάνει μεθόδους, δεξιότητες, διαδικασίες, τεχνικές, εργαλεία και πρώτες ύλες καθώς και χρήσεις όπως είναι η τεχνολογία υπολογιστών, η τεχνολογία κατασκευών ή η ιατρική τεχνολογία κ.λπ. Συχνά οι όροι Επιστήμη και τεχνολογία θεωρούνται ταυτόσημοι. Η πλήρης διάκριση δεν είναι εφικτή αλλά αντίθετα στον καθημερινό λόγο όταν χρησιμοποιούμε τις παραπάνω έννοιες αναφερόμαστε στο ίδιο αντικείμενο.

Επίσης στην καθημερινή ζωή ως τεχνολογία ορίζουμε τις ανακαλύψεις και εφευρέσεις που έχει κάνει ο άνθρωπος από τα αρχαία χρόνια έως σήμερα. Από το ψήσιμο του φαγητού μέχρι τις επιστρώσεις με πολυμερή στην άτρακτο των διαστημοπλοίων, ο άνθρωπος έχει αναπτύξει τρόπους και τεχνικές ώστε να εξασφαλίσει μια καλύτερη ζωή.

Σίγουρα αυτό που καθημερινά αντιλαμβανόμαστε είναι τα αποτελέσματα της τεχνολογίας. Καθημερινά χρησιμοποιούμε τεχνολογικά επιτεύγματα χωρίς να συνειδητοποιούμε το μέγεθος της ευκολίας που μας παρέχουν. Τα τεχνολογικά επιτεύγματα μας χάρισαν άνοδο του βιοτικού επιπέδου, καλύτερες συνθήκες ζωής και διαβίωσης, αύξηση του μέσου όρου ζωής και αναμφισβήτητα μας έδωσαν την δυνατότητα να δημιουργήσουμε ένα κόσμο που να μας παρέχει ασφάλεια, ελευθερία και δικαίωμα στη ζωή.

Βέβαια θα μπορούσε κάποιος να υποθέσει ότι στις μέρες μας έχουμε μια έξαρση τεχνολογικών επιτευγμάτων. Εδώ και αρκετά χρόνια έχει ξεκινήσει μια επανάσταση στις τεχνολογικές ανακαλύψεις και στον κόσμο της τεχνολογίας χωρίς φραγμούς και όρια. Νέες εφαρμογές και εργαλεία κατακλύζουν την αγορά σε σημείο που η εξειδίκευση σε κάθε τομέα να έχει μετατραπεί σε απόλυτη. Η τηλεόραση, τα κινητά τηλέφωνα, οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, δορυφόροι, σύγχρονες τροφές και καλλιέργειες, η ναυοτεχνολογία, η αποκω-

δικοποίηση του DNA είναι μερικά από τα πεδία όπου παρατηρείται κυριολεκτικά μια έκρηξη νέων τεχνολογικών επιτευγμάτων και ανακαλύψεων.

Μας είναι απαραίτητα όλα αυτά τα νέα τεχνολογικά επιτεύγματα της εποχής μας ή αντίθετα μας υποδουλώνουν; Μήπως τελικά αντί να αυξάνουν τον μέσο όρο ζωής τον ελαττώνουν; Γιατί τα τελευταία χρόνια ο άνθρωπος αναζητά συνέχεια νέες ανακαλύψεις και που θα τον ωφελήσουν όλα αυτά; Δεν είναι μήπως σε ευημερία και τεχνολογική ευμάρεια; Μήπως ο εγωισμός του ανθρώπου και η περιέργειά του τον έκαναν να ξεχάσει το πραγματικό νόημα της ζωής και ο ίδιος ο άνθρωπος στράφηκε εναντίον του εαυτού του; Βρίσκεται ο σύγχρονος άνθρωπος στην χειρότερη πλάνη από την εμφάνισή του στον πλανήτη; Μήπως είναι ο ίδιος ο Αντίχριστος του εαυτού του και της ύπαρξής του;

Δ. Τι είναι ο Αντίχριστος και πώς μπορεί να ἔρθει η «πλάνη» στον ἄνθρωπο;

Πολλοί με τον ὄρο ἢ το ἄκουσμα της λέξης αντίχριστος φαντάζονται μια αποτρόπαια και τρομακτική μορφή που ἔχει ξεπηδήσει ἀπὸ ταινία επιστημονικής φαντασίας. Ἄλλοι πάλι τον ταυτίζουν με ἀνθρώπους που ἔφεραν στη γη δεινά και πολέμους, καταστροφές και λεηλασίες χωρὶς ὄρια, ὅπως ο Νέρωνας και ο Χίτλερ. Επίσης Αντίχριστος ἢ Αντίχριστοι, μπορεί να εἶναι για κάποιους, οὖν Προέδροι κρατῶν που βομβαρδίζουν και καταστρέφουν ἄλλες χώρες στο ὄνομα της ελευθερίας, της δημοκρατίας και της δικαιοσύνης.

Στην Καινὴ Διαθήκη και συγκεκριμένα στην Αποκάλυψη του Ἰωάννη ὡς Αντίχριστος θεωρεῖται και εἶναι ἓνας ἄνθρωπος με το ὄνομα χΞς ἢ 666. «ὡδε ἡ σοφία ἐστίν, ὁ ἔχων νουν ψηφισάτω τον ἀριθμὸ του θηρίου ἀριθμὸς γάρ ἀνθρώπου ἐστὶ και ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ χξς'». Ὄνομα και ἄνθρωπος που ἀντιτίθεται και πλαστογραφεῖ το ὄνομα του Χριστοῦ. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς θα δοξαστεῖ και θα τιμηθεῖ ἀπὸ τους ἀνθρώπους ἀντὶ του πραγματικοῦ Χριστοῦ. Ὁ κόσμος θα πλανηθεῖ και θα θεωρήσει ὡς τον πραγματικὸ Μεσσία τον ἄνθρωπο αὐτόν «χΞς» ἀντὶ του Χριστοῦ (ἀντίχριστος).

Πὼς ὅμως θα πλανηθοῦν οὖν ἄνθρωποι; Τι μέσα θα χρησιμοποιήσει για να ἐντυπωσιάσει και να σαγηνεύσει τον σύγχρονο ἄνθρωπο ὡστε να τιμηθεῖ ὡς ὁ μέγιστος Θεὸς και ἐξουσιαστής;

Απὸ την ἄλλη ἐτυμολογικά ὁ ὄρος ἀντίχριστος σημαίνει τον ἀντίθετο του Χριστοῦ, αὐτόν που ἀντιτίθεται στον Χριστό. Βέβαια πολλοὖν ἄνθρωποι ἀλλὰ και δαίμονες ἀδυνατοῦν να προξενήσουν κακό στην ὑπαρξη και στην οντότητα του Θεοῦ, μιας που ὁ Θεὸς εἶναι ἀφθαρτος, ἀχρονος, ἀναλλοίωτος και ἀπειρος.

Ἡ μοναδικὴ ευκαιρία που εἶχαν για να κάνουν «κακό» στον Χριστό ἦταν ὅσο Αὐτὸς βρισκόταν ἐνσαρκωμένος Θεός, Θεἄνθρωπος στη γη, ὅμως ἀπέτυχαν παταγωδῶς και συνετριβήσαν ὡς σκευὴ κεραμέως τα σχέδια και οὖν δυνάμεις τους με την Ἁγία και ἔνδοξη Ἀνάστασή Του. Ἐτσι βρίσκουν ἓναν ἄλλον τρόπο να πολεμήσουν τον Χριστό, να ἀντισταθοῦν σε αὐτόν που εἶναι κατ' εἰκόνα και καθ' ὁμοίωση του Χριστοῦ στη Γη, τον ἄνθρωπο. Δηλαδή ἀντὶ του Χριστοῦ ὁ Αντίχριστος πολεμᾷ τον ἄνθρωπο με σκοπὸ την ἀπώλεια ὄχι μόνο της ζωῆς ἀλλὰ και της ψυχῆς, που τον ἐνδιαφέρει περισσότερο. Σκοπὸς του εἶναι να παρασύρει ὅλους τους ἀνθρώπους μαζί του στην αἰώνια κόλαση ὡστε να δείξει στον Θεὸ ὅτι μάταια ἔχυσε το Ἅγιο Του αἶμα στον Σταυ-

ρό για να σώσει τους ανθρώπους από την αμαρτία και να τους δώσει ελπίδα για σωτηρία.

Έτσι ο Αντίχριστος επιδιώκει να κάνει τον άνθρωπο να ξεχάσει την Θεία προέλευση και τον προορισμό του. Να χάσει τον χρόνο του, να ασχοληθεί με φθαρτά και γήινα πράγματα. Να τον κάνει να γίνει οξύθυμος και θυμώδης, να χάσει ακόμη και τα λογικά του, να ξεχάσει έτσι τις αμαρτίες του και να χαθεί στην δίνη της μαύρης τρύπας που λέγεται τεχνολογία και έχει κατακυριεύσει την ζωή του.

Με αυτόν τον τρόπο θα προετοιμάσει το έδαφος ώστε πριν να έρθει στη γη, οι άνθρωποι να έχουν σαλευτεί και να έχουν χάσει την δυνατότητα να είναι ελεύθεροι, να σκέφτονται κριτικά και δημιουργικά.

Η προετοιμασία των ανθρώπων για να δεχτούν αντί του Χριστού τον Αντίχριστο είναι αναγκαία για να πετύχουν τα σχέδιά του. Πρέπει να βρει τρόπους για να κάνει τους ανθρώπους έτοιμους να τον ακολουθήσουν και να τον αποθεώσουν με την έλευσή του. Εάν όμως οι άνθρωποι έχουν αγάπη πίστη και παρρησία στον πραγματικό Θεό τα σχέδιά του θα είναι δύσκολο να επιτευχθούν.

Γι' αυτό ακριβώς χρειάζεται ένα εργαλείο που δεν θα μπορεί να αμφισβητηθεί από τον απλό άνθρωπο αλλά ταυτόχρονα θα μπορεί να τον πλανήσει. Ένα εργαλείο που θα χειρίζονται λίγοι και εκλεκτοί, αυτοί που περιμένουν την έλευση του Αντίχριστου για να αναρριχηθούν στη μάταιη εξουσία του κόσμου τούτου. Το εργαλείο αυτό θα του δίνει την δυνατότητα να ελέγχει τους ανθρώπους και να τους εξουσιάζει, να τους παρακολουθεί, να εμφανίζει και να κάνει μπροστά τους θαύματα και πράγματα πέρα από κάθε φαντασία, να μπορεί ακόμη να τους δίνει οδηγίες και εντολές απευθείας στο κέντρο του εγκεφάλου τους και να ελέγχει ακόμη και την σκέψη τους.

Από την άλλη πλευρά θα μπορούσαμε να υποθέσουμε πως πολλοί άνθρωποι μεταμορφώνονται σε αντίχριστους με τον τρόπο που ζουν και σκέφτονται για τους άλλους ανθρώπους. Όταν δεν ενδιαφέρονται για τα δηλητηριασμένα, με φυτοφάρμακα, φρούτα και λαχανικά που πουλούν σε συνανθρώπους τους αφού δεν θα τα φάνε οι ίδιοι, όταν δεν νοιάζονται για την μόλυνση και ρύπανση του περιβάλλοντος, όταν κάνουν πυρηνικές δοκιμές και ταυτόχρονα υπογράφουν συμβάσεις για την διαφύλαξη του περιβάλλοντος, όταν μας μιλάνε για ήθος και βιοηθική ενώ κλωνοποίησαν την Ντόλυ (το πρώτο κλωνοποιημένο ζώο) εν αγνοία μας και ποτέ δεν μας είπαν από τι πέθανε και γιατί, τότε σε ποιόν αντίχριστο αναφερόμαστε; Σε αυτόν

της αποκάλυψης ή σε αυτόν που καταστρέφει κάθε μέρα τον άνθρωπο και την γη στην οποία ζούμε;

Όλα αυτά φαίνονται ως εξωπραγματικά ή ως φανταστικά γεγονότα κάποιου μακρινού γαλαξία, μα δυστυχώς φαίνεται και είναι πραγματικότητα σε αυτόν τον πλανήτη που λέγεται γη και κατοικούμε εμείς οι άνθρωποι. Σύμφωνα με τον αείμνηστο Κορνήλιο Καστοριάδη ο μεγαλύτερος εχθρός του ανθρώπου είναι ο άνθρωπος.

Το εάν είναι αλήθεια ή όχι θα το δούμε στη συνέχεια του βιβλίου, αναλύοντας διεξοδικά κομμάτι-κομμάτι αυτό που αποκαλέσαμε τεχνολογία και συγκεκριμένα τα πιο σημαντικά τεχνολογικά επιτεύγματα της εποχής μας αλλά και καθημερινές διαπιστώσεις και δρώμενα. Βέβαια για το καθένα ξεχωριστά θα μπορούσε να είχε γραφτεί ένα βιβλίο ολόκληρο, αλλά εδώ αναφέρονται τα πιο σημαντικά και τρανταχτά παραδείγματα που θα μας δώσουν μια πολύ καλή εικόνα της πραγματικότητας, μέσα από επιστημονικά παγκοσμίως αναγνωρισμένες εργασίες και μελέτες.

Ε. Σημαντικά τεχνολογικά επιτεύγματα και διαπιστώσεις της εποχής μας

1. Τηλεόραση, μουσική, μέσα ψυχαγωγίας

«Θα έρθει καιρός που ο διάβολος θα έχει τις κεραίες του σε κάθε στέγη.»

Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός (1714-1779), από τις Προφητείες του Αγίου

Τηλεόραση: Τηλέ = μακριά, όραση = ορώ = βλέπω, δηλαδή ορώ από μακριά ή βλέπω από μακριά.

Οι περισσότεροι από εμάς έχουμε στα σπίτια μας την συσκευή αυτή που μας δίνει την δυνατότητα να βλέπουμε από την πολυθρόνα ή τον καναπέ του σπιτιού μας πράγματα, γεγονότα, στιγμές, καταστάσεις και άλλα πολλά που διαδραματίζονται σε διάφορες περιοχές του πλανήτη μας. Μάλιστα πρέπει να διαθέτουμε και μια κεραία για να λαμβάνουμε το καλύτερο δυνατό σήμα και να απολαμβάνουμε τα τεκταινόμενα.

Η τηλεόραση έφερε επανάσταση στο ελληνικό νοικοκυριό και όχι μόνο. Για πολλούς ένα εργαλείο που μας ενημερώνει και συμβάλλει ακόμη και στη διαδικασία της μάθησης και για άλλους ένα εργαλείο που μας οδηγεί στην αποχαύνωση, στον μιμητισμό και στη μαζοποίηση.

Τι είναι τελικά η τηλεόραση;

Οι πιο προοδευτικοί θα μας πουν ότι σαν εργαλείο μπορώ να το χρησιμοποιήσω όπως θέλω, δεν είναι κακό ή καλό από μόνο του αλλά εξαρτάται από τον τρόπο χρήσης. Έτσι εάν παρακολουθήσω εκπαιδευτική τηλεόραση, ενημερωτικές εκπομπές, ειδήσεις, ντοκιμαντέρ και άλλα όμορφα και ενδιαφέροντα πράγματα θα αναβαθμιστώ ως άνθρωπος και θα αποκτήσω γνώσεις, θα είμαι ενήμερος και θα έχω άποψη. Από την άλλη εάν παρακολουθήσω εκπομπές με ανήθικο περιεχόμενο, διαφημίσεις, σκηνές βίας και τρόμου, ακατάλληλες ταινίες και άλλες εκπομπές που με υποβαθμίζουν ως άνθρωπο θα ζημιωθώ ψυχικά αλλά και πνευματικά.

Το παράδοξο είναι πως ακόμη και μέσα από εκπομπές που πιστεύουμε ότι κερδίζουμε τελικά αποδεικνύεται ότι χάνουμε πολλά.

Η τηλεόραση μας στερεί την φαντασία και χειρότερα δε, την κατευθύνει. Μας στερεί την φαντασία γιατί δεν μας αφήνει να πλάσουμε με το μυαλό μας τους ήρωες της ιστορίας, των βιβλίων και των μύθων αλλά μας παρουσιάζει

μια εικόνα τους και έτσι όταν ανακαλέσουμε στη μνήμη μας το πρόσωπο κάποιου (π.χ. του Λεωνίδα ή του Αχιλλέα ή ακόμη του ίδιου του Χριστού) θα είναι τυποποιημένο για εκατομμύρια ανθρώπους που είδαν την συγκεκριμένη ταινία ή εκτομπή που απεικόνιζε με τον συγκεκριμένο τρόπο το πρόσωπο αυτό.

Από την άλλη μας κατευθύνει γιατί μας τονίζει τα χαρακτηριστικά που θέλει να προβάλλει ο σκηνοθέτης ή ο παραγωγός. Δυστυχώς σε ορισμένες ταινίες υπάρχουν μορφές τεράτων, δαιμονικών μορφών, εξωγήινων όντων που τρομάζουν ακόμη και ενήλικες. Φανταστείτε τι κακό προξενούν στις αδιαμόρφωτες ψυχές των μικρών παιδιών. Όλοι γίναμε μάρτυρες περιστατικών που μικρά παιδιά προσπάθησαν να μιμηθούν «ιπτάμενους ήρωες» της τηλεόρασης πηδώντας από ορόφους πολυκατοικιών με τραγικά αποτελέσματα. Μήπως επειδή δημιούργησαν στο μυαλό των παιδιών μια εικονική πραγματικότητα που συνεχιζόταν και στην καθημερινή ζωή;

Σχετικά με την εικονική πραγματικότητα, είναι σε όλους μας γνωστή και μια άλλη δύναμη της τηλεόρασης, να μας καθηλώνει με την συνεχόμενη εικόνα και ήχο. Δεν θα είναι λίγες οι φορές που συνειδητοποιήσατε ότι ενώ βλέπατε τηλεόραση και σας μίλησε κάποιος ήταν σαν να σας ξυπνά από ένα όνειρο που βλέπατε ενώ ήσασταν ξύπνιοι ή μήπως δεν το συνειδητοποιήσατε ακόμη;

Ένας έφηβος που βλέπει τηλεόραση επτάμισι ώρες την ημέρα (τόσες ώρες, κατά μέσο όρο, παρακολουθούν τηλεόραση τα παιδιά 11-15 ετών στην Αγγλία, σύμφωνα με δημοσίευμα της εφημερίδας Guardian) γίνεται τρωτός σε σειρά ασθενειών, ψυχικών και σωματικών, υποστηρίζουν οι επιστήμονες. Πνευματική και σωματική νωθρότητα, ρηχή φαντασία, αδυναμία σύλληψης αφηρημένων εννοιών και εσωστρέφεια.

Βέβαια από την άλλη πλευρά είναι και η ακτινοβολία της τηλεόρασης, ειδικά στις τηλεοράσεις παλιότερης τεχνολογίας (καθοδικής λυχνίας), που χρησιμοποιούσαν ως αρχή λειτουργίας τους τα επιταχυνόμενα ηλεκτρόνια. Ηλεκτρόνια που επιταχύνονταν συγκρούονταν με την φωτεινή οθόνη και έδιναν το ανάλογο χρώμα. Όμως μερικά «ξέφευγαν» από τη οθόνη και συνέχιζαν την πορεία τους μέχρι να συγκρουστούν με το επόμενο σώμα και τελικά να

Εικόνα 1.1

σταματήσουν. Αυτό είχε ως συνέπεια να βομβαρδίζεται ο τηλεθεατής με ηλεκτρόνια και να δέχεται ακτινοβολία. Εάν και νέες μελέτες αναφέρουν ότι η πιο βλαβερή ακτινοβολία της τηλεόρασης προέρχεται από το πίσω μέρος της οθόνης που διασπείρεται και αυτή στον χώρο μας και έτσι έχουμε επιπλέον ακόμη μια επικίνδυνη ακτινοβολία.

Ο γέροντας Πορφύριος απαγόρευε στις έγκυες γυναίκες να βλέπουν τηλεόραση γιατί έλεγε ότι ήταν σαν να έκαναν ακτινογραφία από την ακτινοβολία που δέχονταν.

Όμως όλα αυτά φαντάζουν μικρά μπροστά στον μεγαλύτερο κίνδυνο από την χρήση της τηλεόρασης, την μετάδοση κρυφών μηνυμάτων, μέσα από την εικόνα και τον ήχο.

Ας δούμε τι συνέβη στην Αμερική τη δεκαετία του 1990, μεταφερόμαστε λοιπόν σε μια αλυσίδα μεγάλου πολυκαταστήματος που οι ζημιές από τις ετήσιες απώλειες λόγω κλοπών ανέρχονται σε μερικές χιλιάδες δολάρια. Ενώ ψάχνουν απεγνωσμένα για λύση παρουσιάζεται μια εταιρεία που για ένα αρκετά μεγάλο ποσό σε δολάρια αναλαμβάνει να λύσει το πρόβλημα. Το κόστος ήταν μεγάλο αλλά τελικά γίνεται συμφωνία μεταξύ των δύο πλευρών. Τα αποτελέσματα γίνονται εμφανή σύντομα, η ελάττωση των απωλειών λόγω κλοπών εκμηδενίζεται και η αλυσίδα του πολυκαταστήματος κάνει απόσβεση του ποσού που διέθεσε στην εταιρεία.

Πώς έγινε αυτό; Μήπως με κάμερες ασφαλείας ή μήπως με καλύτερη αστυνόμευση; Δυστυχώς όχι. Η εταιρεία εφάρμοσε μια νέα μέθοδο που μέσα από τη μουσική ακουγόταν κρυφά μηνύματα που έλεγαν: «είσαι τίμιος», «δεν είσαι κλέφτης», «μην κλέβεις, σκέψου να σε πιάσουν!». Με τα μηνύματα αυτά κατάφεραν να αλλάξουν την διάθεση αυτών που πήγαιναν στο πολυκατάστημα για να κλέψουν!

Μήπως η τηλεόραση έχει την ίδια δυνατότητα; Μήπως είναι δυνατόν να μας εισάγουν άλλου τύπου μηνύματα; Μήπως;

Το 2005 διαδόθηκε πως μια διαφήμιση για ασφάλεια ζωής έδειχνε για λιγότερο από 1/10 του δευτερολέπτου (χρόνος που απαιτείται για να γίνει αντιληπτή και να πάρει μορφή μια εικόνα στο μάτι μας), σκηνές από πόλεμο και καταστροφές. Σκοπός της ήταν να μας περάσει υποσυνείδητα το μήνυμα του φόβου και το ότι μια ασφάλεια ζωής θα εξασφάλιζε τους δικούς μας σε περίπτωση θανάτου, πολέμου κ.λπ. Στα πλαίσια της έρευνας για την αληθοφάνεια των παραπάνω στοιχείων δεν βρέθηκε κάτι σχετικό στην σελίδα του Εθνικού Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου, όμως μέσα από την αναζήτηση στην Ιστο-

σελίδα του Εθνικού Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου ήρθαν στην επιφάνεια καταστάσεις που ξέφευγαν από την απλή παρεμβολή μηνυμάτων για αγορά και κατανάλωση υλικών αγαθών. Υπήρχαν φανερά μηνύματα που απειλούσαν την υγιή ανάπτυξη των παιδιών αλλά και την διαμόρφωση του χαρακτήρα τους.

Ένα παράδειγμα είναι και το παρακάτω (απόσπασμα από την 1/2006 απόφαση του Εθνικού Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου), που αφορά παιδική σειρά που προβάλλονταν στην ζώνη παιδικής τηλεθέασης.

«...Από την καταγραφή των πραγματικών περιστατικών και την παρακολούθηση των μαγνητοταινιών, προκύπτει ότι τα υπό έλεγχο επεισόδια της σειράς «Yu-Gi-Oh» που μεταδίδονται στην παιδική ζώνη του σταθμού, παρουσιάζουν κάποιους ήρωες αντίπαλους μεταξύ τους, οι οποίοι με τη χρήση καρτών, προσπαθούν να επιβληθούν ο ένας του άλλου. Στο επεισόδιο της 8.10.2005, οι αντίπαλοι είναι ετεροθαλή αδέρφια, στόχος των οποίων είναι η επικυριαρχία του ενός επί του άλλου, με σκοπό τη διοίκηση της εταιρείας του πατέρα τους. Η αντιπαράθεση γίνεται με τη χρήση των 4

Εικόνα 1.2

καρτών από τις οποίες εκτοξεύονται τα όπλα που χρησιμοποιεί ο ένας κατά του άλλου. Τα όπλα είναι τέρατα, βαμπίρ, Κένταυροι με άγρια όψη και βλοσυρό βλέμμα, πυρακτωμένη λάβα και παλιρροϊκά κύματα, όμως χειρότερη εντύπωση προκαλεί το γεμάτο μίσος βλέμμα των αντιπάλων – αδελφών που είναι έτοιμοι να εξοντώσουν αλλήλους για την διοίκηση μιας εταιρείας. Επίσης δύσκολα αντιλαμβάνεται ο τηλεθεατής ποιος είναι ο «κακός» και ποιος ο «καλός», δεδομένου ότι και οι δύο μετέχονται τα αυτά όπλα και τους αυτούς τρόπους προώθησής τους στην κορυφή της εταιρείας. Στο επεισόδιο της 6.11.2005, γίνεται πάλι αντιπαράθεση με κάρτες μεταξύ αντίπαλων ομάδων,

όπου τα όπλα που χρησιμοποιούνται είναι **τρομακτικά τέρατα με διάφορες μορφές**, τα δε πρόσωπα των μελών των αντίπαλων ομάδων είναι συνήθως **βλοσυρά και χαιρέκακα** με συχνές εκφράσεις **οργής**. Η εικόνα που προσλαμβάνει ο ανήλικος τηλεθεατής είναι μάλλον **αλγεινή**, δεδομένου ότι, πέρα από την παρουσίαση **τερατόμορφων όντων** και συνεχών αναμετρήσεων μεταξύ αντίπαλων ομάδων, αντιλαμβάνεται τον κόσμο ως ένα πεδίο μαχών στον οποίο μόνο οι **βίαιες** συγκρούσεις φέρουν αποτέλεσμα, ενώ η ειρηνική επίλυση των διαφορών, φαίνεται ουτοπική (**η βιαιότητα δηλαδή φαίνεται μια κανονική και φυσιολογική κατάσταση και όχι εκτροπή**). Η γενική εικόνα του όλου θεάματος που προσφέρει η υπό κρίση σειρά, θίγει την ηθική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων, αφού προσβάλλει την ευαισθησία και την τρυφερότητά τους με την πρόσληψη παραστάσεων που πληγώνουν τον ψυχικό τους κόσμο και **στρεβλώνουν την αληθινή διάσταση των ανθρώπινων σχέσεων**. Γι' αυτή την εκτροπή ενδείκνυται όπως επιβληθεί στον τηλεοπτικό σταθμό η διοικητική κύρωση του προστίμου...»

Η τηλεόραση σήμερα διαμορφώνει χαρακτήρες και παρέχει πρότυπα. Δυστυχώς αυτό που μαθαίνουν τα παιδιά μας από μικρά ακόμη είναι, η επιθετικότητα, η αντίδραση, η βιαιότητα και η έλλειψη αγάπης και σεβασμού, το μόνο δίκαιο που επικρατεί είναι του ισχυρού και μάλλον του περισσότερο κακού. Μέσα ειδικά από τις «αθώες» παιδικές σειρές προβάλλονται μηνύματα, όπως είδαμε και παραπάνω, που μεταμορφώνουν τις αγνές παιδικές ψυχές σε βίαιες και στυγνές ώστε να κερδίζουν πάντα χωρίς τον έλεγχο της συνείδησης και την αντίληψη του καλού και κακού. Τα παιδιά αυτά μεγαλώνοντας ποια πρότυπα θα ακολουθήσουν; Ποιους θα επιλέξουν να μοιάσουν; Εάν μοιάσουν στους παιδικούς τους ήρωες που προβάλλονται από την τηλεόραση θα μας οδηγήσουν σε μια επιθετική, βίαιη και χωρίς ηθικούς φραγμούς κοινωνία.

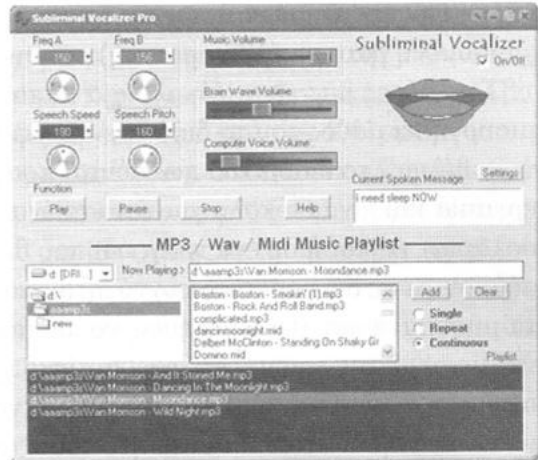
Επίσης σύμφωνα με νέες έρευνες η παρακολούθηση της τηλεόρασης δημιουργεί προβλήματα στην κοινωνική, ψυχολογική αλλά και νοητική ανάπτυξη και εξέλιξη των παιδιών. Είναι δυνατόν να προκαλέσει στα παιδιά ψυχικές και νοητικές διαταραχές και να τα οδηγήσει στη σύγχυση μεταξύ του πραγματικού κόσμου και του ψεύτικου κόσμου της τηλεόρασης και των εκπομπών της (Efectele micului ecran asupra mintii copilului, Editura Prodromos, Asociata Pentru Apararea Familiei si Copilului 2007).

Το κακό ή το καλό με την τηλεόραση είναι ότι μπορεί και συνδυάζει ζωντανό ήχο και εναλλαγή στην εικόνα που μας συναρπάζουν και μας καθηλώνουν.

Όμως μήπως προσπαθούν να μας περάσουν μηνύματα με την τεχνολογία και να μας ελέγξουν; Αυτό γίνεται μόνο για χρήματα όπως στις διαφημίσεις και στο πολυκατάστημα ή αποσκοπούν σε κάτι απώτερο εξαφανίζοντας την φιλία, την ανθρωπιά και την αγάπη από το παιδικό λεξιλόγιο; Μήπως θέλουν να μας καθυποβάλουν και για άλλα; Μήπως η τηλεόραση προετοιμάζει το έδαφος;

Για πρώτη φορά τα κρυφά μηνύματα εφαρμόστηκαν το 1957 από τον James Vicary ερευνητή αγοράς, σε αίθουσες κινηματογράφου στο New Jersey των ΗΠΑ. Για χρονικό διάστημα έξι εβδομάδων προβαλλόταν μηνύματα με ταχύτητα 1/3000 του δευτερολέπτου ενδιάμεσα στις εικόνες της ταινίας που έλεγαν: «Πιές Coca-Cola» και «Πεινάς; Φάε ποπ-κορν». Τα αποτελέσματα έδειξαν αύξηση της κατανάλωσης coca-cola κατά 57,5% και ποπ-κορν κατά 18,1%. Η διαφορά στα ποσοστά σύμφωνα με τον ίδιο τον ερευνητή οφείλεται στο ότι το ερώτημα «πεινάς; φάε ποπ-κορν» δημιούργησε άγχος και διλήμματα (για το εάν πεινούν) στους τηλεθεατές που συνδυάστηκε με τη χρήση ποπ-κορν. Αντίθετα η απλή εντολή «πιές coca-cola» λειτούργησε τέλεια στο υποσυνείδητο, χωρίς να προκαλεί άγχος, αφού σου έλεγε ακριβώς τι να κάνεις.

Επίσης το 2001 σε σύγχρονη αλυσίδα σούπερ-μάρκετ χρησιμοποίησαν μουσική ως εργαλείο πειθούς, χρησιμοποιώντας τις απλές αισθήσεις μας. Οι ερευνητές του Πανεπιστημίου του Λέστερ που βρίσκεται στην Αγγλία και συγκαταλέγεται σύμφωνα με την έγκριτη Αγγλική εφημερίδα Guardian στα 20 καλύτερα Πανεπιστήμια του κόσμου (Μάιος 2007), τοποθέτησαν στα ράφια ενός πολυκαταστήματος τέσσερις μάρκες γαλλικών κρασιών και άλλες τόσες γερμανικών. Την πρώτη μέρα το 77% των καταναλωτών διάλεξε γαλλικά κρασιά ενώ την επόμενη το 73% αγόρασε γερμανικά. Η εξήγηση βρίσκεται στα ηχεία και στο είδος μουσικής που άκουγαν οι καταναλωτές κάθε

Εικόνα 1.3

Το κέντρο ρυθμίσεων ενός προγράμματος υποσυνείδητων μηνυμάτων

μέρα. Την πρώτη μέρα άκουγαν τρυφερή Γαλλική μουσική, ενώ τη δεύτερη χαρούμενη βαυαρική (Γερμανική) μουσική.

Στις μέρες μας είναι εύκολο για κάποιον που διαθέτει τις γνώσεις να δημιουργήσει μόνος του το δικό του «κρυφό μήνυμα», σε όποιο τραγούδι ή βίντεο θέλει. Στο διαδίκτυο πωλούνται προγράμματα που κάνουν αυτή την διερργασία και είναι εύκολο για τον καθένα μας να τα αγοράσει (περίπου 100\$ δολάρια). Δηλαδή σε ένα τραγούδι που θέλουμε, προσθέτουμε λόγια που εκπέμπονται σε διαφορετική συχνότητα από αυτή που ακούμε και έτσι βάζουμε τα μηνύματα που θέλουμε εμείς να περάσουμε στους ανθρώπους. Το ίδιο γίνεται και με την εικόνα, υπάρχει αντίστοιχο πρόγραμμα που σε μια ταινία, διαφήμιση κ.λπ. μπορούμε να εισάγουμε ενδιάμεσα τις εικόνες που επιδιώκουμε να κρατήσει στο υποσυνείδητό του ο άνθρωπος.

Ας υποθέσουμε όμως τελικά ότι η τηλεόραση και αυτοί που την ελέγχουν, εάν την ελέγχουν, την χρησιμοποιούν μόνο για να κερδίσουν χρήματα και όχι να μας επηρεάσουν την προσωπικότητα, την πίστη και τις σκέψεις μας.

Τότε υπάρχουν σίγουρα τα φανερά μηνύματα που εισάγονται στην ζωή μας. Μας εξοικειώνουν με όρους και ιδέες που σαν έθνος, λαός αλλά και ατομικές οντότητες, δεν είχαμε έρθει σε επαφή. Έτσι έννοιες όπως η ομοφυλοφιλία, πορνεία, μοιχεία γίνονται καθημερινότητα μέσα από την παρακολούθηση των τηλεοπτικών σειρών. Οι σειρές αυτές για διάφορους λόγους έχουν ακραίους χαρακτήρες σε ιδέες, προτιμήσεις και συνήθειες που τελικά μας πείθουν πως κάπως έτσι είναι η ζωή ή κάπως έτσι έπρεπε να είναι η ζωή. Μας εθίζει σε γεγονότα, που όταν τα συναντούμε στην πραγματική ζωή τα θεωρούμε αυτονόητα και έτσι χάνουμε την αυτοάμυνά μας σε παράξενες, ανήθικες και παράνομες συμπεριφορές. Είναι σίγουρο πως εάν δεν είχαμε συνηθίσει στο αντίκρισμα των εικόνων αυτών από την τηλεόραση θα είχαμε διαφορετική συμπεριφορά σε πολλές καθημερινές καταστάσεις στη ζωή μας.

Από την άλλη πλευρά νομίζουμε ότι όλα όσα λέγονται στην τηλεόραση είναι και σωστά, «το είπε και στην τηλεόραση» λέμε. Το 1995 στην Γερμανία αποκαλύφθηκε ότι ο δημοσιογράφος Μάικλ Μπόρν χρησιμοποιούσε ψεύτικα ρεπορτάζ στα γερμανικά μέσα για να δημιουργεί ψεύτικες ειδήσεις και να αυξάνεται έτσι η τηλεθέαση. Ένα από αυτά έδειχνε τους παράνομους αντάρτες του ΡΚΚ σε ένα κρυσφήγετο στην Τουρκία, να ετοιμάζουν βόμβες τις οποίες θα έβαζαν σε τουριστικά θέρετρα. Όμως οι Τούρκοι βοτανολόγοι που εξέτασαν αναλυτικά τις εικόνες του βίντεο ανακάλυψαν ότι τα φυτά δεν φύτρωναν στην Τουρκία αλλά στην Ελλάδα. Αυτή η ανακάλυψη οδήγησε τους Τούρ-

κους να κατηγορήσουν την Ελλάδα ότι φιλοξενεί στο έδαφός της Κούρδους αντάρτες. Ο Μπόρν πράγματι είχε γυρίσει το ρεπορτάζ του στην Ελλάδα, με τη διαφορά ότι ήταν πλαστό: Οι Κούρδοι τρομοκράτες δεν ήταν παρά Αλβανοί που ζητούσαν μεροκάματο σε ένα δρόμο έξω από την Καλαμάτα και οι βόμβες που κατασκεύαζαν ήταν από πλαστελίνη. Ο παραπάνω δημοσιογράφος-παραγωγός έκανε και άλλα εντυπωσιακά ρεπορτάζ. Ο Γιώργος Ιωάννου ο Έλληνας κάμεραμαν του Μπόρν, ο οποίος επίσης καταδικάστηκε, ομολογεί ότι τα κανάλια έπρεπε να είχαν υποψιαστεί την απάτη αλλά δεν τους ενδιέφερε παρά μόνο η θεαματικότητα. «Είμαι στην φυλακή για κάτι που συμβαίνει κάθε μέρα» δηλώνει ο Μπόρν στο Στέλιο Κούλογλου (Ρεπορτάζ Χωρίς Σύνορα, Ψεύτικες Εικόνες, 1ο μέρος).

Συγχρόνως το 2005 το Εθνικό ραδιοτηλεοπτικό συμβούλιο με την απόφαση του 127/2005 επιβάλλει σε εταιρεία ιδιοκτήτρια τηλεοπτικού σταθμού διοικητική κύρωση της συστάσεως, «όπως τα δελτία ειδήσεων είναι αληθή, ακριβή και πλήρη, άνευ παραπλανητικών σκηνοθετικών τεχνασμάτων, με απειλή επιβολής αυστηρότερων κυρώσεων». Δηλαδή σε δελτίο ειδήσεων ελληνικού καναλιού υπήρχε σκηνοθετημένο, παραπλανητικό

Εικόνα 1.4

υλικό που μας το παρουσίασαν ως αληθινό; Τότε ποιόν να πιστέψουμε και τι τελικά είναι αυτό που μας παρουσιάζουν στην τηλεόραση;

«Το είπε και η τηλεόραση λοιπόν», είναι πραγματικότητα ή απλά μια κατασκευασμένη είδηση για να μας καθηλώσει στους δέκτες μας;

Τέλος η τηλεόραση μας ξοδεύει κάτι πολύ σημαντικό και μην νομίσετε ότι μιλάμε μόνο για το ηλεκτρικό ρεύμα (που σε λίγο καιρό υπάρχει κίνδυνος να το στερηθούμε σε ένα ποσοστό λόγω της υπερκατανάλωσης). Ξοδεύουμε και εξαντλούμε κάτι που δεν ξαναγυρίζει και αυτό είναι ο πολύτιμος μας χρόνος και ο χαμένος χρόνος δυστυχώς δεν κερδίζεται με τίποτα (Άγιος Νικόδημος Αγιορείτης). Χάνουμε χρόνο στην τηλεόραση που θα μπορούσαμε να αφιερώσουμε αλλού, στους συνανθρώπους μας, στην οικογένειά μας, στους φί-

λους μας, στον ένα και μοναδικό Θεό μας. Αλήθεια πότε βρήκαμε χρόνο να Του μιλήσουμε πραγματικά, χωρίς να έρχονται παραστάσεις και εικόνες από την τηλεόραση στο μυαλό μας; Είδατε πόσο δύσκολο είναι να κάνουμε πραγματική προσευχή ή να συγκεντρωθούμε σε ένα θέμα, ενώ έχουμε παρακολουθήσει τηλεόραση; Το μυαλό μας έχει δεχτεί σε λίγη ώρα άπειρες εικόνες από την τηλεόραση, πόσο χρόνο άραγε χρειάζεται για να ταξινομήσει και να κατατάξει όλη αυτή την πληροφορία;

Ο χρόνος χάνεται η προσευχή και η προσοχή αλλοιώνεται, η ζωή περνάει γρήγορα, τα μηνύματα, κρυφά και φανερά, είναι ποικίλα και πολλά, οι μορφές δαιμονικές και τα πρότυπα καταδικασμένα αιώνες τώρα, μήπως έγινε το πρώτο βήμα να αρχίσουμε να κλονιζόμαστε ψυχικά;

2. Ηλεκτρονικοί υπολογιστές, κυβερνοχώρος, οικοδιαδίκτυο

«Θα έρθει καιρός που θα διευθύνουν τον κόσμο τα άλαλα και τα μπάλαλα.»

«Θα έρθει καιρός που θα ζωσθή ο κόσμος με μια κλωστή.»

Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός (1714-1779), από τις Προφητείες του Αγίου

Η είσοδος των ηλεκτρονικών υπολογιστών στην ζωή μας είναι ένα αδιαμφισβήτητο γεγονός. Σήμερα όσοι δεν γνωρίζουν ηλεκτρονικούς υπολογιστές θεωρούνται ηλεκτρονικά αναλφάβητοι. Σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες και φορείς οι περισσότεροι υπάλληλοι χρησιμοποιούν ηλεκτρονικό υπολογιστή, ενώ σχεδόν όλοι μας έχουμε έναν ή περισσότερους υπολογιστές στο σπίτι μας.

Η χρήση του Η/Υ τα τελευταία χρόνια είναι συνυφασμένη με την χρήση και τις υπηρεσίες του διαδικτύου ή κυβερνοχώρου ή www ή internet. Η πραγματική επανάσταση ήρθε με την αύξηση της ταχύτητας του διαδικτύου αλλά και την πληθώρα πληροφοριών που υπάρχουν σε αυτό. Αυτή την στιγμή υπάρχουν περισσότερες από 6 δισεκατομμύρια ιστοσελίδες παγκοσμίως, δηλαδή περισσότερες ιστοσελίδες από ότι όλοι οι άνθρωποι σε όλο τον κόσμο. Τα ενσύρματα και ασύρματα δίκτυα έχουν κατακλύσει πόλεις και χωριά.

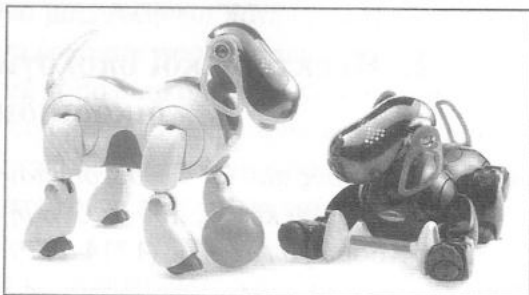
Εικόνα 2.1

Εικόνα 2.2

Έτσι η γη μας μεταμορφώθηκε από την εικόνα 2.1 που είχαμε όλοι στο μυαλό μας σε μια παρόμοια με αυτή της εικόνας 2.2, εάν λάβει υπόψη του κανείς τόσο τα επίγεια δίκτυα όσο και τα ασύρματα.

Επίσης τώρα εισερχόμαστε σε μια νέα επανάσταση που με τη χρήση του διαδικτύου και τις υψηλές ταχύτητες που παρέχει μπορούμε να έχουμε τηλέφωνο, τηλεόραση και ίντερνετ μαζί. Δηλαδή το σπίτι μας θα μετατραπεί σε ένα διαδικτυακό σπίτι που οι συσκευές θα επικοινωνούν η μια με την άλλη και θα ελέγχονται από έναν κεντρικό

Εικόνα 2.3

Το οικιακό ρομπότ AIBO ERS-7 της SONY

ηλεκτρονικό υπολογιστή. Άλλωστε η γνωστή εταιρεία Microsoft έχει ξεκινήσει ήδη την μελέτη για την κατασκευή μικρών ρομπωτικών οικιακών συσκευών (ρομπότ σκούπα ή ρομπότ χορτοκοπτικό κ.λπ.) που θα βοηθούν τους ανθρώπους σε εργασίες του σπιτιού και θα παίρνουν εντολές από τον ιδιοκτήτη μέσω ενός υπολογιστή. Έτσι οι μηχανές αυτές θα μπορεί να είναι τηλεκατευθυνόμενες ηλεκτρικές σκούπες, ηλεκτρονικά ελεγχόμενες καφετιέρες, κουζίνα, πλυντήριο, φώτα κ.λπ. (Οικοδιαδίκτυο). Για αυτό και τα σπίτια που χτίζονται τώρα έχουν καλώδια δικτύου και πρίζες ίντερνετ σχεδόν σε κάθε δωμάτιο.

Από την άλλη πλευρά το 2013 περίπου αναμένεται η είσοδος στην αγορά νέων υπολογιστών που θα ονομάζονται κβαντικοί υπολογιστές. Θα στηρίζονται στις ιδιότητες των ατόμων και μορίων και θα έχουν πολύ πιο ισχυρές δυνατότητες και πολύ μικρότερο μέγεθος από τους σημερινούς γνωστούς υπολογιστές.

Πόσο ασφαλή είναι όλα αυτά; Μήπως υπάρχει και εδώ κάποιος κίνδυνος; Έχουμε την πλήρη κυριότητα και έλεγχο του υπολογιστή που διαθέτουμε στο σπίτι ή στο γραφείο μας; Είμαστε σίγουροι ότι δεν μας παρακολουθούν και δεν καταγράφουν τις κινήσεις μας; Πόσο ασφαλή είναι τα μηνύματα που στέλνουμε και λαμβάνουμε μέσω του υπολογιστή και του ίντερνετ, είναι δυνατόν να έχουν και άλλοι πρόσβαση σε αυτά;

Όλοι οι Έλληνες το 2006 είδαμε την σύλληψη του Απόστολου Βαβύλη που καταζητούνταν από τις Ελληνικές Αρχές και την Ιντερπόλ. Ο Βαβύλης ενώ είχε διαφύγει στην Ιταλία συνδέθηκε στο ίντερνετ και προσπάθησε να παραλάβει και να διαβάσει τα μηνύματα που του είχαν αποσταλεί στο προσωπικό του e-mail (διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου). Δυστυχώς για

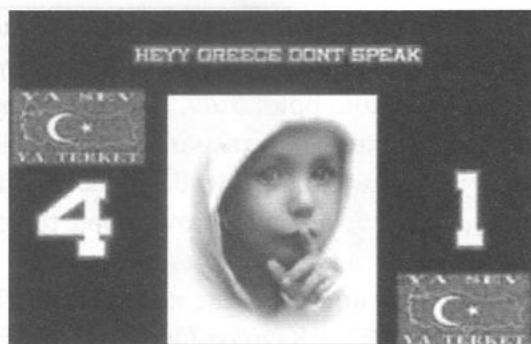
αυτόν εντοπίστηκε από την Ιντερπόλ με ειδικό πρόγραμμα-λογισμικό που διέθεταν και εντόπισαν ακόμη και το τετράγωνο, πολυκατοικία, όροφο, διαμέρισμα στο οποίο βρισκόταν. Έτσι με την χρήση υπολογιστή οι διωκτικές αρχές τον εντόπισαν και τελικά τον συνέλαβαν.

Σίγουρα αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως μεγάλη επιτυχία και να μας δίνει την αίσθηση της ασφάλειας όσον αφορά το έργο των διωκτικών αρχών. Ας δούμε όμως και το παρακάτω περιστατικό.

Σύμφωνα με άρθρο της εφημερίδας «Τα Νέα» (14 Μαρτίου 2007) στην Κίνα του 2002 ο Κινέζος Ουάνγκ Σιαονίγκ, που διαφωνούσε με το πολιτικό καθεστώς, συνελήφθη αφού η εταιρεία που του παρείχε ηλεκτρονική αλληλογραφία (e-mail) έκανε γνωστά τα μηνύματα που έστειλε, στην κινέζικη ασφάλεια. Ο Ουάνγκ Σιαονίγκ διαφωνούσε με το καθεστώς που επικρατούσε στην Κινέζικη κυβέρνηση και δεν δίσταζε να στέλνει μηνύματα σε φίλους και γνωστούς για τα ατοπήματα της κυβέρνησης. Σκοπός του ήταν να αφυπνίσει τους Κινέζους πολίτες και δεν είχε καμιά σχέση με τρομοκρατικές ή παράνομες ενέργειες. Το 2002 η αστυνομία εισέβαλε στο σπίτι του στο Πεκίνο, κατάρχησε τον υπολογιστή, συνέλαβε τον ίδιο και απείλησε τη σύζυγο και τον γιό τους να μη μιλήσουν στον τύπο. Ένα χρόνο μετά καταδικάστηκε για ανατρεπτική δράση επειδή είχε διανείμει μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του άρθρα που εγκωμιάζαν τη δημοκρατία. Το 2004 η ένωση Ανθρώπινα Δικαιώματα στην Κίνα κατάφερε να βρει τα πρακτικά της δίκης όπου φαινόταν ξεκάθαρα ότι η Yahoo, εταιρεία που του παρείχε ηλεκτρονική διεύθυνση αλληλογραφίας (e-mail) και υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, είχε γνωστοποιήσει στην κινέζικη ασφάλεια και κυβέρνηση τα επίμαχα μηνύματα που μιλούσαν για την δημοκρατία.

Η Yahoo που έχει την έδρα της στο Σάνιβεϊλ της Σίλικον Βάλει, προσπάθησε να δικαιολογήσει την συνεργασία της με την κινέζικη αστυνομία επικαλούμενη την υποχρέωσή της να σέβεται τους νόμους των χωρών στις οποίες λειτουργεί. Παρόλο που το θέμα έφτασε μέχρι το αμερικάνικο κοινοβούλιο ο Ουάνγκ Σιαονίγκ συνεχίζει να βρίσκεται στην φυλακή. Ελπίζει στις απεγνωσμένες προσπάθειες της 55-χρονης γυναίκας του Γιού Λίνγκ που βρίσκεται στην Αμερική για να οργανώσει τον δικαστικό της αγώνα. Βέβαια συναντά πολλά προβλήματα όπως την αδιαλλαξία της εταιρείας Yahoo που όπως λέει η Γιού Λίνγκ σε συνέντευξή της στη «Σαν Φραντσίσκο Κρόνικλ»: «Η Yahoo πρόδωσε τον σύζυγό μου, πιστεύω πως το μόνο που ενδιαφέρεται είναι τα κέρδη και τα συμφέροντά της».

Από την άλλη πλευρά στα ελληνικά δρώμενα όλοι μας θα στενοχωρηθήκαμε όταν τον Μάρτιο του 2007 στις 24 του μηνός σε ποδοσφαιρικό αγώνα που διεξήχθη στο γήπεδο Καραϊσκάκη η εθνική ομάδα της Ελλάδος ηττήθηκε 1-4 από την αντίστοιχη της Τουρκίας. Στις 23:45 το βράδυ, μετά τον αγώνα, στον δικτυακό τόπο (ιστοσελίδα) της Ελληνι-

Εικόνα 2.4

κής Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας (ΕΠΟ) αντί για το γνωστό περιεχόμενο που υπήρχε μέχρι τότε εμφανίστηκε ένα παράξενο μήνυμα. Η ιστοσελίδα της ΕΠΟ είχε παραβιαστεί (χακευτεί). Τούρκοι χάκερς τοποθέτησαν την εικόνα 2.4 στη θέση του δικτυακού τόπου της ΕΠΟ που έγραφε στα αγγλικά «Έλληνες μην μιλάτε» και είχε το αποτέλεσμα του αγώνα «4-1» με δυο τουρκικές σημαίες όπως φαίνεται στην διπλανή εικόνα. Πώς κατάφεραν να παραβιάσουν τον δικτυακό τόπο, πώς έσπασαν τους κωδικούς των υπολογιστών και τοποθέτησαν την επίμαχη φωτογραφία; Εάν αυτό συνέβη σε ένα καλά προστατευμένο υπολογιστή, μήπως θα μπορούσε να συμβεί και στον δικό μου υπολογιστή που έχει ως κωδικό πρόσβασης την ημερομηνία γέννησης, το όνομα ή το επίθετο, τον αριθμό τηλεφώνου μου ή άλλο εύκολα προσβάσιμο κωδικό;

Βέβαια όσον αφορά τον εντοπισμό μέσω του διαδικτύου πολλές φορές υπάρχουν και υπηρεσίες που και εμείς οι απλοί χρήστες μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε για να βρούμε κάποια κλεμμένα αντικείμενα. Για παράδειγμα όσοι διαθέτουν φορητό υπολογιστή «Toshiba» τελευταίας τεχνολογίας (2004 και μετά περίπου) έχουν στα χέρια τους ένα σημαντικό εργαλείο. Όπως αναφέρει η ίδια η εταιρεία, στο εγχειρίδιο που συνοδεύει τους υπολογιστές, σε περίπτωση κλοπής εάν έχουν καταγράψει έναν αριθμό που βρίσκεται στο κάτω μέρος του υπολογιστή και έχουν την απόδειξη αγοράς είναι δυνατόν να εντοπίσουν που βρίσκεται ο υπολογιστής. Δηλαδή εάν μας κλέψουν τον φορητό υπολογιστή και έχουμε τα παραπάνω στοιχεία παίρνουμε τηλέφωνο την αντιπροσωπεία της Toshiba, τους δίνουμε τα στοιχεία και όταν ο υπολογιστής συνδεθεί ξανά στο διαδίκτυο θα εντοπίσουν που βρίσκεται. Είναι δυνατή λοιπόν η παρακολούθηση και ο εντοπισμός κάθε φορητού υπολογιστή για λόγους ασφαλείας βέβαια, αλλά μόνο από την εταιρεία που διαθέτει τα κατάλληλα προγράμματα και λογισμικό.

Από την άλλη πλευρά στο διαδίκτυο υπάρχει μια υπηρεσία που με τα κατάλληλα δεδομένα είναι δυνατόν να εντοπίσει την περιοχή που βρίσκεται κάποιος υπολογιστής και να μας δείξει αεροφωτογραφία της περιοχής. Έτσι λοιπόν εάν γνωρίζουμε τον μοναδικό αριθμό (IP address – Internet Protocol address) με τον οποίο έχει συνδεθεί ένας υπολογιστής στο διαδίκτυο, μπορούμε να εντοπίσουμε στοιχεία για τον υπολογιστή αλλά και για τον χρήστη του, όπως διεύθυνση, ονοματεπώνυμο, αριθμό τηλεφώνου και πολλά άλλα.

Συγχρόνως στην Αμερική και τώρα τελευταία (2006-2007) σε χώρες της Δυτικής Ευρώπης εφαρμόζεται ένας νόμος που απαγορεύει την ύπαρξη στον ηλεκτρονικό υπολογιστή μας, μουσικής χωρίς να έχουμε στην κατοχή μας τα πρωτότυπα CDs. Σε περίπτωση που βρεθούν αρχεία μουσικής το πρόστιμο για την Αμερική είναι 250.000 δολάρια και 5 χρόνια φυλάκισης. Το ερώτημα βέβαια είναι πώς θα γίνεται ο έλεγχος και ποιος θα έχει πρόσβαση στον χώρο μας αλλά και στον υπολογιστή μας.

Πάντως το πιο σίγουρο είναι πως όπως και η τηλεόραση έτσι και ο ηλεκτρονικός υπολογιστής μας καταναλώνει πολλές φορές πολύτιμο χρόνο. Ειδικά τα μικρά παιδιά «κολλάνε» στην κυριολεξία στην οθόνη του υπολογιστή με τα ηλεκτρονικά παιχνίδια. Μάλιστα στην Κίνα δημιουργήθηκε και το πρώτο κέντρο αποτοξίνωσης από ηλεκτρονικά παιχνίδια, μετά από κάποια κρούσματα που μικρά παιδιά συμπλήρωσαν και ξεπέρασαν το χρονικό όριο του 24ωρου κολλημένα στην οθόνη του ηλεκτρονικού υπολογιστή ή σύγχρονης παιχνιδομηχανής. Από την άλλη ο Μπιλ Γκέιτς, ιδρυτής του κολοσσού της Microsoft, δεν επιτρέπει στα δύο του παιδιά ηλικίας 8 και 10 ετών να ασχολούνται με τον υπολογιστή τους παραπάνω από 45 λεπτά την ημέρα. Το γεγονός αυτό διηγήθηκε ο ίδιος ο Γκέιτς σε κοινό 450 ατόμων στην Οτάβα όπου εκμυστηρεύτηκε πως αναγκάστηκε στον παραπάνω περιορισμό όταν η κόρη του παθιάστηκε με ένα ηλεκτρονικό παιχνίδι και έπαιζε πάνω από τρεις ώρες με το συγκεκριμένο ηλεκτρονικό παιχνίδι.

Σε πρόσφατη έρευνα του Πανευρωπαϊκού Δικτύου Εθνικών κόμβων Ασφαλούς Διαδικτύου Insafe, που τελεί υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής επιτροπής βρέθηκε ότι 57 % των ανηλίκων που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο αποκαλύπτουν τα προσωπικά τους στοιχεία σε τρίτους. Η έρευνα διεξήχθη σε 37 χώρες του κόσμου από 6 Δεκεμβρίου 2006 έως 7 Φεβρουαρίου 2007, συμμετείχαν συνολικά 21.625 παιδιά από τα οποία τα 322 ήταν από την Ελλάδα. Οι κίνδυνοι που υπάρχουν ειδικά για τα μικρά παιδιά είναι σημαντικοί.

Ειδικά με τους διαδικτυακούς χώρους συνομιλίας (chat rooms) τα παιδιά κάνουν απρόσωπες γνωριμίες και δέχονται πολλά μηνύματα. Εκεί μπορεί να δηλώσουν τα προσωπικά τους στοιχεία και να κάνουν γνωστά σύμφωνα με την έρευνα ακόμη και αριθμούς πιστωτικών καρτών, αριθμούς κινητών τηλεφώνων και ονομάτων σε τρίτους.

Χαρακτηριστική είναι και η ζωγραφιά μαθητή από το Δημοτικό Σχολείο Παναγίας Θάσου που βραβεύτηκε σε Ευρωπαϊκό διαγωνισμό ζωγραφικής σχετικά με το διαδίκτυο (εικόνα 2.5).

Τα ερωτήματα είναι καταγι-στικά, εμείς ελέγχουμε τα παιδιά μας ποιες σελίδες επισκέπτονται; Πόσες ώρες χρησιμοποιούν τον υπολογιστή, πόσο εύκολα μπορούμε να τα σηκώσουμε από μπροστά του; Όταν απλοί χρή-

στες μπορούν να εντοπίσουν άλλους υπολογιστές αλλά και τις περιοχές όπου αυτοί βρίσκονται, τότε τι μπορούν να κάνουν εάν θέλουν άνθρωποι, οργανώσεις, εταιρείες, κράτη και στρατιωτικοί οργανισμοί; Μήπως αυτοί που έχουν τα υλικά μέσα μπορούν να εντοπίσουν και άλλα; Τελικά είναι τόσο ασφαλής η ηλεκτρονική διακυβέρνηση όσο θέλουν κάποιοι να μας λένε ή μήπως τους συμφέρει να μας κυβερνούν έτσι για να παραμένουν σε κάποια θέση; Ας φανταστούμε ένα δημοκρατικό πολίτευμα που θα γίνονται ηλεκτρονικές εκλογές, μήπως κάποιοι θα μπορούν εύκολα να αλλοιώνουν το εκλογικό αποτέλεσμα (Εφημερίδα Guardian 07/05/2007); Αλήθεια για ποια δημοκρατία μιλάμε και τι τελικά εξυπηρετεί η υπερβολική εισχώρηση των υπολογιστών στη ζωή μας και η θέωση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ως πανάκεια για την γραφειοκρατία της εποχής μας;

Είναι αλήθεια πως στον 21ο αιώνα αντί να ασχολούμαστε με τον άνθρωπο ασχολούμαστε με τα άψυχα δημιουργήματα του ψάχνοντας για αγάπη, συντροφιά και υποστήριξη σε λάθος τόπο. Μήπως αποθεώσαμε τα δημιουργήματά μας ξεχνώντας την δική μας θέωση κοντά στον Θεό; Ή μήπως τελικά παρασυρμένοι από τον μικρόκοσμο των bit και των τσιπ ξεχάσαμε ακόμη και την Ύπαρξή Του, στρεφόμενοι ο ένας εναντίον του άλλου;

Εικόνα 2.5

3. Δορυφόροι, κινητά τηλέφωνα, ασύρματα δίκτυα

«Θα έρθει καιρός που θα φέρνει γύρες ο διάβολος με την κολοκύθα του.»
«Θα έρθει καιρός που οι άνθρωποι θα ομιλούν από ένα μακρινό μέρος
σε άλλο, σαν νάνε σε πλαγινά δωμάτια, από την Πόλι στη Ρωσία.»,
Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός (1714-1779), από τις Προφητείες του Αγίου

Μετά την πρώτη εκτόξευση και την τοποθέτηση σε τροχιά του πρώτου δορυφόρου Σπούτνικ από τους Ρώσους μια νέα εποχή ξεκίνησε για την Γη. Δορυφορικές λήψεις και εκπομπές, μηνύματα και αναμεταδόσεις, σαρώσεις και εντοπισμός περιοχών γινόταν δορυφορικά και πολύ εύκολα πλέον. Η τοποθέτηση επίγειων κεραιών ως αναμεταδότες σημάτων σε συνδυασμό με την αξιοποίηση και τη χρήση των δορυφόρων έκαναν τη Γη να βομβαρδίζεται από ακτινοβολίες και κύματα που μετέφεραν πλέον ασύρματα, πληροφορίες και μηνύματα. Έτσι δόθηκε στον άνθρωπο η δυνατότητα για επικοινωνία σε άλλη διάσταση.

Το 1984 στην Αμερική έκαναν την εμφάνιση τους τα πρώτα κινητά τηλέφωνα. Ήταν μια νέα τεχνολογία που χωρούσε στην τσέπη μας και με ασύρματο τρόπο μας παρείχε την δυνατότητα να επικοινωνούμε με άλλους ανθρώπους σε μακρινές αποστάσεις. Στην αρχή ήταν προνόμιο των λίγων και πλουσίων αλλά μετά από λίγο διάστημα κυκλοφορία αποτελούσε τον διακαή πόθο πολλών ανθρώπων. Οι κατασκευαστές κινητών τηλεφώνων γρήγορα κατάλαβαν ότι θα γινόταν επανάσταση στην αγορά. Έτσι άλλαξαν την εμφάνιση και το μέγεθος και δημιούργησαν ένα πολυπόθητο τεχνολογικό επίτευγμα για όλους. Το 1993 υπήρχαν 15 εκατομμύρια κινητά τηλέφωνα σε χρήση μόνο στις ΗΠΑ. Μέχρι το 2000 η επανάσταση της ασύρματης εποχής και των κινητών τηλεφώνων έφερε στο εμπόριο περίπου 103 εκατομμύρια στις ΗΠΑ και 500 εκατομμύρια ενεργούς χρήστες σε όλο τον κόσμο. Η ασύρματη εποχή είχε καθιερωθεί. Σήμερα εκτός από τα ασύρματα κινητά τηλέφωνα υπάρχουν ασύρματοι φορητοί υπολογιστές, οικιακά ασύρματα δίκτυα για σύνδεση στο διαδίκτυο, μητροπολιτικά-δημοτικά ασύρματα δίκτυα για σύνδεση στο διαδίκτυο, ασύρματα τηλέφωνα οικίας και γενικά οτιδήποτε κυκλοφορεί στην αγορά τείνει να έχει ασύρματη μορφή. Ήδη ξεκίνησε και η ασύρματη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας αρχικά στο χώρο της οικίας και σιγά

σιγά στην μεταφορά της ενέργειας από τους ηλεκτρικούς σταθμούς στην κατανάλωση.

Ζούμε λοιπόν στην ασύρματη εποχή με τις ευκολίες, τα οφέλη και τα πλεονεκτήματα που έχουν κάνει την ζωή μας πιο εύκολη από ποτέ. Ζούμε στην εποχή των ασύρματων δικτύων αλλά και των αόρατων ακτινοβολιών.

Όμως εκτός από τα οφέλη κανένας δεν μας προειδοποίησε για τα μειονεκτήματά τους, ή μήπως δεν έχουν κανένα μειονέκτημα, αφού όταν αγοράζουμε μια ηλεκτρική ή ηλεκτρονική συσκευή ποτέ δεν μας λένε για τα αρνητικά και τις τυχόν επιδράσεις που μπορεί να έχουν για την ψυχική αλλά και σωματική μας υγεία. Είναι δηλαδή οι τέλειες συσκευές; Είναι τα παραπάνω τεχνολογικά επιτεύγματα χωρίς κανένα μειονέκτημα και κίνδυνο; Η χρήση τους μήπως απειλεί την υγεία μας; Έχουν γίνει επιστημονικές έρευνες που να αποδεικνύουν επιδράσεις από την χρήση των συσκευών; Έχουν γίνει έρευνες σε ανθρώπους; Τελικά κρύβει κάτι η ωραιοποιημένη τεχνολογική εξέλιξη και η άκριτη χρήση της από τον άνθρωπο;

Τα ερωτήματα αυτά άρχισαν να εμφανίζονται 9 χρόνια μετά την κυκλοφορία των κινητών τηλεφώνων στις ΗΠΑ. Ήταν το 1993 όταν η βιομηχανία κινητής τηλεφωνίας πήρε το πρώτο ηχηρό μήνυμα. Στην εκπομπή του CNN Larry King Live συζητήθηκε για πρώτη φορά η σχέση του καρκίνου με την χρήση κινητών τηλεφώνων. Η αφορμή ήταν μια γυναίκα που χρησιμοποιούσε το κινητό της πολύ συχνά και πέθανε τελικά από καρκίνο του εγκεφάλου. Ο σύζυγός της εμφανίστηκε στην εκπομπή και ισχυρίστηκε ότι η γυναίκα του εμφάνισε καρκίνο και πέθανε λόγω της χρήσης κινητού τηλεφώνου. Οι εταιρείες κινητής τηλεφωνίας παρενέβησαν στην εκπομπή και δεσμεύτηκαν να διαθέσουν το ποσό των 25 εκατομμυρίων δολαρίων για να ερευνήσουν το θέμα που προέκυψε. Το ποσό ήταν υπέρογκο και χρειαζόταν σωστή διαχείριση αλλά και κατάλληλη επιστημονική αξιοποίηση. Έτσι η έρευνα ανατέθηκε στον κορυφαίο επιδημιολόγο Δρ. George Carlo.

Το δίλημμα για τον Δρ. George Carlo ήταν μεγάλο ευτυχώς όμως που έκανε το σωστό. Στην αρχή της έρευνάς του δεν έβρισκε επιστημονικές ενδείξεις που να πιστοποιούν μια τέτοια σχέση καρκίνου και κινητών τηλεφώνων. Έτσι δεν είχε κανένα πρόβλημα με τις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας που τον χρηματοδοτούσαν. Σιγά σιγά η επιστημονική ομάδα του Δρ. George Carlo άρχισε να αυξάνεται σε αριθμό αλλά και σε έρευνες. Άρχισαν να εμβαθύνουν στο αντικείμενο και να καταλήγουν σε νέα συμπεράσματα. Έκαναν έρευνες σε ανθρώπους και άρχισαν να συγκεντρώνουν αποτελέσματα που οδηγού-

σαν σε νέα θεώρηση της κατάστασης. Τότε οι εταιρείες που χρηματοδοτούσαν την έρευνα διέκοψαν την χρηματοδότηση, απομόνωσαν τον ερευνητή και την ομάδα του κατηγορώντας τον δημόσια και θεώρησαν την εργασία του ως μη επιστημονική.

Τι είχε συμβεί; Τι άλλαξε στην στάση των εταιριών; Μήπως ο Δρ. George Carlo είχε ανακαλύψει κάτι που έπρεπε να μείνει κρυφό; Γιατί οι έρευνές του θεωρήθηκαν αναξιόπιστες ενώ είχε κάνει μελέτες ακόμη και σε ανθρώπους; Μήπως οι έρευνές του αποδείκνυαν γεγονότα που δεν συνέφεραν τις εταιρείες;

Αλλά τι είχε ακριβώς διαπιστώσει με την έρευνα του; Τα αποτελέσματα ήταν τραγικά, οι χρήστες κινητών τηλεφώνων εμφάνιζαν αυξημένα ποσοστά για να εμφανίσουν καρκίνο του εγκεφάλου, άλλους καρκίνους, ακουστικό νεύρωμα (καλοήθης όγκος του νεύρου που είναι υπεύθυνο για την ακοή και εκτείνεται από το αυτί μέχρι τον εγκέφαλο) αλλά και πάρα πολλές άλλες ασθένειες. Ειδικά η χρήση του από τα μικρά παιδιά είναι πολύ πιο επικίνδυνη, γιατί οι επιπτώσεις είναι πολλαπλάσιες σε σχέση με τους ενήλικες. (Ο χρόνος χρήσης του κινητού που μελετήθηκε ήταν περίπου από 3-6 λεπτά ημερησίως!) Επίσης αποδείχτηκε ότι από τη χρήση του κινητού μπορούσε να συμβεί ακόμη και γενετική αλλαγή, αλλοίωση δηλαδή στην σειρά-θέση των πρωτεϊνών στο DNA του ανθρώπου. Γεγονός που σημαίνει προβλήματα στην αναπαραγωγική ικανότητα του ανθρώπου και όχι μόνο.

Ταυτόχρονα το 2000 νέες έρευνες που γίνονταν στη Σουηδία επιβεβαίωσαν ότι η εμφάνιση καρκίνου του εγκεφάλου συσχετιζόταν με τη χρήση του κινητού τηλεφώνου. Η έρευνα έγινε στη Σουηδία από τον επίσης επιδημιολόγο Δρ. Lennart Hardell που εργαζόταν στο τμήμα της Ογκολογίας του Ιατρικού κέντρου του Oretbo.

Όλες οι έρευνες παγκοσμίως έδειχναν ότι όσο περισσότερο χρησιμοποιούμε το κινητό τηλέφωνο τόσο αυξάνεται ο κίνδυνος να μας συμβεί κάποια παρενέργεια. Βέβαια η χρήση του κινητού εμφάνιζε και προβλήματα σε καθημερινή βάση όπως πονοκεφάλους, ζαλάδες, νευρική και αύξηση του άγχους. Τα ποσοστά της ακτινοβολίας που δέχεται ένας χρήστης κινητού τηλεφώνου εξαρτώνται από πολλούς παράγοντες όπως είναι το σήμα του κινη-

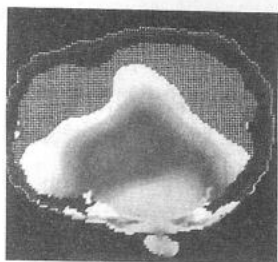
Εικόνα 3.1

τού αλλά και η κατάσταση της μπαταρίας του. Μειωμένη μπαταρία και σήμα σημαίνει αυξημένη ακτινοβολία και επιπτώσεις.

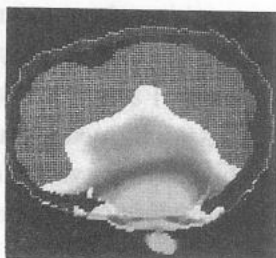
Η χρήση του κινητού αλλά και η κατοχή του όταν είναι ανοικτό εγκυμονεί κινδύνους. Η τοποθέτηση του κινητού στον χώρο της καρδιάς μπορεί να επιφέρει καρδιακές παθήσεις αλλά και η τοποθέτησή του κοντά στην κοιλιακή χώρα (ζώνη, τσέπη, κ.λπ.) ευθύνεται για εμφάνιση λευχαιμίας. Ακόμη και τα δάχτυλα των χεριών μας κινδυνεύουν μιας που καθώς μιλάμε η ακτινοβολία σαρώνει τα κόκκαλα και των μυελό των δακτύλων, αφού δεν υπάρχει αρκετός ιστός (μυς, λίπη) για να συγκρατήσει την ακτινοβολία.

Ταυτόχρονα το ανοικτό κινητό λαμβάνει σήμα και εκπέμπει κάθε στιγμή ώστε να είναι έτοιμο να δεχτεί ή να κάνει μια κλήση. Η γη είναι χωρισμένη σε κομμάτια (κυψέλες) που εξυπηρετούνται από διαφορετική κεραία ή δορυφόρο. Έτσι όταν το κινητό αλλάζει κομμάτι-κυψέλη κάνει επαναπροσδιορισμό της θέσης του και στέλνει αλλά και παίρνει πληροφορίες από την κεραία για να μας παρέχει τις γνωστές υπηρεσίες. Όμως αυτό συνεπάγεται και εκπομπή συνεχούς ακτινοβολίας, πράγμα επικίνδυνο για την υγεία μας.

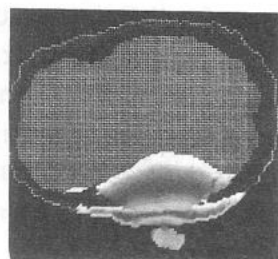
Στις παρακάτω εικόνες φαίνεται η διείσδυση της ακτινοβολίας στον εγκέφαλο των ανθρώπων: ενός παιδιού 5 ετών (εικόνα 3.2), ενός παιδιού 10 ετών (εικόνα 3.3) και ενός ενήλικα (εικόνα 3.4). Τα αποτελέσματα είναι εμφανή για το μέγεθος της ζημιάς που μπορεί να επέλθει ανάλογα με την ηλικία.

Εικόνα 3.2

Εικόνα 3.3

Εικόνα 3.4

Η μεγαλύτερη διείσδυση της ακτινοβολίας παρατηρείται στον εγκέφαλο του 5-χρονου παιδιού. Σήμερα τα παιδιά έχουν κινητά τηλέφωνα από το δημοτικό ακόμη και δυστυχώς κανένας δεν προειδοποιεί τους γονείς για τις συνέπειες.

Νέες έρευνες του Πανεπιστημίου της Ζυρίχης το 2002 έδειξαν ότι η χρήση κινητού τηλεφώνου επηρεάζει και αναστέλλει μια φάση κατά την διάρ-

κεια του ύπνου που είναι υπεύθυνη για την πλήρη ανασυγκρότηση του μυαλού και του σώματος.

Επίσης μελέτες που έγιναν στο Τμήμα της φυσιολογίας του Κολλεγίου της Φαρμακευτικής του Πανεπιστημίου King Saud στη Σαουδική Αραβία έδειξαν να υπάρχει στενή σχέση μεταξύ των πονοκεφάλων, ημικρανιών, της κούρασης, της έντασης, του άγχους αλλά και της διαταραχής του ύπνου με την χρήση του κινητού τηλεφώνου. Ταυτόχρονα για τους ανθρώπους που μένουν κοντά σε κεραιές κινητής τηλεφωνίας βρέθηκε ότι υπάρχει αυξημένος κίνδυνος για να εμφανίσουν νευροψυχιατρικά προβλήματα και να αναπτύξουν αλλαγές στην κοινωνική τους συμπεριφορά (Περιοδικό Neurotoxicology 2006 τεύχος Αυγούστου 1, Adde1-Rassoul). Το Δεκέμβριο του 2004, μια ομάδα γιατρών από 12 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ύστερα από μια μακροχρόνια έρευνα με τον τίτλο «REFLEX Study» ανακοίνωσε ότι η ακτινοβολία από τα κινητά τηλέφωνα ήταν δυνατόν να προκαλέσει ζημιά στο DNA του ανθρώπου, η οποία ήταν ανεπανόρθωτη. Η παραπάνω έρευνα έδειξε, σύμφωνα με το BBC και τον Γερμανό επιστήμονα Franz Adlkofer, ότι οι άνθρωποι πρέπει να χρησιμοποιούν τα τηλέφωνα που λειτουργούν με καλώδια και όχι τα κινητά που λειτουργούν με ασύρματη ακτινοβολία, το ίδιο ισχύει και με τα ασύρματα οικιακά τηλέφωνα που δυστυχώς μας σαρώνουν με τη συνεχή ακτινοβολία που εκπέμπουν.

Όλες αυτές οι έρευνες έρχονται να ενισχύσουν την άποψη ότι τα κινητά τηλέφωνα και τα ασύρματα δίκτυα έχουν επιβλαβείς επιπτώσεις τόσο στην σωματική όσο και στην ψυχική υγεία του ανθρώπου.

Μήπως όταν τα χρησιμοποιούμε εμφανίζουμε συμπτώματα που μας αλλάζουν τον τρόπο της ζωής μας; Μας αλλάζουν ως ανθρώπους και τροποποιούν την συμπεριφορά μας;

Η χρήση των συγκεκριμένων τεχνολογικών επιτευγμάτων μας προκαλεί αποδεδειγμένα πονοκεφάλους, ημικρανίες, άγχος, επιθετικότητα και αντικοινωνική συμπεριφορά, διαταραχή του ύπνου, αλλαγή στο DNA μας, καλοήθεις όγκους αλλά και καρκίνους, λευχαιμία, σιδηροπενία, καρδιοπάθειες και πολλά άλλα που μένουν να ερευνηθούν. Πολλά από αυτά τα έχουμε αντιμετωπίσει στην καθημερινή μας ζωή και ψάχνουμε πολλές φορές να βρούμε την αιτία για τον πονοκέφαλο, το άγχος, την παράξενη συμπεριφορά και άλλα.

Δυστυχώς κανείς δεν μας προειδοποιεί όταν αγοράζουμε αλλά και όταν χρησιμοποιούμε τέτοιες συσκευές. Το πρόβλημα είναι πολύ μεγάλο γιατί όπως αποδείχτηκε από τις έρευνες η ακτινοβολία επιδρά και ψυχικά, μας αλλάζει την διάθεση αλλά και την συμπεριφορά, μας κάνει οξύθυμους και πολ-

λές φορές νευρικούς. Μας αλλοιώνει τον χαρακτήρα και την κοινωνική μας υπόσταση. Διαφορετικά θα λειτουργούσαμε εάν ήμασταν ήρεμοι και διαφορετικά τώρα που με τη χρήση των κινητών είμαστε φορτισμένοι ψυχικά.

Βέβαια μην νομίζετε ότι οι μόνες ακτινοβολίες που δεχόμαστε είναι από τα κινητά τηλέφωνα, τους δορυφόρους και τα ασύρματα δίκτυα. Καθημερινά ακόμη και μέσα στο σπίτι μας με τη χρήση των οικιακών συσκευών επιβαρύνουμε την κατάσταση. Η ηλεκτρική κουζίνα, ο στεγνωτήρας μαλλιών (το γνωστό πιστολάκι), ο φούρνος μικροκυμάτων, τα καλώδια που είναι τυλιγμένα και πολλές οικιακές συσκευές προκαλούν παρόμοια συμπτώματα με αυτά της χρήσης των κινητών. Ακόμη και οι λαμπτήρες φθορισμού καταστρέφουν την μελατονίνη, μια ουσία που βοηθά στην αποκατάσταση των κυττάρων που έχουν κάποιο πρόβλημα και επιδιορθώνει τις βλάβες τις ημέρας, σε αντίθεση με τους λαμπτήρες πυρακτώσεως που δεν έχουν την ίδια επίπτωση. Επίσης τα σύγχρονα ηλεκτρικά τρένα στις πόλεις δημιουργούν ισχυρά ηλεκτρομαγνητικά πεδία που επηρεάζουν τους ανθρώπους και σύμφωνα με επιστημονικές ανακοινώσεις δεν πρέπει να τα χρησιμοποιούν οι έγκυες γυναίκες γιατί υπάρχουν κίνδυνοι για τα αγέννητα βρέφη αλλά και τις ίδιες τις μητέρες.

Ο Γέροντας Πορφύριος έλεγε πως δεν πρέπει να χιτίζονται σπίτια κοντά σε πυλώνες της ΔΕΗ και εκεί που περνούν καλώδια υψηλής τάσης, γιατί έχουν αρνητικές επιπτώσεις στους ανθρώπους.

Μάλιστα όλα τα παραπάνω συμβάλλουν σύμφωνα με μελέτες στην εμφάνιση λευχαιμίας στα παιδιά, την πρώτη αιτία παιδικής θνησιμότητας στην προηγμένη τεχνολογικά Αγγλία. Τα ηλεκτρομαγνητικά κύματα επιδρούν στον άνθρωπο που δεν είναι μόνο ένα μείγμα χημικών ουσιών αλλά ηλεκτρομαγνητικό και χημικό σύστημα. Οι χημικές ουσίες παράγονται μετά από ηλεκτρικά μηνύματα που στέλνει ο εγκέφαλος, τα νευρικά ερεθίσματα μετατρέπονται σε ηλεκτρικά σήματα και τελικά όλες οι χημικές ουσίες του οργανισμού μας αποτελούνται από άτομα που περιέχουν ηλεκτρόνια, πρωτόνια και νετρόνια. Η αλληλεπίδραση ηλεκτρονίων αλλά και πρωτονίων με τα ηλεκτρομαγνητικά κύματα είναι δεδομένη για την φυσική. Ο άνθρωπος αποτελείται από όργανα, ιστούς, κύτταρα, πρωτεΐνες και οστά, όλα αυτά όμως αποτελούνται από χημικά στοιχεία που περιέχουν ηλεκτρόνια μέσα τους. Η αλληλεπίδραση των ηλεκτρονίων του ανθρώπου με τα ηλεκτρικά και μαγνητικά πεδία είναι ένα γεγονός που δεν δέχεται αμφισβήτηση, το μόνο που μένει είναι να βρεθούν οι επιπτώσεις της αλληλεπίδρασης.

Στις μέρες μας εμφανίζεται και ένα άλλο παράξενο φαινόμενο οι μέλισσες έχουν αρχίσει να εξαφανίζονται. Επιστήμονες που μελετούν το φαινόμε-

νο ισχυρίζονται πως οι μέλισσες αποπροσανατολίζονται λόγω των τεχνητών ηλεκτρομαγνητικών πεδίων που έχει δημιουργήσει ο άνθρωπος. Οι μέλισσες όταν απομακρύνονται από την κυψέλη προς αναζήτηση τροφής χρησιμοποιούν το ηλεκτρομαγνητικό πεδίο της γης για να επιστρέψουν στην κυψέλη τους. Όμως δυστυχώς λόγω των πρόσθετων ηλεκτρομαγνητικών πεδίων που υπάρχουν σήμερα μπερδεύονται και δεν βρίσκουν ποτέ τον δρόμο της επιστροφής. Το πρόβλημα είναι πολύ μεγάλο από τη μια εξαφανίζονται τα μελίσσια και από την άλλη τα φυτά, αφού οι μέλισσες είναι απαραίτητες για την γονιμοποίηση πολλών λουλουδιών και πολλών δέντρων, με τη μεταφορά της γύρης από ανθό σε ανθό. Έτσι υπάρχει σημαντικός κίνδυνος να εξαφανιστούν εκτός από τις μέλισσες και πολλά είδη λουλουδιών, καρπών αλλά και δέντρων. Επίσης πολλοί μελισσοπαραγωγοί παραπονιούνται πως όταν τοποθετούν τα μελίσσια κοντά σε πυλώνες της ΔΕΗ αλλά και σε κεραίες αναμετάδοσης, αυξάνεται η επιθετικότητα των μελισσών και τα τσιμπήματα πολλαπλασιάζονται.

Δυστυχώς το φαινόμενο του αποπροσανατολισμού επεκτείνεται και στα πουλιά. Τα αποδημητικά πουλιά χρησιμοποιούν το μαγνητικό πεδίο της γης για να ταξιδεύουν από περιοχή σε περιοχή. Η ύπαρξη ηλεκτρομαγνητικών πεδίων που τεχνητά πρόσθεσε ο άνθρωπος στη φύση αποπροσανατολίζουν τα πουλιά και τα κάνουν να χάνουν τον δρόμο τους από τόπο σε τόπο κατά την μετακίνησή τους ανάλογα με την εποχή.

Οι μέλισσες και τα μεταναστευτικά πουλιά αποπροσανατολίζονται και χάνουν τον δρόμο προς τον τόπο προορισμού τους. Μήπως και ο άνθρωπος έχει τελικά χαθεί; Μήπως ο άνθρωπος παρασύρθηκε από την υπερβολική του εμπιστοσύνη στα τεχνολογικά επιτεύγματα και έχασε τον δρόμο προς την ψυχική αναγέννηση και την πνευματική του ζωή;

Εικόνα 3.5

Το σίγουρο είναι ότι όλοι μας χρησιμοποιούμε σε καθημερινή βάση όλα τα παραπάνω και δυστυχώς έχουμε συνηθίσει τόσο πολύ την χρήση τους που φαντάζει εξωπραγματικό να τα στερηθούμε ξαφνικά. Όμως έπρεπε να περάσουν 30 περίπου χρόνια για να αρχίσει ο άνθρωπος να συνειδητοποιεί τα λάθη του; Στα 30 αυτά χρόνια άλλαξαν πολλά πράγματα αλλά μήπως αλλάξαμε και εμείς; Δύσκολα βρίσκουμε την ηρεμία παρά μόνο στην εξοχή αλλά και εκεί φέρουμε μαζί μας το κινητό «σε περίπτωση ανάγκης λέμε». Τα επιτεύγματα αυτά μας έφεραν νέα άγχη που μας άλλαξαν τη ζωή. Η λευχαιμία εμφανίστηκε το 1920 περίπου στις ΗΠΑ, μέχρι τότε δεν υπήρχαν παρόμοια καταγεγραμμένα συμπτώματα και κυρίως σε παιδιά. Ο ίδιος ο άνθρωπος αυτοκαταστρέφεται. Γιατί ποτέ δεν μας είπαν για τα προβλήματα και τις επιπτώσεις των υλικών που αγοράζαμε; Μήπως γιατί μας αντιμετωπίζουν μόνο ως καταναλωτικές μηχανές; Γιατί οι έρευνες άργησαν τόσο πολύ να ξεκινήσουν; Μήπως έπρεπε πρώτα να είχαν γίνει οι έρευνες και μετά να κυκλοφορήσουν στην αγορά οι συσκευές, ή να μην κυκλοφορούσαν καθόλου εάν κρίνονταν ακατάλληλες;

Μας παρουσιάζουν μια κατάσταση την οποία αποδεχόμαστε άκριτα, όλοι μας θεωρούμε την τεχνολογία ότι έφερε άνοδο βιοτικού επιπέδου αλλά μήπως υποβάθμισε την ψυχική μας ποιότητα; Μήπως μας κάνει απάνθρωπους, σκληρούς, υπερβολικά καταναλωτές αλλά και ταυτόχρονα μας κάνει να υποφέρουμε από νέες ασθένειες και να βρισκόμαστε σε μεγαλύτερες απειλές;

Τελικά πως είναι δυνατόν ο κολοσσός της τεχνολογίας στην οποία στηρίζεται ο άνθρωπος να μην προέβλεψε τις επιπτώσεις; Τελικά για ποιόν δημιουργήθηκαν όλα τα τεχνολογικά επιτεύγματα; Από τη μια ξεκουράζουν τον άνθρωπο σωματικά αλλά τον καταποντίζουν ψυχικά. Ο κίνδυνος από τη χρήση των τεχνολογικών επιτευγμάτων είναι μεγάλος, μα περισσότερο όμως αυτό που πρέπει να σκεφτούμε κριτικά είναι που και πως θα ξαναβρούμε την χαμένη μας γαλήνη και ηρεμία. Πώς είναι δυνατόν να ηρεμήσουμε και να αφήσουμε το νέο άγχος της τεχνολογικής εποχής και να δούμε τον κόσμο με τα μάτια της ψυχής μας; Μήπως πλανηθήκαμε τόσο πολύ και θαμπωθήκαμε από την λάμψη της τεχνολογίας, ξεχάσαμε τον σκοπό μας στη γη και πουλήσαμε το πολύτιμο αλλά ακατέργαστο διαμάντι της ψυχής μας για να παίξουμε και να αυτοθυμαστούμε στο φτηνό καθρέπτη που γυαλίζει και μας εντυπωσιάζει και ονομάζεται τεχνολογική ανάπτυξη;

4. Μεταλλαγμένα τρόφιμα και σπόροι, νέες καλλιέργειες, φυτοφάρμακα και λιπάσματα: Ο κίνδυνος εκ των έσω

«Οι άνθρωποι θα μείνουν πτωχοί, γιατί δεν θα έχουν αγάπη στα δέντρα.»
Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός (1714-1779), από τις Προφητείες του Αγίου

Αλήθεια γνωρίζουμε τι πραγματικά τρώμε; Στην Αμερική το 70 % των τροφίμων περιέχουν γενετικά τροποποιημένα συστατικά. Δυστυχώς για όλους μας ο αριθμός αυτός μεγαλώνει. Τι είναι όμως στην πραγματικότητα τα γενετικά τροποποιημένα ή μεταλλαγμένα τρόφιμα; Κινδυνεύουμε σαν ευρωπαίοι και σαν Έλληνες πολίτες ή είναι ένα γεγονός που μας αφήνει αδιάφορους; Θα πρέπει να τα φάμε αυτά τα τρόφιμα και εάν ναι υπάρχουν κίνδυνοι; Είναι ασφαλή; Είναι τα τρόφιμα αυτά η λύση στο παγκόσμιο πρόβλημα της πείνας του τρίτου κόσμου;

Η γενετικά τροποποιημένη γεωργία είναι μια τεχνολογία που εφαρμόζεται εδώ και χρόνια στις ΗΠΑ και τα τελευταία χρόνια χτυπάει τις πόρτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην Αμερική εφαρμόζεται από το 1996 και θεωρήθηκε ως μια καινοτόμος λύση για την αύξηση της παραγωγής στη γεωργία, μέχρι το 2000 το 70% των τροφίμων στα σημεία πώλησης περιείχαν γενετικά τροποποιημένα συστατικά. Σήμερα το ποσοστό έχει αυξηθεί πάρα πολύ και πλέον τα γεωργικά προϊόντα στις ΗΠΑ είναι στο μεγαλύτερό τους ποσοστό μεταλλαγμένα.

Σύμφωνα με τους επιστήμονες που προωθούν τις καλλιέργειες αυτές σκοπός τους είναι να ελαττώσουν τη χρήση φυτοφαρμάκων, λιπασμάτων, ζιζανιοκτόνων και ταυτόχρονα να δημιουργήσουν φυτά ανθεκτικά σε ασθένειες και μικροοργανισμούς καθώς και να αυξήσουν υπερβολικά τα αποτελέσματα της παραγωγής σε ποσότητα. Για να το πετύχουν αυτό χρησιμοποιούν μια τεχνική που ονομάζεται ανασυνδυασμένο DNA.

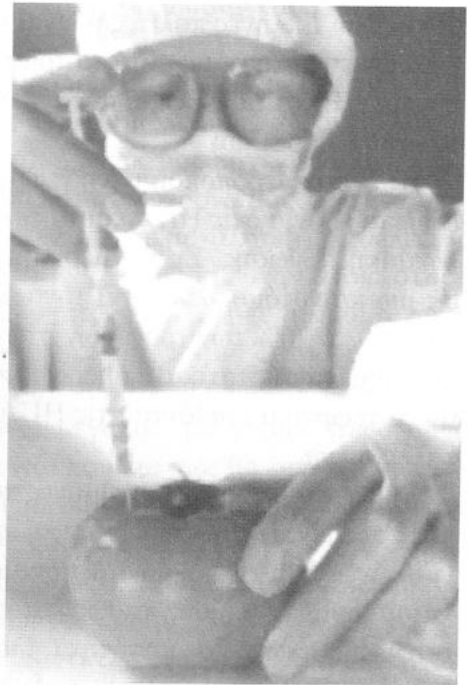
Θα μπορούσαμε να πούμε ότι το ανασυνδυασμένο DNA δημιουργείται με γενετική χειρουργική που επιτρέπει στον γενετικό χειρουργό να κόψει, να διαιρέσει και να επανενώσει τα κομμάτια των γονιδίων με τον τρόπο που αυτός θέλει. Κάθε γονίδιο είναι υπεύθυνο για μια συγκεκριμένη ιδιότητα σε κάθε

οργανισμό, ζώο ή φυτό. Για παράδειγμα άλλο είναι το γονίδιο για κόκκινα μαλλιά, μπλε μάτια, την αντοχή στο κρύο, το χρώμα στα άνθη των φυτών κ.λπ. Έτσι οι γενετιστές παίρνουν τα γονίδια που δίνουν κάποιες ιδιότητες, τα ενώνουν ή τα προσθέτουν στο γονιδίωμα άλλων οργανισμών και δημιουργούν DNA που ποτέ δεν θα δημιουργούνταν στη φύση. Στη φύση ποτέ δεν θα διασταυρώνονταν ένα ψάρι με ένα λουλούδι, όμως για την γενετική αυτό είναι δυνατόν.

Αρχικά οι δυνατότητες που παρείχε η παραπάνω τεχνική φαινόταν συναρπαστική και επαναστατική. Ποιος δεν θα επιθυμούσε οι τομάτες του να αντέχουν στο κρύο και να τις τρώει και τον χειμώνα; Τα σιτηρά και γενικά οι καλλιέργειες να αντέχουν στα ζιζάνια και στις αντίξοες συνθήκες; Από ένα κιλό που φυτεύουμε να παράγονται περισσότερα του συνηθισμένου; Οι αγελάδες να παράγουν ακριβώς μητρικό γάλα; Τα πρόβατα να παχαίνουν με πολύ λιγότερη τροφή;

Δηλαδή πλέον ο άνθρωπος έχει τη δυνατότητα να αλλάξει τις ιδιότητες των φυτών και των ζώων και να δημιουργήσει τα δικά του ζώα και φυτά όπως αυτός επιθυμεί. Μήπως αυτό αντιβαίνει σε αυτό που δημιούργησε ο Θεός; Μήπως ο άνθρωπος επεμβαίνει και νομίζει ότι έγινε Θεός;

Στην Παλαιά Διαθήκη στο Α κεφάλαιο (Γέννησις) στίχος 11 και 12 αναφέρει «...και είπε ο Θεός, Ας βλαστήσει η γη χλωρόν χόρτον, χόρτον κάμνοντα σπόρον, και δέντρον κάρποντα καρπόν, καρπόν **κατά το είδος αυτού...** και εβλάστησεν η γη χλωρόν χόρτον, χόρτον κάμνοντα σπόρον **κατά το είδος αυτού**, και δέντρον κάμνον καρπόν...». Κάθε φυτό λοιπόν δημιουργήθηκε διαφορετικό και εξελίχθηκε διαφορετικά από τα άλλα είδη και έδωσε κάθε φυτό και δέντρο διαφορετικό καρπό **ανάλογα με το είδος του**. Ανάλογα με το είδος του τα δημιούργησε ο Θεός και δεν μπέρδεψε τα γονίδια και τα φυτά το ένα με το άλλο.

Εικόνα 4.1

Βέβαια ο άνθρωπος επινόησε τα μεταλλαγμένα και άλλαξε την φυσική εξέλιξη. Πλέον δεν εξελίσσεται κάθε φυτό κατά το είδος του αλλά έτσι όπως μπορεί να επιθυμήσει ο άνθρωπος. Στη γενετική δεν υπάρχουν όρια, καταργούνται τα όρια που θέσπισε η φύση. Μεταλλαγμένη σόγια με γεύση κρέατος (κιμά) αλλά και με γεύση τυριού ή ότι άλλο μπορούμε να φανταστούμε, που μάλιστα έκανε και την νηστεία μας πολύ εύκολη. Δεν τρώμε κρέας αλλά σπόρους φυτών με τη γεύση του επιθυμητού μας φαγητού και έτσι «νηστεύουμε» ακόμη πιο άνετα.

Όλα αυτά όπως ισχυρίζονται οι γενετιστές γίνονται για το καλό του ανθρώπου, την αύξηση της παραγωγής και την διασφάλιση της ποιότητας. Η ανθρωπότητα πεινάει ισχυρίζονται και τα μεταλλαγμένα τρόφιμα θα λύσουν το πρόβλημα.

Όμως δεν θα έχουν καμιά επίπτωση για τον άνθρωπο; Οι αλλαγές στα γονίδια των φυτών μήπως επηρεάζουν και επιφέρουν αλλαγές στο γονιδίωμα των ανθρώπων; Κινδυνεύουν οι άνθρωποι που τρέφονται με μεταλλαγμένα;

Επιστήμονες που αντιτίθενται στην καλλιέργεια και διάδοση των μεταλλαγμένων υποστηρίζουν ότι τα μεταλλαγμένα τρόφιμα θα επιφέρουν τεράστιες αλλαγές. Πρώτα από όλα υπάρχει επίδραση και καταστροφή στο οικοσύστημα, την άγρια φύση και ζωή. Τα φυτά και τα ζώα έχουν εξελιχθεί κατά τα είδη τους εδώ και εκατομμύρια χρόνια. Εισάγοντας μεταλλαγμένες ή νέες καλλιέργειες αλλάζουμε τις υπάρχουσες ισορροπίες. Τα πουλιά, τα έντομα και ο αέρας μπορούν να μεταφέρουν μεταλλαγμένους σπόρους σε γειτονικά χωράφια και έτσι να μην μπορεί να γίνει διάκριση μεταλλαγμένων και φυσικών καλλιεργειών, επιμολύνοντας έτσι και τις κανονικές καλλιέργειες.

Η γενετική αλλοίωση ποτέ δεν θα μπορέσει να εξασθενίσει. Όπως συνέβη με την ρύπανση και μόλυνση από τους τόνους χημικών, φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων αλλά και την πυρηνική ενέργεια που βρίσκονται σχεδόν σε κάθε γωνία του πλανήτη μας, έτσι και τα μεταλλαγμένα θα εξαπλωθούν παντού και θα περάσουν χιλιάδες αιώνες μέχρι να επανέλθει η γη στην φυσική της εξέλιξη. Το χειρότερο θα είναι να μεταφερθούν τα νέα χαρακτηριστικά και σε άλλους οργανισμούς.

Το 57% των ερευνών και προσπαθειών των γενετιστών εστιάζονται στην δημιουργία φυτών που θα αντέχουν σε μεγαλύτερες ποσότητες φυτοφαρμάκων. Έτσι θα μπορούμε να ρίχνουμε μεγαλύτερες ποσότητες φυτοφαρμάκων χωρίς να καταστρέφουμε τα φυτά που καλλιεργούμε αλλά μόνο τα ζιζάνια. Οι μελέτες δείχνουν τριπλασιασμό των ψεκασμών με φυτοφάρμακα και ζιζανιοκτόνα, τα οποία θα καταλήγουν στο νερό και στο φαγητό μας επιφέρο-

ντας ακόμη μεγαλύτερα προβλήματα στο περιβάλλον. Οι έρευνες για τα ανθεκτικά αυτά φυτά και την προώθηση τους στην αγορά διεξάγονται από την εταιρεία Monsanto που παράγει και το πιο διαδεδομένο και γνωστό σε όλους μας φυτοφάρμακο Roundup, δηλαδή η εταιρεία που δημιουργεί τα ανθεκτικά στα φυτοφάρμακα φυτά πουλάει ταυτόχρονα και τα φυτοφάρμακα. Μήπως όλα γίνονται για να κερδίσουν κάποιοι περισσότερο σε βάρος της ανθρώπινης ζωής;

Η διατροφή του ανθρώπου θα αλλάξει ριζικά. Ξαφνικά θα βρεθούν στο διαιτολόγιο του ανθρώπου γονίδια από βακτήρια, μύκητες, πρωτόζωα και γενικά μικροοργανισμούς. Συγχρόνως θα αφαιρεθούν γονίδια τα οποία μπορεί να έχουν σημαντικό ρόλο στη διατροφή του ανθρώπου αλλά ακόμη να μην έχει βρεθεί ποιος ακριβώς είναι ο ρόλος τους. Αφαιρούμε γονίδια που υπάρχουν και προσθέτουμε γονίδια που νομίζουμε ότι θα μας κάνουν καλό. Κάνοντας δεν μπορεί να πει με βεβαιότητα τι θα επακολουθήσει στο ανθρώπινο γονιδίωμα. Οι επιπτώσεις στην υγεία μας δεν θα μπορούν να προβλεφθούν και είναι αβέβαιο πως και πόσο θα επηρεαστούμε.

Οι αλλεργικές αντιδράσεις θα πολλαπλασιαστούν. Υπάρχουν άνθρωποι που είναι αλλεργικοί σε ορισμένες πρωτεΐνες και δεν θα έχουν πλέον τρόπο να προστατευθούν. Τα νέα τρόφιμα θα περιέχουν μείγμα πρωτεϊνών που φυσιολογικά δεν θα υπήρχε σε αυτά και θα είναι έτσι δύσκολο να γνωρίζουν οι πολίτες εάν τα τρόφιμα που καταναλώνουν περιέχουν με την επίδραση του ανθρώπου την πρωτεΐνη που τους προκαλούσε αλλεργική αντίδραση.

Ταυτόχρονα η δράση των αντιβιοτικών θα εξασθενίσει. Οι μεταλλάξεις στα τρόφιμα θα επιφέρουν μεταλλάξεις στους μικροοργανισμούς που δεν θα μπορούν να αντιμετωπιστούν πλέον με τα συνηθισμένα αντιβιοτικά. Η ανθρωπότητα θα αντιμετωπίσει νέους ιούς και νέες ασθένειες πιο ανθεκτικές και ισχυρές από ποτέ.

Οι αρνητικές επιδράσεις από τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα θα εμφανιστούν μετά από μερικές γενιές. Τότε θα είναι πολύ αργά για να επιστρέψουμε πίσω. Το ίδιο συνέβηκε και με τα φυτοφάρμακα όπως το DDT που χρησιμοποιούνταν αλόγιστα και χωρίς φόβο. Δυστυχώς όταν ανακαλύφθηκαν οι επιδράσεις του (καρκινογένεση, στειρότητα, αλλαγή φύλου-ορμονών) είχε φτάσει μέχρι την Ανταρκτική όπου το ανίχνευσαν στο λίπος πγκουΐνου αλλά και σε λίμνες των Άλπεων σε αρκετά μεγάλο υψόμετρο. Η κατάσταση είναι μη αναστρέψιμη, το DDT έχει σταματήσει να χρησιμοποιείται εδώ και 30 περίπου χρόνια, όμως το περιβάλλον θα χρειαστεί αιώνες ακόμη για να

επουλώσει τις πληγές του. Στην εικόνα 4.2 βλέπουμε την αλόγιστη χρήση του DDT που σήμερα όμως πληρώνουμε τις συνέπειες. Τα παιδιά παίζουν εκεί που γίνεται ψεκασμός, ο άνθρωπος νόμιζε ότι ανακάλυψε το σωτήριο φάρμακο αλλά γέμισε τα παιδιά με θάνατο.

Ο άνθρωπος όταν χρησιμοποίησε τα χημικά και τα πυρηνικά δεν αναρωτήθηκε για τις επιπτώσεις μήπως το ίδιο θα συμβεί με τα μεταλλαγμένα;

Όλα αυτά για ακόμη μια φορά φαντάζουν να μην μας αγγίζουν, μέχρι να φτάσουν στην Ελλάδα έχουμε πολύ καιρό ακόμη ή μήπως έχουν ήδη φτάσει; Είναι δυνατόν να υπάρχουν τέτοια τρόφιμα στην Ελληνική αγορά; Ποια τρόφιμα είναι μεταλλαγμένα; Οι ετικέτες των τροφίμων μας προειδοποιούν για γενετικά τροποποιημένο περιεχόμενο; Τι επιδράσεις μπορούν να έχουν στον ανθρώπινο οργανισμό; Έχουν γίνει σχετικές έρευνες και μελέτες σε ζώα αλλά και σε ανθρώπους;

Σύμφωνα με μια έρευνα στο τέλος του 1998 στην Αμερικάνικη αγορά υπήρχαν περισσότερα από 30 γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα. Η σόγια, το καλαμπόκι, οι πατάτες, οι τομάτες, το βαμβάκι, εδώδιμα προϊόντα καθημερινής διατροφής από αγελάδες και ζώα είχαν τροποποιηθεί γενετικά και κυκλοφορούσαν στα ράφια των παντοπωλείων και στις μεγάλες αλυσίδες τροφίμων.

Συγκεκριμένα γενετικά τροποποιημένα συστατικά βρέθηκαν σε προϊόντα όπως αλεύρι σόγιας, λάδι σόγιας, λεκιθίνη, απομονωμένες πρωτεΐνες σόγιας, βιταμίνη Ε, λουκάνικα, σάλτσες, πατατάκια, παγωτά, μαργαρίνη, τυρί σόγιας, σοκολάτες, σαμπουάν, αρώματα, χυμοί τομάτας, βανίλιες, σόδα φαγητού, ζάχαρη, βαμβακέλαιο, ρούχα, μπισκότα, γάλα, τυρί, βούτυρο, γιαούρτι και πολλά άλλα. Όσα ζώα τρέφονταν με γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα εμφάνιζαν στο κρέας και στο γάλα τους τα γενετικά τροποποιημένα γονίδια.

Βέβαια όλα αυτά συνέβαιναν στην Αμερική του 1998, τι θα μπορούσε να είχε αλλάξει μέχρι σήμερα; Έφτασε στην χώρα μας αυτή η τάση για χρήση μεταλλαγμένων τροφίμων;

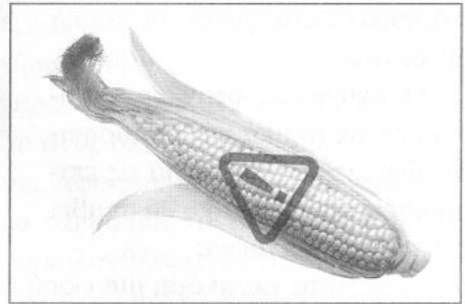

Εικόνα 4.2

Σύμφωνα με έντυπο της Greenpeace, που είναι ένας οργανισμός που υπερασπίζεται το περιβάλλον, την φύση και τον άνθρωπο, αναφέρεται πως υπάρχουν δυστυχώς μεταλλαγμένα προϊόντα και στον ελλαδικό χώρο. Τα προϊόντα αυτά εισέρχονται στην τροφική μας αλυσίδα σε καθημερινή βάση, χωρίς να μας έχουν ενημερώσει και να το γνωρίζουμε. Συνήθως η μορφή τους είναι η επεξεργασμένη σόγια και το καλαμπόκι.

Σήμερα η σόγια και το καλαμπόκι αποτελούν δύο από τις πιο σημαντικές πρώτες ύλες στη βιομηχανία τροφίμων. Περισσότερα από 30.000 συσκευασμένα τρόφιμα, δηλαδή πάνω από το 60% των τροφίμων, περιέχουν παράγωγα σόγιας ή καλαμποκιού.

Ο κατάλογος που ακολουθεί είναι ενδεικτικός.

Εικόνα 4.3

- **Παράγωγα σόγιας:** Αλεύρι, πρωτεΐνες, λάδι, γαλακτοματοποιητές όπως η λεκιθίνη (E322) και τα μονο-διγλυκερίδια (E471), φυτικά έλαια.
- **Παράγωγα καλαμποκιού:** Αλεύρι, άμυλο, τροποποιημένο άμυλο, λάδι, γλυκόζη, φρουκτόζη, δεξτρόζη, μαλτοδεξτρίνη, σορβιτόλη (E420), κ.λπ.

Τα παράγωγα σόγιας βρίσκονται συνήθως σε:

- **Αλλαντικά** (πρωτεΐνες σόγιας).
- **Διαιτητικά προϊόντα** (σογιέλαιο).
- **Επιδόρπια** (γαλακτοματοποιητής λεκιθίνη [E322], σογιέλαιο, πρωτεΐνες σόγιας).
- **Έτοιμα πιάτα κουζίνας** (σογιέλαιο, γαλακτοματοποιητές όπως λεκιθίνη [E322] και μονο-διγλυκερίδια [E471]).
- **Ζαχαρωτά - γλυκά** (αλεύρι σόγιας, σογιέλαιο, λεκιθίνη [E322]).
- **Κονσέρβες ψαριού** (σογιέλαιο).
- **Κρέμες για καφέ** (γαλακτοματοποιητές όπως λεκιθίνη [E322] και μονο-διγλυκερίδια [E471]).
- **Μπισκότα** (σογιέλαιο, αλεύρι σόγιας, γαλακτοματοποιητές όπως λεκιθίνη [E322] και μονο-διγλυκερίδια [E471]).
- **Παιδικές τροφές** (πρωτεΐνες σόγιας, σογιέλαιο, μαλτοδεξτρίνη, φυτικά έλαια).

- **Προϊόντα σοκολάτας** (σογιέλαιο, γαλακτοματοποιητής λεκιθίνη [E322]).
- **Τσίγλες** (λεκιθίνη [E322], φυτικά έλαια).
- **Σούπες** (σογιέλαιο, γαλακτοματοποιητές όπως λεκιθίνη [E322] και μονοδιγλυκερίδια [E471]).
- **Σπορέλαια, λιπαρές πρώτες ύλες και μαργαρίνες** (σογιέλαιο).
- **Στιγμιαίο καφέ** (λεκιθίνη [E322]).
- **Τροφές για κατοικίδια** (πρωτεΐνες σόγιας).
- **Χορτοφαγικά προϊόντα** (πρωτεΐνες σόγιας, σογιέλαιο).
- **Ψωμί** (αλεύρι σόγιας, πρωτεΐνες σόγιας, σογιέλαιο, γαλακτοματοποιητές όπως λεκιθίνη [E322] και μονοδιγλυκερίδια [E471]).

Που κρύβονται τα παράγωγα καλαμποκιού:

- **Δημητριακά** (καλαμποκάλευρο, σιμιγδάλι καλαμποκιού, άμυλο καλαμποκιού, νιφάδες καλαμποκιού).
- **Ζαχαρωτά - γλυκά** (σιμιγδάλι καλαμποκιού, τροποποιημένο άμυλο καλαμποκιού).
- **Καραμέλες** (αμυλοσιρόπιο [σιρόπι γλυκόζης])
- **Κονσέρβες ψαριού** (καλαμποκέλαιο [αραβοσιτέλαιο])
- **Μαγιονέζες, λιπαρές πρώτες ύλες** (καλαμποκέλαιο)
- **Μίγματα καρυκευμάτων** (άμυλο, τροποποιημένο άμυλο καλαμποκιού)
- **Παιδικές τροφές** (καλαμποκέλαιο, σιμιγδάλι καλαμποκιού)
- **Ποτά** (φρουκτόζη από άμυλο καλαμποκιού, γλυκόζη, αμυλοσιρόπιο)
- **Προϊόντα υγιεινής διατροφής** (καλαμποκέλαιο, σιμιγδάλι καλαμποκιού)
- **Σιρόπι** (αμυλοσιρόπιο)
- **Σούπες** (τροποποιημένο άμυλο καλαμποκιού)
- **Τορτίγια τσιπς** (καλαμποκάλευρο)
- **Τσίγλες** (αμυλοσιρόπιο)
- **Φυτικά έλαια** (καλαμποκέλαιο)

Διαβάζοντας κανείς όλα τα παραπάνω συνειδητοποιεί ότι ήδη βρίσκεται στο πιάτο μας η πρώτη γενιά μεταλλαγμένων τροφίμων. Τι θα συμβεί όμως με τα μεταλλαγμένα που έρχονται; Λαχανικά θα είναι εμπλουτισμένα με πρωτεΐνες που φυσιολογικά βρίσκονται στο κρέας, τα δημητριακά θα περιέχουν πλήθος βιταμινών και ουσιών που φυσιολογικά δεν θα υπήρχαν και γενικά θα υπάρχουν τρόφιμα που θα καλύπτουν πλήρως τις διατροφικές ανάγκες των ανθρώπων χωρίς να είναι απαραίτητη η ποικιλία στην τροφή μας.

Ο άνθρωπος αλλάζει την εξέλιξη που η φύση είχε δημιουργήσει χιλιάδες χρόνια τώρα με τη φυσική επιλογή, 10.000 χρόνια χρειάστηκε το σιτάρι από τη Μεσοποταμία και το ρύζι από τη Κίνα και 7.000 χρόνια περίπου το καλαμπόκι από το Μεξικό για να φτάσουν στην τωρινή τους μορφή. Η μακροχρόνια διαδικασία της φύσης έρχεται να αντικατασταθεί από τα 30 χρόνια μελετών και ερευνών του ανθρώπου, μήπως το βήμα είναι πολύ βιαστικό;

Το πρόβλημα είναι ακόμη πιο έντονο. Επιστήμονες μελέτησαν τις επιπτώσεις της μεταλλαγμένης σόγιας στους αρουραίους. Σε 10 αρουραίους έδιναν καθημερινά μεταλλαγμένη σόγια και σε άλλους 10 κανονική φυσική τροφή. Οι αρουραίοι που τρέφονταν με τη μεταλλαγμένη σόγια εμφάνισαν 50% θνησιμότητα στους αρουραίους που γεννήθηκαν. Δηλαδή εάν και οι δυο ομάδες αρουραίων γέννησαν 20 μικρά καθεμία, οι 10 νεογέννητοι αρουραίοι που οι γονείς τους τρέφονταν με μεταλλαγμένη σόγια πέθαναν μετά από μερικές μέρες ενώ σε αυτούς που τρέφονταν φυσιολογικά πέθανε μόλις 1 νεογέννητο. Η διαφορά είναι ανησυχητική 10 νεκροί στην μια περίπτωση και 1 νεκρό νεογνό στη δεύτερη.

Ταυτόχρονα Ρώσοι επιστήμονες ανακάλυψαν ότι αρουραίοι που τρέφονταν με μεταλλαγμένη σόγια ανέπτυξαν καρδιακά προβλήματα. Οι μελέτες επεκτάθηκαν και στους ανθρώπους και δυστυχώς τα αποτελέσματα ήταν τα ίδια. Οι άνθρωποι ανέπτυξαν καρδιακά προβλήματα παρόμοια με των αρουραίων. Τα μεταλλαγμένα τρόφιμα δεν κάνουν διακρίσεις.

Νέες μελέτες δείχνουν ότι τα μεταλλαγμένα τρόφιμα κάνουν κακό στο συκώτι και σε άλλα ζωτικά όργανα των ζώων. Έτσι δικαιολογείται ο μαζικός θάνατος κοπαδιού προβάτων στην Γερμανία που βόσκησαν σε χωράφι που είχε γενετικά τροποποιημένο βαμβάκι. Στην Αγγλία οι αγρότες παραπονιούνται για τον θάνατο των αγελάδων τους που τρέφονταν με γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα. Στην Αργεντινή πάνω από 2.000 αγρότες έχασαν όλα τους τα ζώα και οδηγήθηκαν στην οικονομική καταστροφή λόγω των μεταλλαγμένων τροφών που χρησιμοποιούσαν. Συγκεκριμένα η Αργεντινή χρησιμοποιεί εδώ και πολλά χρόνια τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα και μάλιστα είναι υπέρ της διάδοσής τους σε όλο τον κόσμο.

Γενετικά τροποποιημένες πατάτες προκάλεσαν την εμφάνιση καρκινικών κυττάρων στο στομάχι των αρουραίων που τρέφονταν με αυτό το είδος πατάτας ενώ ταυτόχρονα παρατηρήθηκε ασυνήθιστη ανάπτυξη στον εγκέφαλο, το συκώτι και τους νεφρούς. Γενετικά τροποποιημένες τομάτες προκάλεσαν έλκος στομάχου σε 7 από τους 20 αρουραίους που τρέφονταν με αυτές ενώ άλλοι 7 πέθαναν σε δυο εβδομάδες και αντικαταστάθηκαν με άλλους για να συνεχιστεί η έρευνα. Ταυτόχρονα αρουραίοι που τρέφονταν με γενετικά τρο-

ποποιημένο καλαμπόκι (Monsanto's MON 863 Bt, της εταιρείας Monsanto) εμφάνισαν σημαντικές αλλαγές στην σύσταση του αίματος τους και στη λειτουργία του συκωτιού και των νεφρών που καταστράφηκαν ανεπανόρθωτα.

Εργάτες που δούλευαν σε αγρούς με γενετικά τροποποιημένο βαμβάκι ανέπτυξαν πρωτοφανείς αλλεργίες και χρειάστηκε να νοσηλευτούν για να ξεπεράσουν τον κίνδυνο. Επίσης πρόβατα που βόσκησαν σε χωράφια με γενετικά τροποποιημένο βαμβάκι αρρώστησαν και το 25% των προβάτων πέθαναν σε μια εβδομάδα. Το 2003 εκατό άνθρωποι σε ένα χωριό των Φιλιππίνων που ζούσαν δίπλα σε χωράφια με μεταλλαγμένο καλαμπόκι εμφάνισαν εξανθήματα στο δέρμα τους και αλλεργικές αντιδράσεις, τα συμπτώματα εμφανίστηκαν ξανά σε άλλα τέσσερα χωριά το 2004 όταν έσπειραν και εκεί τον ίδιο σπόρο μεταλλαγμένου καλαμποκιού.

Ποντίκια και αρουραίοι που τράφηκαν με γενετικά τροποποιημένη σόγια (της εταιρείας Monsanto) που είχε μεταλλαχθεί ώστε να αντέχει στο φυτοφάρμακο Roundup (της Monsanto) ανέπτυξαν προβλήματα στο πάγκρεας και στο συκώτι, ενώ τα κύτταρά τους εμφάνισαν μειωμένη αναπαραγωγή και λειτουργία. Ταυτόχρονα παρόμοιες έρευνες με την ίδια σόγια σε κουνέλια έδειξαν ελάττωση της δράσης των ενζύμων σε κύτταρα της καρδιάς και του συκωτιού.

Εικόνα 4.4

Ας μην γελιόμαστε το πρόβλημα δεν είναι ότι τα τρόφιμα δεν επαρκούν. Μάλιστα όχι μόνο δεν λείπουν αλλά μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες των ανθρώπων ακόμη και εάν ο πληθυσμός της γης τριπλασιαστεί. Τότε τι ωφελεί τόση έρευνα γύρω από τα μεταλλαγμένα; Γιατί τόση φασαρία να τα βάλουμε στο πιάτο μας;

Ο άνθρωπος νομίζει ότι έγινε υπεράνθρωπος και οδηγείται προς την αυτοκαταστροφή του. Δεν βλέπει τα πραγματικά προβλήματα της εποχής του αλλά τυφλωμένος από τη λάμψη των δημιουργημάτων του παραγκωνίζει τον Θεό και θέλει αυτός να μπει στην θέση του και να δημιουργήσει. Ο Θεός τελικά δεν τα έφτιαξε όπως έπρεπε εμείς όμως θα τα διορθώσουμε και θα φτιάξουμε το καλύτερο, υπάρχει μεγαλύτερο δείγμα απιστίας από αυτό; Ο εγωισμός έγινε σύντροφός μας και ενώ το καράβι βουλιάζει εμείς κοιτάμε τα όμορφα πανιά που φουσκώνουν από τον αέρα της εποχής μας, την τάση μας να αντικαταστήσουμε τον δημιουργό μας και να αποθεώσουμε το υπερεγώ μας, τον ασυγκράτητο εγωισμό μας.

5. Αποκρυπτογράφηση του DNA, κλωνοποίηση και βιοηθική

«Θα βγούν πράγματα από τα σχολεία που ο νούς σας δεν φαντάζεται.»
Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός (1714-1779), από τις Προφητείες του Αγίου

Όταν το 1953 έγινε η ανακάλυψη της διπλής έλικας του DNA, από τον Jim Watson και τον Francis Crick, πίστεψαν ότι είχαν καταφέρει να βρουν μια εξήγηση για τη ζωή σε μοριακό-μικροσκοπικό επίπεδο, όμως τότε ήταν που μια νέα εποχή για την επιστήμη είχε ξεκινήσει. Στο πέρασμα τόσων χρόνων από τη μεγάλη ανακάλυψη του 1953 ο άνθρωπος προσπάθησε να αναλύσει και να εξηγήσει κάθε κομμάτι του DNA. Έτσι οι έρευνες έδειξαν ότι αποτελείται από μικρότερα κομμάτια-μέρη (γονίδια) που παίζουν καθοριστικό ρόλο για διάφορα χαρακτηριστικά του ανθρώπου όπως είναι το χρώμα των μαλλιών, το χρώμα των ματιών, η προδιάθεση να αναπτύξει ή όχι μια αρρώστια ή εάν θα είναι φορέας μιας άλλης. Ουσιαστικά με την αποκωδικοποίηση των μερών-γονιδίων του DNA θα είναι δυνατόν να γνωρίζουμε πιο γονίδιο ευθύνεται για πιο χαρακτηριστικό του ανθρώπου και θα είναι δυνατόν να γίνουν ακριβής και έγκυρες προβλέψεις για κάθε άνθρωπο ξεχωριστά ακόμη και πριν αυτός γεννηθεί, αναλύοντας το DNA των υποψήφιων γονιών του.

Η εποχή στην οποία ζούμε, που για πολλούς χαρακτηρίζεται ως εποχή του DNA ή της αποκρυπτογράφησης του, έφερε τον άνθρωπο μπροστά σε νέα ηθικά διλήμματα. Πλέον γνωρίζουμε πιο γονίδιο ευθύνεται για πιο χαρακτηριστικό, να επέμβουμε και να το αλλάξουμε όπως έγινε και στην περίπτωση των φυτών; Να αλλάξουμε το DNA ανθρώπων, να επιλέξουμε το χρώμα ματιών των παιδιών μας ή το ύψος ή άλλο χαρακτηριστικό;

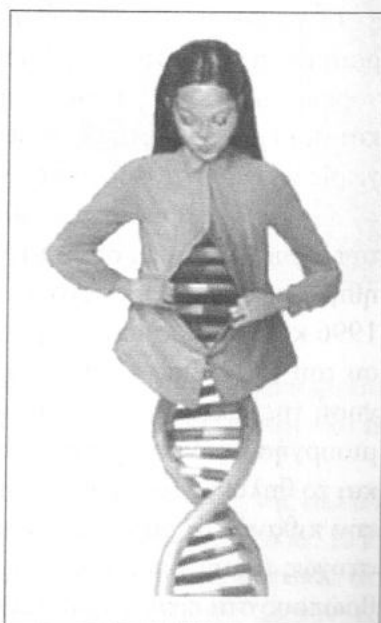
Η αποκωδικοποίηση του DNA μας έδωσε την δυνατότητα να κάνουμε ότι ακριβώς και στα φυτά, να δημιουργήσουμε ανασυνδυασμένο DNA και να το εισάγουμε σε άλλους οργανισμούς δημιουργώντας ουσιαστικά είδη που δεν υπήρχαν μέχρι τώρα στην φύση. Πρόβατα ή αγελάδες που θα έχουν γονίδια από άνθρωπο και θα παράγουν γάλα όμοιο με το μητρικό, χοίρους που θα έχουν νεφρά όμοια με του ανθρώπου και θα μπορούν να μεταμοσχευθούν σε άνθρωπο, δηλαδή μεταλλαγμένα ζώα που θα εξυπηρετούν τις ανάγκες του ανθρώπου για να κάνουν τη ζωή μας ακόμη πιο εύκολη.

Η ανάπτυξη της επιστήμης στον τομέα του DNA και της αναπαραγωγής, που ονομάζεται και βιοτεχνολογία, μας οδηγεί σε ακόμη πιο σκοτεινά μονοπάτια. Μπορούμε πλέον να δημιουργήσουμε ζώα χωρίς να χρειάζονται και τα δυο είδη αρσενικό και θηλυκό. Χρησιμοποιώντας κύτταρα από ζώα μπορούμε να παράγουμε νέα ζώα, τα οποία θα μοιάζουν εξολοκλήρου στα αρχικά από τα οποία πήραμε τα κύτταρα. Η διαδικασία αυτή ονομάζεται κλωνοποίηση.

Ο άνθρωπος πλέον είναι δυνατόν να δημιουργήσει ανθρώπους που θα του μοιάζουν πανομοιότυπα και θα μπορεί να χρησιμοποιήσει τα όργανά τους σε περίπτωση ανάγκης, χρησιμοποιώντας έτσι την κλωνοποίηση στην περίπτωση των ανθρώπων.

Ακόμη χειρότερα σήμερα μπορούμε να δημιουργούμε ανθρώπινα έμβρυα, να τα σκοτώσουμε και να πάρουμε τα βλαστοκύτταρά τους που θα χρησιμοποιηθούν στην κατασκευή συγκεκριμένων οργάνων. Τα βλαστοκύτταρα είναι κύτταρα που ακόμη δεν έχουν χαρακτηριστεί ως κύτταρα του πνεύμονα, της καρδιάς, του νεφρού κ.λπ. αλλά είναι τα προγενέστερα κύτταρα όλων των διαφοροποιημένων κυττάρων του οργανισμού. Στη συνέχεια τα βλαστοκύτταρα διαφοροποιούνται και δίνουν όλα τα υπόλοιπα κύτταρα και όργανα. Έτσι εάν έχουμε τα προγενέστερα κύτταρα των οργάνων, τα βλαστοκύτταρα, μπορούμε να τα πολλαπλασιάσουμε και να πάρουμε το όργανο που θέλουμε και θα είναι πλήρως συμβατό με τον άνθρωπο που θα το μεταμοσχεύσουμε. Σήμερα υπάρχουν εταιρείες που αναλαμβάνουν να απομονώσουν την ώρα της γέννησης τα βλαστοκύτταρα των νεογνών και να τα κρατήσουν για 20 ή και παραπάνω χρόνια με αντίτιμο ένα χρηματικό ποσό. Σκοπός τους είναι να τα κρατήσουν σε πολύ χαμηλές θερμοκρασίες ώστε να διατηρούνται και εάν έχουμε ανάγκη να τα χρησιμοποιήσουμε.

Η αποκωδικοποίηση του DNA, τα βλαστοκύτταρα, το ανασυνδυασμένο DNA και η κλωνοποίηση είναι επαναστατικά εργαλεία, όμως ποιος είναι ο σκοπός της χρήσης τους;

Εικόνα 5.1

Τα παιδιά μας να γεννιούνται αθλητές ή διάνοιες; Να επιλέγουμε το χρώμα μαλλιών και το χρώμα ματιών, το ύψος, τα κιλά αλλά μήπως ακόμη και τη συμπεριφορά των παιδιών μας;

Στην Παλαιά Διαθήκη στο Α κεφάλαιο (Γέννησις) στίχος 24 και 25 αναφέρει «και ας γεννήσει η γη ζώα έμψυχα **κατά το είδος αυτών** ... και άφησε ο Θεός να εξελιχθεί κάθε ζώο **κατά το είδος του**». Κάθε ζώο δημιουργήθηκε διαφορετικό και εξελίχθηκε διαφορετικά από τα άλλα είδη κατά το είδος του.

Ο άνθρωπος επενέβηκε και σε αυτό. Δεν μπόρεσε να αντισταθεί στον πειρασμό και όπως στον παράδεισο παράβηκε την εντολή και δοκίμασε τον απαγορευμένο καρπό για να κερδίσει την γνώση του καλού και του κακού, έτσι και σήμερα πειραματίζεται πλέον με την ίδια του την ύπαρξη στον πλανήτη χωρίς να φοβάται για το που θα τον οδηγήσει.

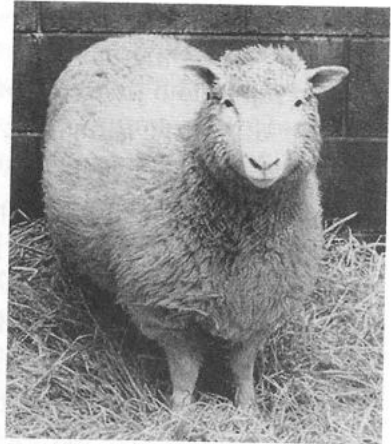
Το 1952 εφαρμόστηκε για πρώτη φορά η κλωνοποίηση βατράχου με μεταφύτευση πυρήνα, συνεχίστηκε σε πολλά είδη ζώων και το 1987 κλωνοποιήθηκε αγελάδα. Η κλωνοποίηση της Ντόλυ (εικόνα 5.2) στις 5 Ιουλίου του 1996 και η δημοσιοποίηση της επιτυχίας του πειράματος στις 23 Φεβρουαρίου του 1997, έκανε την Ντόλυ το πιο διάσημο πρόβατο στον κόσμο. Η γέννησή της έφερε ποικίλες αντιδράσεις επειδή ανήγγειλε ότι μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα ζωντανό ον χωρίς να χρειάζονται δυο γένη, το αρσενικό και το θηλυκό. Το γεγονός αυτό προκάλεσε έντονες ανησυχίες και φόβους για την πιθανή εφαρμογή της κλωνοποίησης στο ανθρώπινο είδος. Σήμερα δυστυχώς έχουν γίνει δηλώσεις από επιστήμονες ότι έχουν κλωνοποιήσει ανθρώπους στα εργαστήρια (2007).

Ας δούμε όμως πιο αναλυτικά την περίπτωση της Ντόλυ του πιο πολυσυζητημένου προβάτου στην ανθρώπινη ιστορία. Η τεχνική που εφαρμόστηκε ήταν αυτή της μεταφύτευσης πυρήνα από ένα ενήλικο και διαφοροποιημένο κύτταρο. Το κύτταρο δεν ήταν εμβρυακό αλλά ένα κύτταρο από το μαστό της δχρονης ήδη μητέρας της Ντόλυ. Μιας και δημιουργήθηκε από κύτταρο του μαστού το όνομα της παραπέμπει στην Ντόλυ Πάρτον. Αμερικανίδα τραγουδίστρια που είναι διάσημη όχι μόνο για τη φωνή της αλλά και για το εξαιρετικό πλούσιο στήθος της. Με αυτό το κριτήριο λοιπόν το κλωνοποιημένο πρόβατο ονομάστηκε Ντόλυ.

Όμως η Ντόλυ εμφάνιζε κάτι παράξενο σε ηλικία τριών ετών είχε όψη γερασμένου ζώου με την τριπλάσια ηλικία, σε ηλικία έξι ετών έπασχε από αρρώστια των πνευμόνων αλλά και από χρόνια εκφυλιστική αρθροπάθεια του ισχίου και του γονάτου. Αρρώστιας που συνήθως εμφανίζονται σε πρόβατα

ηλικίας 10-12 ετών. Τι είχε συμβεί και γιατί η Ντόλυ εμφάνιζε αυτές τις αρρώστιες που απαντώνται σε γηραιότερα πρόβατα; Ποια ήταν τελικά η ηλικία της Ντόλυ;

Η Ντόλυ δημιουργήθηκε από ένα σωματικό κύτταρο που ελήφθη από μια εξάχρονη προβατίνα. Η ανάλυση των κυττάρων της Ντόλυ έδειξε ότι η Ντόλυ την στιγμή της γέννησής της ήταν 6 χρονών, όση και η ηλικία που κουβαλούσε το κύτταρο που πήραν από την μητέρα της και χρησιμοποιήθηκε για τη γέννηση της Ντόλυ. Η Ντόλυ κουβαλούσε στα κύτταρά της την ηλικία της μητέρας της και εμφάνισε τα συμπτώματα ασθένειας των προβάτων στα έξι της χρόνια αντί στα δώδεκα, διότι ήταν ήδη δώδεκα χρόνων: είχε έξι χρόνια ζωής από τη μητέρα της και έξι χρόνια ζωής δικά της. Τελικά τον Φεβρουάριο του 2003 υποβλήθηκε σε ευθανασία για να μην «ταλαιπωρείται» σύμφωνα με τους επιστήμονες που την κλωνοποίησαν, και εκτίθεται στο Βασιλικό Μουσείο του Εδιμβούργου.

Εικόνα 5.2

Όλοι μας πληροφορηθήκαμε την επιτυχία της κλωνοποίησής της αλλά λίγοι μάθαμε τα αίτια του θανάτου της και την πραγματική της ηλικία. Η ίδια διαπίστωση σχετικά με την ηλικία έγινε και σε κλωνοποιημένα ποντίκια στην Ιαπωνία. Οι ποντικοί είχαν κλωνοποιηθεί από ποντίκια ηλικίας 2 ετών. Από τους 12 ποντικούς που παράχθηκαν οι 10 πέθαναν πρόωρα και παρουσίασαν ανεπάρκειες του ήπατος, των πνευμόνων και του ανοσοποιητικού συστήματος οι οποίες συνοδεύτηκαν από την εμφάνιση όγκων. Υπάρχει λοιπόν κλωνοποιημένο θηλαστικό που να είναι φυσιολογικό;

Οι επιστήμονες τονίζουν τα καλά και τις επιτυχίες και προσπαθούν να καλύψουν τις αποτυχίες αλλά και την εξέλιξη των πειραμάτων τους.

Ένα άλλο σημαντικό δίλημμα είναι και η δημιουργία μεταλλαγμένων ζώων προς όφελος του ανθρώπου, τα γενετικά τροποποιημένα ζώα. Πρόκειται για ζώα που έχουν υποστεί αλλοίωση στο γενετικό τους υλικό και φέρουν διαφορετικά χαρακτηριστικά από αυτά που φυσιολογικά θα είχαν. Όπως τα πρόβατα που κάνουν γάλα όμοιο με το ανθρώπινο.

Για να κάνει ένα πρόβατο γάλα όμοιο με το ανθρώπινο χρειάζεται να χρησιμοποιήσουμε την τεχνική του ανασυνδυασμένου DNA. Δηλαδή θα πάρουν

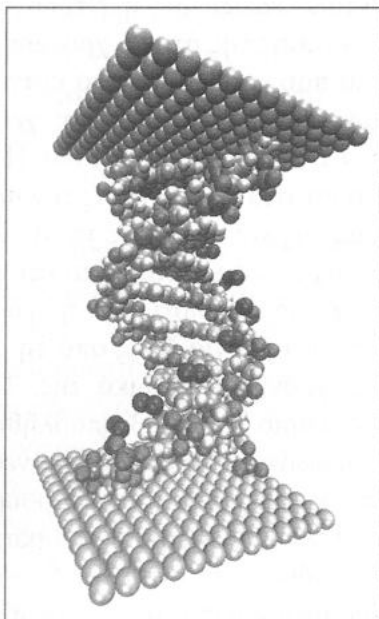
ένα κομμάτι από τα γονίδια του ανθρώπου, που είναι υπεύθυνα για την παραγωγή του μητρικού γάλακτος και θα το τοποθετήσουν στα γονίδια του προβάτου, αντικαθιστώντας το γονίδιο του προβάτου που είναι υπεύθυνο για την παραγωγή πρόβειου γάλακτος. Έτσι θα έχουμε πρόβατο που τα γονίδιά του θα έχουν την πληροφορία για να παράγουν γάλα, μόνο που το γάλα αυτό θα είναι ακριβώς ίδιο με το μητρικό.

Στα πλαίσια της Βιοηθικής μιας νέας επιστήμης που ασχολείται με την ηθική και λογική χρήση της ιατρικής, της τεχνολογίας και των επιστημών σε σχέση με τον άνθρωπο και τη φύση γενικότερα όλα τα παραπάνω θεωρούνται κατακριτέα. Το κλωνοποιημένο πρόβατο που θα έχει ένα μέρος από το γονίδιο του ανθρώπου, σε πόσο ποσοστό θα είναι άνθρωπος ή όχι; Θα έχει ψυχή το ζώο; Θα έχει συναισθήματα; Τι ποσοστό από την ανθρώπινη ύπαρξη θα του έχουμε περάσει με την ενσωμάτωση ανθρώπινου γονιδίου;

Τα ερωτήματα αρχίζουν και γίνονται ανατριχιαστικά. Θυμίζουν πλέον σενάριο ταινίας επιστημονικής φαντασίας και εφιάλτη. Ζώα με ανθρώπινα γονίδια αλλά μήπως και με ψυχή και λογική; Γνωρίζουμε άραγε τα γονίδια της ψυχής της λογικής και της αντίληψης ή μήπως δεν υπάρχουν στο DNA μας;

Από την άλλη πλευρά μήπως μπορούμε να δημιουργήσουμε ανθρώπινους κλώνους και να πάρουμε τα όργανά τους σε περίπτωση που εμφανίσουμε κάποια ασθένεια; Μήπως δημιουργούν έμβρυα και τα αναπτύσσουν μόνο και μόνο για να πάρουν τα βλαστοκύτταρά τους και να τα χρησιμοποιήσουν για να παράγουν όργανα για άλλους ανθρώπους και στη συνέχεια τα σκοτώνουν; Ποια η διαφορά του δολοφόνου που σκοτώνει και του επιστήμονα που πειραματίζεται με αυτά και σκοτώνει έμβρυα;

Τα τόσα χαμένα παιδιά κάθε χρόνο τι να απογίνονται άραγε; Μήπως υπάρχουν κυκλώματα απαγωγής που αφαιρούν το όργανα των παιδιών και τα πουλούν στην μαύρη αγορά των οργάνων; Ο άνθρωπος έγινε αντικείμενο πειραμάτων αλλά και αντικείμενο προς πώληση.

Εικόνα 5.3

Η κλωνοποίηση του ανθρώπου έρχεται σύντομα και μάλιστα προτείνεται και ως ένας τρόπος για να αποκτήσουν παιδιά τα στείρα ζευγάρια έναντι του ποσού των 50.000 δολαρίων. Η κλωνοποίηση γίνεται μονογονικά, καταρρίπτοντας έτσι και μια άλλη αρχέγονη αξία και θεσμό, αυτόν της οικογένειας. Η έννοια και το νόημα της οικογένειας θα χαθεί και μαζί της θα χαθεί και ένα μεγάλο κομμάτι της ηθικής και της αγάπης. Η κλωνοποίηση του ανθρώπου μάλλον θα πετύχει την πλήρη απανθρωποίησή του. Η δημιουργία ανθρώπων με την κλωνοποίηση από ένα μόνο γονέα θα καταρρίψει την παραδοσιακή μορφή της κοινωνίας μας.

Εμείς όμως θα μπορούμε να είμαστε χαρούμενοι γιατί θα έχουμε δημιουργήσει τον νέο Αδάμ, έναν άνθρωπο από ένα μόνο γονέα παραβιάζοντας τους νόμους της φύσης για μια ακόμη φορά. Το χειρότερο στην συγκεκριμένη περίπτωση είναι ότι ο άνθρωπος πειραματίζεται χωρίς να γνωρίζει τις συνέπειες και μάλιστα πειραματίζεται με την ίδια του την ύπαρξη. Μήπως έτσι βάζει σε κίνδυνο ακόμη και την ύπαρξη του στον πλανήτη;

Η αποκωδικοποίηση του DNA μας οδηγεί σε νέες εποχές, κάποτε οι Ολυμπιακοί Αγώνες στη Σεούλ ονομάστηκαν Ολυμπιακοί της Χημείας λόγω των πολλών αναβολικών και χημικών ουσιών που χρησιμοποίησαν. Στις μέρες μας οι Ολυμπιακοί Αγώνες στο Πεκίνο, χαρακτηρίζονται ως Ολυμπιάδα του DNA. Τι πρόκειται για ακόμη μία φορά να αλλάξει ο άνθρωπος; Ποιος είναι βέβαιος για τις επιπτώσεις και το μέγεθος της αλλαγής; Τελικά ποιος θα επιζηήσει για να αναλάβει και αυτήν την ευθύνη; Την ευθύνη για την αλλοίωση της ανθρώπινης δημιουργίας και κληρονομιάς;

6. Ο ιός της γρίπης: μύθοι και πραγματικότητα

«Θα έρθει καιρός που θα βάλουν φόρο στις κότες...»

Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός (1714-1779), από τις Προφητείες του Αγίου

Παρόλο που ο ιός της γρίπης δεν ανήκει στα σύγχρονα τεχνολογικά επιτεύγματα αξίζει να αναφερθεί ως γεγονός που αντιμετωπίσαμε κατά καιρούς ή πράγμα που αντεύχομαι υπάρχει κίνδυνος να αντιμετωπίσουμε στο μέλλον. Το φθινόπωρο του 2005 έως την Άνοιξη του 2006 όλη η υφήλιος είχε συγκλονιστεί από τον ιό της γρίπης που έκανε τον γύρο του κόσμου και απειλούσε ακόμη και ανθρώπους με το θάνατο. Ο ιός μεταδιδόταν από τα μεταναστευτικά πουλιά (όπως αναφέρθηκε από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης) και επηρέαζε τα πουλινικά και στη συνέχεια τον ίδιο τον άνθρωπο. Στην επαρχία απαγορεύτηκε οι κότες να βρίσκονται ελεύθερες στη φύση και έπρεπε όλα τα πτηνοτροφεία να έχουν ειδική περίφραξη που να εμποδίζει στα μεταναστευτικά πουλιά να έρχονται σε επαφή με τα οικόσιτα πουλινικά.

Τα πρώτα ερωτήματα γεννήθηκαν όταν συνειδητοποιήσα την πορεία των μεταναστευτικών πουλιών που είναι από ψυχρότερα σε θερμότερα κλίματα δηλαδή από τον Βορρά στον Νότο και αντίστροφα ανάλογα με την εποχή. Βέβαια η εξάπλωση του ιού ήταν από την Ανατολή προς τη Δύση, από τα βόρεια της Ασίας προς την Ευρώπη. Δηλαδή τα πουλιά που μεταναστεύουν ακολούθησαν μια κίνηση κατά μήκος του ίδιου ημισφαιρίου σε παράλληλες συντεταγμένες προς τον ισημερινό και όχι κάθετα προς αυτόν; Ένα άλλο ερώτημα που μου προκάλεσε το ενδιαφέρον είναι το τι γινόταν στις ΗΠΑ μιας που είναι πολύ κοντά στην Ασία από την πλευρά του Ειρηνικού Ωκεανού. Έτσι αναρωτήθηκα εάν είχαν κρούσματα από τον ιό πως τον αντιμετωπίσαν κ.λπ.

Ξεκινώντας την έρευνα για το τι ακριβώς γινόταν στην Αμερική διαπίστωσα ότι το πρόβλημα εκεί ήταν εντοπισμένο πολύ πριν γίνει αισθητό στην Ευρώπη μέσω της Ασίας. Τα πρώτα κρούσματα στην γειτονική Τουρκία εμφανίστηκαν στις αρχές Δεκεμβρίου. Όμως σε έγκυρο αμερικανικό περιοδικό που εκδίδεται και στα ελληνικά αλλά δυστυχώς πολλές φορές όχι με τα ίδια άρθρα, υπήρχε ένα εκτεταμένο άρθρο για τον ιό της γρίπης. Συγκεκριμένα ήταν το τεύχος του Νοεμβρίου 2005 στο περιοδικό Scientific American στην Αμερικανική έκδοση όμως. Στην πρώτη του σελίδα έγραφε "Special Report:

Preparing for pandemic Flu. Is anyone ready for this Global Killer?” «Ειδική Αναφορά: Ετοιμαζόμαστε για μια πανδημία γρίπης. Είναι κανένας έτοιμος για τον παγκόσμιο δολοφόνο;».

Ο πομπώδης έως υπερβολικός τίτλος του παραπάνω έγκυρου παρόλα αυτά περιοδικού συνδυάστηκε με την ειδική ανακοίνωση, που την σχολική χρονιά 2006-2007, αναρτήθηκε στο Υπουργείο Παιδείας των ΗΠΑ. Σε ειδικό χώρο στην ιστοσελίδα του Αμερικάνικου υπουργείου Παιδείας υπήρχε ένας νέος σύνδεσμος με τον τίτλο “Pandemic Flu” «Πανδημία Γρίπης». Μάλιστα τελικά διαπίστωσα ότι υπήρχε ολόκληρη ξεχωριστή ιστοσελίδα με οδηγίες προς καθηγητές, γονείς και μαθητές για το τι ακριβώς έπρεπε να κάνουν σε περίπτωση απλής γρί-

πης, εκτεταμένης γρίπης και πανδημίας γρίπης. Στην ιστοσελίδα αυτή υπήρχε ακόμη και σχέδιο δράσης ανάλογα με τον χαρακτηρισμό, την επικινδυνότητα και το πλήθος των κρουσμάτων που θα εμφανίζονταν.

Στη συνέχεια ακολούθησε μια συνεχόμενη αναφορά από κυβερνητικά αμερικάνικα site (ιστοσελίδες) στον ιό της γρίπης. Μαζί με το αμερικάνικο υπουργείο παιδείας το αμερικάνικο υπουργείο εθνικής άμυνας ανακοίνωσε τον κίνδυνο από μια ενδεχόμενη πανδημία γρίπης. Στην ανακοίνωση περιλαμβανόταν σχέδιο δράσης για κάθε μορφή και κατάσταση του ιού, ενώ γινόταν επίσης μια εκτεταμένη αναφορά για τους τρόπους με τους οποίους είναι δυνατόν να κολλήσει κάποιος τον ιό. Ταυτόχρονα υπήρχε ειδικός σύνδεσμος που μας κατεύθυνε στην κυβερνητική ιστοσελίδα που ασχολούνταν με το θέμα για τις ΗΠΑ και περιείχε ενημερωτικό υλικό και στοιχεία για την τρέχουσα κατάσταση.

Το γεγονός άρχισε να παίρνει μια συγκεκριμένη μορφή όταν ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας στην αντίστοιχη ιστοσελίδα του ανέφερε για μια ενδεχόμενη πανδημία γρίπης. Μάλιστα τον Μάιο του 2006 τα επίπεδα συνα-

Εικόνα 6.1

γερού και επικινδυνότητας άγγιζαν, σε μια κλίμακα από 1 έως 6, το 3. Ο αριθμός αυτός χαρακτηρίζει μια περίπτωση μέτριας μετάδοσης του ιού από άνθρωπο σε άνθρωπο.

Η εκτενής αναφορά από τόσες κυβερνητικές και παγκόσμια αναγνωρισμένες ιστοσελίδες ήταν μια απλή σύμπτωση ή μια προετοιμασία για μια νέα απειλή κατά του ανθρώπινου είδους;

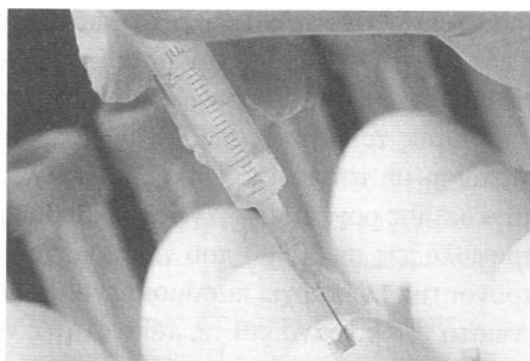
Ας εξετάσουμε πιο αναλυτικά τα γεγονότα. Στο τεύχος του εν λόγω περιοδικού Scientific American αναφέρεται πως μια μέρα ένας πολύ εύκολα μεταδιδόμενος και θανατηφόρος ιός της γρίπης θα κάνει την εμφάνιση του και θα εξαπλωθεί σε όλη την ανθρωπότητα. Μπορεί να έρθει σε μήνες ή και σε χρόνια, αλλά μια νέα θανατηφόρα πανδημία είναι σίγουρα αναπόφευκτη. Το έτος 1918 μια πανδημία γρίπης του ιού H1N1 σκότωσε 40.000.000 ανθρώπους παγκοσμίως, το 1957 ο ιός H2N2 σκότωσε 1.000.000 έως 4.000.000 ανθρώπους περίπου, το 1968 ο ιός H3N2 περίπου 1.000.000 ανθρώπους, το 1997 ο ιός H5N1 σκότωσε 6 ανθρώπους και 18 έμειναν κλινήρης σε νοσοκομείο στο Hong Kong μέχρι να αναρρώσουν πλήρως. Τον Ιανουάριο του 2004 οι ΗΠΑ παραγγέλνουν 2.000.000 εμβόλια για τον ιό H5N1, τον Ιούνιο της ίδιας χρονιάς 6.000 άγρια πουλιά πεθαίνουν κοντά σε μια λίμνη της κεντρικής Κίνας, στην Μογγολία και στη Σιβηρία εμφανίζεται ραγδαία εξάπλωση του ιού και πολλές χώρες αναζητούν εμβόλια. Από το 2003 έως σήμερα ο ιός H5N1 έχει εντοπιστεί στα πτηνά 13 χωρών και έχει προσβάλει θανατηφόρα 4 ανθρώπους παγκοσμίως.

Σήμερα πολλοί από εμάς εμβολιαζόμαστε για τον ιό της γρίπης και μάλιστα ίσως να είναι αναγκαίο να εμβολιαστούμε και δεύτερη φορά στον ίδιο χρόνο, μια στις αρχές του φθινοπώρου και μια μετά τα Χριστούγεννα ή στα μέσα Ιανουαρίου. Το γεγονός συμβαίνει εξαιτίας του ότι ο ιός μεταλλάσσεται πολύ γρήγορα, αλλάζει θα μπορούσαμε να πούμε μορφή και συνήθειες πολύ γρήγορα. Έτσι είναι αναγκαίος πλέον ο διπλός εμβολιασμός για να προλαβαίνουμε την εξέλιξη του και να μπορούμε να αντιμετωπίσουμε πιο δυναμικά τα νέα στελέχη, την νέα μορφή του ιού.

Ταυτόχρονα η ανακοίνωση του Υπουργείου Παιδείας των ΗΠΑ τόνιζε πως μαθητές που εμφανίζουν συμπτώματα γρίπης πρέπει να παραμένουν στο σπίτι τους και να μην έρχονται σε επαφή με συμμαθητές τους. Ο ιός είναι εύκολα να μεταδοθεί με το φτέρνισμα (για τρεις περίπου ώρες αιωρούνται τα σταγονίδια από το φτέρνισμα), με τη χειραψία, με τη χρήση ή την επαφή με αντικείμενα που έχουν χρησιμοποιηθεί από ανθρώπους που έχουν γρίπη

κ.λπ. Επίσης εάν κριθεί αναγκαίο καλό θα είναι κάποια σχολεία να παραμείνουν κλειστά εάν διαπιστωθεί ότι μεταξύ των μαθητών υπάρχει μεγάλο ποσοστό ασθενούντων από τον ιό.

Ο ιός της γρίπης θα μπορούσε σε ένα χρόνο να αφαιρέσει την ζωή περισσότερων ανθρώπων από ότι ο ιός του AIDS σε 25 χρόνια. Μια εξομοίωση πανδημίας γρίπης στον υπολογιστή

Εικόνα 6.2

από ερευνητές του εθνικού εργαστηρίου του Λος Άλαμος δείχνει ότι αν μια μέρα ασθενήσουν 40 άνθρωποι στις ΗΠΑ και δεν υπάρξουν τα κατάλληλα μέτρα και φάρμακα, σε 60 ημέρες θα είχαν νοσήσει 60.000 άνθρωποι και σε 4 μήνες το 33% του πληθυσμού των ΗΠΑ, δείχνοντας μας έτσι την ταχύτατη εξάπλωση του ιού αλλά και την αναγκαιότητα των φαρμάκων.

Από την άλλη πλευρά σύμφωνα με την ανακοίνωση του Υπουργείου εθνικής Άμυνας των ΗΠΑ έπρεπε ο στρατός των ΗΠΑ να είναι έτοιμος για ένα ενδεχόμενο εκτεταμένης διάδοσης του ιού ώστε να αντιμετωπιστεί έγκαιρα. Ταυτόχρονα οι ίδιοι οι στρατιώτες έπρεπε να έχουν εμβολιαστεί ώστε ο στρατός να είναι ετοιμοπόλεμος και να μην απειλείται η μαχητική ικανότητα από ένα τέτοιο περιστατικό.

Ταυτόχρονα με ανακοίνωση της κυβέρνησης των ΗΠΑ θα τιμωρούνται όσοι εισάγουν λαθραία πτηνά, πουλερικά και γενικά πουλιά χωρίς πρώτα να εξεταστούν από ειδικούς για τον ιό της γρίπης. Το πρόστιμο ανέρχεται στα 250.000 δολάρια και 5 χρόνια φυλάκισης σε ιδιώτες και 500.000 δολάρια και 5 χρόνια φυλάκισης σε οργανισμούς και επιχειρήσεις. Η παράνομη εισαγωγή πουλιών θα μπορούσε να θεωρηθεί ακόμη και τρομοκρατική ενέργεια, αφού σε περίπτωση που τα πτηνά είναι άρρωστα θα θεωρούνταν ως εγκληματική ενέργεια κατά των ΗΠΑ.

Γιατί οι Αμερικανοί φοβούνται τόσο πολύ τον ιό της γρίπης και καταστρώνουν σχέδια για την αντιμετώπιση μιας πανδημίας παγκόσμιας εμβέλειας; Θα φτάσουν τα εμβόλια για όλους τους ανθρώπους ή θα εμφανιστούν προβλήματα; Γιατί οι επιστήμονες δεν στρέφονται στη μαζική παραγωγή εμβολίων για να επαρκέσουν για όλη την ανθρωπότητα; Ποιος θα έχει οικονομικό όφελος από την παραγωγή τόσων πολλών εμβολίων; Γιατί ο ιός αλλάζει τόσο γρή-

γορα (μεταλλάσετε); Τελικά τα μεταναστευτικά πουλιά μεταδίδουν τον ιό; Υπάρχει στην Ελλάδα παρόμοια ενημέρωση; Πως οι Αμερικανοί αναφέρονται σε μια πανδημία πριν ακόμα αυτή ξεσπάσει;

Πάντως το γεγονός πως στην Αμερική γίνεται πραγματικά μεγάλη αναστάτωση με τον ιό της γρίπης πρέπει να αρχίσει να μας προβληματίζει. Ο παγκόσμιος οργανισμός Υγείας επιβεβαιώνει τους παραπάνω χειρισμούς και προφυλάξεις σε βαθμό που να χαρακτηρίζονται ως φυσικοί και ταυτόχρονα προνοητικοί. Υπάρχει παρόμοια ενημέρωση στη χώρα μας; Μας έχουν κάνει γνωστό τον κίνδυνο και τις πιθανότητες να συμβεί κάτι τέτοιο;

Μόνο η κατάλληλη ενημέρωση θα μας βοηθήσει στη σωστή αντιμετώπιση πιθανών κρίσεων. Ίσως θα πρέπει και εμείς να ενδιαφερθούμε για την παγκόσμια πλέον υγεία και να παραδειγματιστούμε από τά παγκόσμια δρώμενα. Έτσι μόνο θα είμαστε έτοιμοι για το μέλλον, που δυστυχώς με τις αλλαγές που έχουμε επιφέρει εμείς οι άνθρωποι στον πλανήτη γη προβλέπεται δύσκολο και αβέβαιο. Τελικά μήπως η επιστήμη στην οποία έχουμε επενδύσει το μέλλον μας έχει αναπτυχθεί μονόπλευρα, αφού η ιδέα ενός παγκόσμιου ιού φαίνεται να μας αφήνει απροστάτευτους και ταυτόχρονα να μας τρομάζει;

7. Έλεγχος του μυαλού, της σκέψης και της συμπεριφοράς

«Θα βγούν πράγματα από τα σχολεία που ο νούς σας δεν φαντάζεται.»
Αγιος Κοσμάς ο Αιτωλός (1714-1779), από τις Προφητείες του Αγίου

Στα αρχαία χρόνια ο άνθρωπος προσπαθούσε να επιβάλει τις απόψεις του και τις ιδέες του με τον διάλογο και τα επιχειρήματα. Η αλλαγή των απόψεων στις συζητήσεις έρχονταν μέσα από παραδείγματα και αναλύσεις. Οι σοφιστές και οι φιλόσοφοι δημιούργησαν τις διάφορες σχολές και τάσεις της εποχής. Οι σχολές που είχαν δημιουργηθεί διέφεραν στον τρόπο αντιμετώπισης των συζητήσεων, μάλιστα λέγεται πως οι σοφιστές είχαν την ικανότητα με το λόγο να παρουσιάζουν το άσπρο μαύρο και αντίστροφα.

Ο αρχαίος φιλόσοφος Σωκράτης προσποιούμενος άγνοια και μέσα από μια σειρά ερωτημάτων προσπαθούσε να οδηγήσει τον συνομιλητή του σε αδιέξοδο και τελικά να του δείξει ότι έκανε λάθος στην αρχική του υπόθεση. Ο ίδιος φιλόσοφος με τα ερωτήματα που έθετε οδηγούσε τελικά τον συνομιλητή του να ανακαλύψει την γνώση και την αλήθεια. Η τεχνική αυτή είναι γνωστή ως μαιευτική τεχνική γιατί όπως η μαία βοηθά στο να γεννηθεί το παιδί, έτσι και τα κατάλληλα ερωτήματα βοηθούν στο να γεννηθεί η γνώση και να κατακτηθεί η αλήθεια.

Από τότε μέχρι τώρα εμφανίστηκαν πάρα πολλές σχολές και επινοήθηκαν ποικίλοι τρόποι για να εισάγει ο καθένας τις απόψεις του. Η προσπάθεια να ελέγξουν τον άνθρωπο από το βήμα ήταν και είναι έντονη. Στις προεκλογικές εκστρατείες, στις πωλήσεις προϊόντων, στην υιοθέτηση απόψεων ακόμη και στον αθλητισμό, υπάρχουν σήμερα άνθρωποι που προσπαθούν να μας πείσουν για τις απόψεις τους.

Σήμερα η χρήση της τηλεόρασης, του ήχου, της εικόνας, των φυλλαδίων και του διαδικτύου μας μετατρέπουν σε δέκτες άπειρων μηνυμάτων, καταργώντας τον διάλογο. Ο διάλογος που έχει πλέον χαθεί μας στερεί από την πολύτιμη αυτή τεχνική του Σωκράτη, μέσα από ερωτήματα και απαντήσεις να αποκαλύψουμε την αλήθεια. Αντίθετα μας βομβαρδίζουν με μηνύματα και έτοιμες απαντήσεις που ουσιαστικά μας κατευθύνουν εκεί που επιθυμούν κάποιοι και τα συμφέροντά τους.

Οι τεχνικές αυτές είναι πολύ διαδεδομένες ώστε να μας περάσουν πολιτικά μηνύματα για το ποιόν να ψηφίσουμε, τι να αγοράσουμε, τι να φάμε, πώς να συμπεριφερθούμε, αλλά και ακόμη στο τι να πιστέψουμε και πώς να εκδηλώσουμε την πίστη μας. Σήμερα τα κόμματα διχάζουν το λαό και τον βάζουν να μαλώνει μεταξύ του, όσοι δεν ασχολούνται με την πολιτική θα ασχοληθούν με το ποδόσφαιρο και θα διχαστούν από τις ομάδες που τους φανατίζουν, άλλοι θα πέσουν στην παγίδα των παραθρησκευιών και των αιρέσεων και τελικά γινόμαστε έτσι όπως ακριβώς μας θέλουν. Ανήμποροι, ανίκανοι, αδιάφοροι, απάνθρωποι έως ακόμη και μισάνθρωποι θα μπορούσαμε να χαρακτηρισθούμε.

Κατά την προεκλογική περίοδο μπορεί να μαλώσουμε ακόμη και με γνωστούς, φίλους και συγγενείς, το ίδιο και κατά τη διάρκεια ή στο τέλος κάποιου ποδοσφαιρικού αγώνα. Αλλά ακόμη και όταν μιλήσουμε για θρησκεία και πίστη είναι σίγουρο ότι θα παρεξηγηθούμε και πολύ πιθανόν να χαρακτηριστούμε ως θρησκόληπτοι και φανατικοί. Φτάνουμε στο σημείο να μισήσουμε όποιον έχει διαφορετική άποψη από εμάς, παρατηρήστε τι γίνεται στις προεκλογικές περιόδους.

Πώς αλλάζουμε τόσο εύκολα ώστε ξαφνικά να φανατιζόμαστε και να υπερασπιζόμαστε την άποψή μας ως την τέλεια χωρίς να δεχόμαστε δεύτερη κουβέντα; Θα λέγαμε ότι είναι σαν να μας ελέγχουν και να μας κατευθύνουν για το πώς πρέπει να δράσουμε και να φερθούμε.

Μα από τα αρχαία χρόνια αυτός δεν ήταν ο σκοπός; Όποιος με τα λόγια έπειθε τον λαό και τον είχε με το μέρος του κέρδιζε την εξουσία, σήμερα δεν είναι μόνο τα λόγια είναι και η διαφήμιση, η επανάληψη αλλά και η τεχνολογία που μας πείθουν ακόμη πιο εύκολα. Οι διαφημίσεις μας περνάνε μηνύματα ότι έχουμε ανάγκη συνεχώς από αγαθά για να νιώσουμε την χαρά, οι πολιτικοί παρουσιάζονται ως ιδανικοί πολίτες που θα φέρουν την σταθερότητα και τη δικαιοσύνη και οι ποδοσφαιρικές ομάδες χρειάζονται την αγάπη και την συμπόνιά μας για να πάρουν το κύπελλο ή το πρωτάθλημα. Ακριβώς τα αντίθετα λοιπόν από αυτά που έπρεπε να πιστεύουμε. Πως μας δημιουργήθηκε αυτή η εντύπωση; Μήπως το ίδιο δεν έκαναν και οι σοφιστές, το μαύρο άσπρο;

Την χαρά πρέπει να την νιώσουμε κοντά στον Χριστό, παραδείγματα ιδανικών πολιτών να βρούμε στους Αγίους και τελικά την αγάπη και την συμπόνιά μας πρέπει να την δώσουμε στους ανθρώπους. Πώς μας έπεισαν να ασχοληθούμε με τα ακριβώς αντίθετα; Μήπως με τη συχνή επανάληψη; Μήπως με τις διαφημίσεις; Πώς μας άλλαξαν τόσο εύκολα ιδανικά και ιδέες;

Η κατάργηση του διαλόγου είναι σημαντική, αλλά η χρήση της τεχνολογίας είναι καταλυτική. Με τη χρήση της τεχνολογίας εκτός του ότι μας δημιουργούν νέες ανάγκες, στην πραγματικότητα μας καταγράφουν τι είδος ανθρώπου είμαστε. Εάν ξέρουν τι ζητάμε και τι ακριβώς θέλουμε είναι εύκολο μετά να μας χειραγωγήσουν.

Με τις πιστωτικές κάρτες μπορούν να δουν τι αγοράζουμε και να αυξήσουν διαφημίσεις τέτοιου είδους οπότε να μας παρασύρουν ακόμη πιο εύκολα. Μπορούν να δουν ακόμη τι βιβλία διαβάζουμε, τι ρούχα προτιμάμε, που και τι τρώμε, σε ποια μαγαζιά ψωνίζουμε και ακόμη από ποιο κατάστημα τράπεζας βγάλαμε χρήματα ποια μέρα και ώρα αλλά ακόμη και το ακριβές ποσό. Τα παραπάνω είναι μερικά από τα οποία μπορούν να γνωρίζουν για έναν άνθρωπο όταν χρησιμοποιεί πιστωτική κάρτα ή κάρτα για μηχανήματα αυτόματων συναλλαγών (ανάληψη χρημάτων από ΑΤΜ).

Εικόνα 7.1

Όταν γνωρίζουν τις ανάγκες μας τότε μπορούν να μας μιλήσουν απευθείας στην ψυχή μας. Εάν ο σκοπός τους είναι μόνο μια ψήφος ανά τέσσερα χρόνια ή την παρουσία μας σε ένα γήπεδο και τα χρήματα του εισιτηρίου μας τότε τα πράγματα είναι απλά, επιθυμούν την εξουσία και το χρήμα. Τι συμβαίνει όμως εάν επιθυμούν και κάτι άλλο; Να μας ελέγχουν για να μην αντιδρούμε στις αποφάσεις τους, να μην σκεφτόμαστε, να μην πιστεύουμε, αλλά και να χάνουμε τη ζωή μας αναζητώντας σε λάθος δρόμο την χαρά και την ευτυχία.

Το πιο σημαντικό είναι ότι η υπερκαταναλωτική κοινωνία στην οποία ζούμε μας έχει κάνει μονόπλευρους ανθρώπους, έχουμε ξεχάσει την ύπαρξη της ψυχής και ζούμε μόνο ως υλικές οντότητες. Το μόνο που μας ενδιαφέρει είναι να περάσουμε όσο το δυνατόν πιο καλά γίνεται με περισσότερες ανέσεις και απολαύσεις. Επικρατεί λοιπόν ένα πνεύμα υλισμού, εγωισμού και αδιαφορίας για τον συνάνθρωπο. Περισσότερο ενδιαφερόμαστε για την ποδοσφαιρική ομάδα μας παρά για τον γείτονά μας.

Τους βολεύει πολύ να είμαστε έτσι, μας κατευθύνουν πιο άνετα και με λιγότερο κόπο, μπορούν έτσι να γεμίσουν το μυαλό μας με σκέψεις που να προ-

βλέπονται εύκολα. Μάλιστα σήμερα με τη χρήση της τεχνολογίας γίνεται προσπάθεια να μπορούν να διαβάσουν ακόμη και την σκέψη μας.

Όσο παράξενο και εάν φαίνεται γίνονται προσπάθειες από επιστήμονες για να δημιουργήσουν μηχανές που να έχουν τη δυνατότητα να αντιληφθούν τη σκέψη μας. Σκοπός των επιστημόνων είναι να αποκρυπτογραφούν τις προθέσεις των άλλων και να γνωρίζουν τι σκέφτονται την στιγμή εκείνη. Το μόνο που απομένει είναι να δημιουργηθεί το κατάλληλο εργαλείο που θα μπορεί να φωτογραφίζει τη λειτουργία και δραστηριότητα του εγκεφάλου μας και να την αποκωδικοποιεί φανερώνοντας τη σκέψη μας.

Βέβαια όσα πειράματα έγιναν μέχρι τώρα απαιτούσαν από την ύπαρξη ενός ηλεκτρονικού κυκλώματος –μικροτσιπ– πάνω στον άνθρωπο. Έτσι γινόταν δυνατό όχι μόνο να αποκαλυφθεί η σκέψη του αλλά να λάβει μηνύματα από μακρινή απόσταση στο κέντρο του εγκεφάλου του.

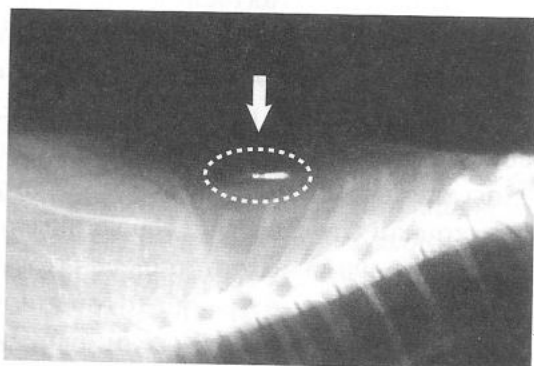
Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιας περίπτωσης είναι ο καθηγητής Kevin Warwick του τμήματος κυβερνητικής του Πανεπιστημίου του Reading, ο οποίος εμφύτευσε στο δικό του χέρι και στο χέρι της γυναίκας του από ένα ειδικά τροποποιημένο ηλεκτρονικό κύκλωμα το έτος 1998. Με το κύκλωμα αυτό μπορούσαν να ανταλλάσσουν σκέψεις, συναισθήματα και εμπειρίες. «Δεν είναι μόνο η αγάπη και τα τριάντα χρόνια γάμου που συνδέουν τον Kevin Warwick με τη γυναίκα του αλλά και ένα ηλεκτρονικό τσιπ συναισθημάτων». Με τη σκέψη του μπορούσε να ανοίγει και να κλείνει τα φώτα στο σπίτι του καθώς και τον υπολογιστή του. Το 2000 μάλιστα έδωσε και μια διάλεξη με τίτλο «η ανέγερση των ρομπότ».

Το σίγουρο είναι ότι για να αντιληφθούν τη σκέψη μας και να μας μεταδώσουν διάφορες ιδέες και απόψεις απευθείας στον εγκέφαλο μας θα πρέπει να έχουμε εμφυτευμένο στο χέρι μας ή κάπου αλλού στο σώμα μας ένα μικροτσιπ. Το μικροτσιπ αυτό θα λαμβάνει τα μηνύματα και θα τα στέλνει στον εγκέφαλό μας ενώ ταυτόχρονα καμία σκέψη μας δεν θα μπορεί να είναι κρυφή. Το ιδιωτικό απόρρητο θα έχει χαθεί εντελώς, αλλά αυτό θα είναι μόνο η αρχή. Το μεγαλύτερο πρόβλημα θα είναι ότι θα χαθεί η σκέψη και η λογική από τον άνθρωπο, αφού θα μπορούν να τον επηρεάζουν απευθείας στο μυαλό του. Μήπως τελικά θα μπορούν να τον εξουσιάζουν κιόλας;

Η προσπάθεια των ανθρώπων να επιβληθεί ο ένας του άλλου και να τον κάνουν να πιστέψει αυτά που θέλουν ως αλήθεια απέκτησε ένα πολύ ισχυρό όπλο, την εφαρμοσμένη τεχνολογία στον έλεγχο της ανθρώπινης σκέψης. Τα μικροτσιπ αυτά και τα εμφυτευμένα ηλεκτρονικά κυκλώματα στον οργανισμό

σμό του ανθρώπου θα του αφαιρέσουν κάθε δυνατότητα αντίδρασης. Δεν θα είναι ένα απλό ηλεκτρονικό κύκλωμα αλλά ένα εξουσιαστικό και κυριαρχικό τεχνολογικό επίτευγμα. Η ελευθερία και η δημοκρατία θα κινδυνεύσουν ενώ η θρησκεία και η πίστη θα εξαλειφθούν.

Ήδη στις ΗΠΑ κυκλοφορούν διαφημίσεις που αναφέρουν πως για να μην χαθεί το σκυλί σας ή ο παππούς ή η γιαγιά που πάσχουν από Αλτσχάιμερ μια εταιρεία αναλαμβάνει να τους εμφυτεύσει ένα μικροτσιπ και να τους εντοπίσει σε περίπτωση που χαθούν, με τη χρήση δορυφόρου. Μήπως θα προταθεί το ίδιο και για τα παιδιά μας από τον φόβο εάν τα απαγάγουν να τα βρούμε γρήγορα και να τα εντοπίσουμε; Επίσης το 2007 στην Ελλάδα προτείνεται να τοποθετηθεί

Εικόνα 7.2

Ακτινογραφία από γάτα, στην οποία έχει εμφυτευτεί μικροτσιπ

με ειδικό εργαλείο στα ζώα, που εκτρέφονται σε οργανωμένους σταθμούς, ένα είδος ηλεκτρονικού κυκλώματος που θα ταυτοποιεί τότε το ζώο ήρθε στη χώρα μας, από πού ήρθε, σε ποιον ανήκει και ποικίλες άλλες πληροφορίες. Δηλαδή μας συνηθίζουν στην ιδέα των ηλεκτρονικών κυκλωμάτων ξεκινώντας από τα ζώα και τη χρήση τους στην επαρχία.

Το θέμα δεν είναι εάν τα ηλεκτρονικά αυτά κυκλώματα έχουν τον αριθμό 666 πάνω τους αλλά το πώς και πόσο θα μας επηρεάζουν. Οι άνθρωποι που θα τα έχουν πάνω τους θα ανταλλάσσουν μεταξύ τους συναισθήματα και σκέψεις, όμως θα δέχονται ταυτόχρονα και συνεχώς, εντολές που θα τις θεωρούν ότι τις σκέφτηκαν οι ίδιοι και θα τις εφαρμόζουν. Το πρόβλημα πλέον θα είναι μεγάλο, η ελευθερία της σκέψης αλλά και των πράξεων θα χαθεί και αλίμονο σε αυτούς που θα εμπιστευτούν την τεχνολογία τόσο πολύ και χωρίς ενδοιασμούς. Ακόμη και εάν δημιουργήσουν ηλεκτρονικά κυκλώματα χωρίς το 666 και τα εμφυτεύσουν σε ανθρώπους, τα αποτελέσματα θα είναι ίδια, πάλι θα μας ελέγχουν με τον ίδιο τρόπο. Ας μην μένουμε λοιπόν σε αριθμούς αλλά στην ουσία των πράξεων και τον τρόπο που αυτές επιδρούν πάνω μας. Βέβαια η χρήση τέτοιων συστημάτων με ή χωρίς το 666 είναι απλώς η προετοιμασία για το γενικό ηλεκτρονικό φακέλωμα και χάραγμα, είναι λοι-

πόν απλώς ο αρραβώνας μας και απομένει η τελική φάση που θα είναι το μαζικό σφράγισμα.

Που θα οδηγήσει η νέα αυτή τάση; Η τεχνολογία αναπτύσσεται ραγδαία αλλά πλέον ο μέσος πολίτης δεν κερδίζει σε βιοτικό επίπεδο το αντίθετο μάλιστα. Η ραγδαία ανάπτυξη των επιστημών άρχισε να απειλεί τον μέσο πολίτη και να τον φοβίζει. Η τεχνολογία πλέον είναι εργαλείο στα χέρια ισχυρών και εξειδικευμένων, οι νέες ανακαλύψεις φαντάζουν σαν τρελές ιδέες που το μόνο που προκαλούν είναι φόβο για το μέλλον και τεράστια έξοδα για το παρόν. Ο άνθρωπος κινδυνεύει περισσότερο από κάθε άλλη εποχή, όχι για να χάσει την ζωή του αλλά δυστυχώς για να χάσει τις ιδέες του, την προσωπικότητά του και την ελευθερία του να σκεφτεί και να πράξει.

Ταυτόχρονα με όλα αυτά όμως κινδυνεύει να χάσει την αθάνατη και πολύτιμη ψυχή του, εάν το σώμα του παίρνει εντολές μέσα από ηλεκτρονικά κυκλώματα, η ψυχή του θα είναι ανήμπορη να δράσει και να αντισταθεί, οι ηθικές και πνευματικές αντιστάσεις θα μειωθούν και η απώλεια θα είναι σίγουρη. Πλέον δεν θα χρειάζονται λόγια για να μας αλλαξοπιστήσουν αλλά με το πάτημα μερικών πλήκτρων του υπολογιστή θα μας κάνουν να αρνούμαστε την πίστη μας, τις αξίες μας και τα διαχρονικά ιδανικά μας. Ο άνθρωπος θα εξουσιάζεται από τους λίγους και το ερώτημα είναι από ποιους και γιατί; Σε τι αποσκοπούν τα νέα τεχνολογικά επιτεύγματα; Να μας κάνουν να νοιώσουμε καλύτερα και να κερδίσουμε σε αγάπη και ταπείνωση ή να στραφούμε ο ένας εναντίον του άλλου, να προσκυνήσουμε ξανά είδωλα και να αρνηθούμε την πίστη μας;

Όλα τα παραπάνω σε πολλούς φαίνονται φανταστικά όμως δυστυχώς θα αγνοούν τι επακολουθεί στη συνέχεια και αυτό είναι είσοδος της νανοτεχνολογίας στη ζωή του ανθρώπου, που αναλύεται στο επόμενο κεφάλαιο. Με τη χρήση της νανοτεχνολογίας όλα τα παραπάνω όχι μόνο είναι εφικτά αλλά αγγίζουν τα όρια του θαύματος και της θεϊκής παρέμβασης, ώστε να μας πείσουν πλέον χωρίς αμφιβολία ότι το είδωλο της εποχής μας είναι η τεχνολογία και εμείς την έχουμε δεχτεί χωρίς δεύτερη σκέψη.

8. Νανοτεχνολογία: Το εργαλείο των θαυμάτων

*«Θα δείτε στον κάμπο αμάξι χωρίς άλογα να τρέχει
γρηγορότερα από τον λαγό.»*

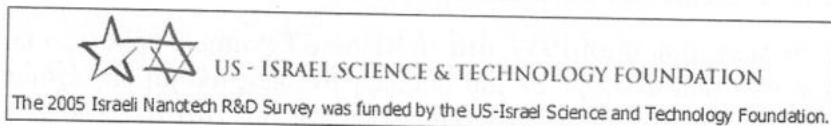
Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός (1714-1779), από τις Προφητείες του Αγίου

Στις 29 Δεκεμβρίου του 1959, όταν ο Richard Feynman, αργότερα κάτοχος βραβείου Νόμπελ, ανέφερε σε μια διάλεξη του πως ακόμη δεν έχουμε εξερευνήσει τον μικρόκοσμο και δεν γνωρίζουμε τις δυνατότητες που μπορεί να μας προσφέρει η νανοτεχνολογία, πολλοί τον θεώρησαν ως ένα ακόμη ρομαντικό με μεγάλη φαντασία. Ήταν ακόμη η εποχή που ο άνθρωπος μαγευόταν από τις μηχανές των αυτοκινήτων και τα αμάξια που είχαν αρχίσει να κυκλοφορούν και να συναρπάζουν, αντίθετα ποιος θα μπορούσε να φανταστεί μια μηχανή που να είναι αόρατη με γυμνό οφθαλμό; Χρειάστηκαν να περάσουν αρκετά χρόνια ώστε οι άνθρωποι της επιστήμης να μιλήσουν για μια ιστορική και ευφυέστατη πρόβλεψη από την πλευρά του Feynman το 1959. Σήμερα το 2007 οι έρευνες στον τομέα της νανοτεχνολογίας αυξάνονται με τρομακτική ταχύτητα, νέοι οργανισμοί δημιουργούνται και συνάγονται συμφωνίες μεταξύ κρατών για να επιτύχουν την καλύτερη δυνατή ανάπτυξη στον τομέα της νανοτεχνολογίας.

Τι εννοούμε όμως με τον όρο νανοτεχνολογία; Ο όρος αποτελείται από δυο συστατικά το νάνο και την τεχνολογία. Η λέξη νάνο σημαίνει κάτι πολύ μικρό, απειροελάχιστο σε μέγεθος και πιο συγκεκριμένα οτιδήποτε σχετίζεται με τη λέξη νάνο έχει διαστάσεις τις τάξεως των μορίων και των ατόμων δηλαδή 10^{-9} του μέτρου περίπου. Ο συνδυασμός των δύο λέξεων του νάνο και της τεχνολογίας μας βάζει να φανταστούμε μηχανές και τεχνολογικά επιτεύγματα σε μέγεθος των μορίων. Μικροσκοπικές μηχανές αόρατες αλλά και ορατές με γυμνό μάτι που μπορούν να εξυπηρετήσουν διάφορους σκοπούς.

Αρχικά οι προσπάθειες σχετικά με την ανάπτυξη της νανοτεχνολογίας στράφηκαν στην ιατρική στη φαρμακολογία και στη χειρουργική. Επιδίωκαν να δημιουργήσουν μηχανές μικρότερες από τα κύτταρά μας που θα μπορούσαν να εισέλθουν στον οργανισμό μας και να ανιχνεύσουν τα καρκινικά κύτταρα και να σκοτώσουν μόνο αυτά. Να δημιουργήσουν νανοσυσκευές που θα μπορούσαν να μεταφέρουν σίδηρο στα ερυθρά αιμοσφαίρια που το είχαν ανάγκη. Γενικά σκοπός της νανοϊατρικής ήταν και είναι η είσοδος στον ανθρώπινο οργανισμό νανομηχανών που να έχουν τη δυνατότητα να επιλύσουν το εκάστοτε πρόβλημα και να κάνουν τον οργανισμό ξανά υγιή.

Όμως δυστυχώς οι έρευνες δεν στράφηκαν μόνο στην ιατρική σιγά-σιγά άρχισε να ξετυλίγεται ένα ξέφρενο κυνήγι ανάμεσα στα κράτη για το πιο θα αναπτύξει πρώτο την ναυτοτεχνολογία για στρατιωτικούς σκοπούς. Οι ΗΠΑ μαζί με το Ισραήλ συμφώνησαν να συνεργάζονται στον τομέα της ναυτοτεχνολογίας και αυτή τη στιγμή διαθέτουν τα περισσότερα χρήματα παγκοσμίως για έρευνες και ανακαλύψεις σχετικά με τη ναυτοτεχνολογία (εικόνα 8.1).

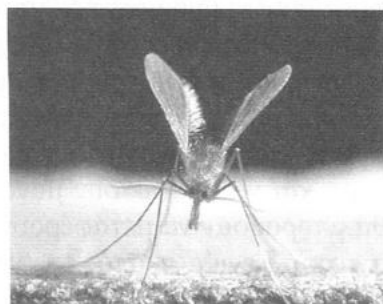

Εικόνα 8.1

Τα προβλήματα στην αρχή ήταν το μικρό μέγεθος των μηχανών και η συντήρησή τους, πράγμα που σιγά-σιγά λύθηκε και αυτό. Έτσι έφτιαζαν μηχανές που διορθώνουν τις άλλες, επισκευάζουν τις ατέλειες ή τυχόν βλάβες αλλά και το πιο σημαντικό, δημιουργούν άλλες ναυτομηχανές. Ο άνθρωπος δημιούργησε μικροσκοπικές συσκευές με τη δυνατότητα να μπορούν να παράγουν νέες απειροελάχιστες συσκευές. Οι συσκευές αυτές δέχονται εντολές από υπολογιστές και τις εκτελούν σε απειροελάχιστο χρόνο. Μπορούν να βρίσκονται στο χώρο που είμαστε χωρίς να τις εντοπίζουμε και να καταγράφουν ήχο και εικόνα.

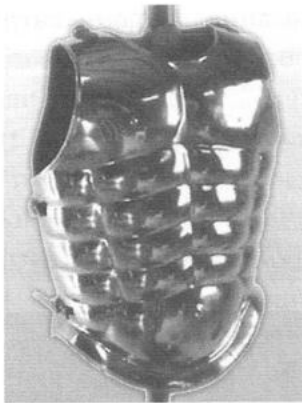
Είναι δυνατόν να συγκεντρωθούν πολλές από αυτές μαζί και να γίνουν ορατές, παίρνοντας τη μορφή σχημάτων ή αντικειμένων. Να εμφανιστούν ως φωτιά από τον ουρανό, ή να δημιουργήσουν ένα προστατευτικό στρώμα γύρω μας που να μην επιτρέπει στους άλλους να μας πλησιάσουν.

Δυστυχώς όλα αυτά δεν είναι ψέματα που γράφτηκαν σε ένα βιβλίο επιστημονικής φαντασίας. Το επιβεβαιώνουν παγκοσμίως επίσημοι πανεπιστημιακοί φορείς και οργανισμοί. Το 1970 η CIA σε συνδυασμό με πανεπιστήμια των ΗΠΑ αλλά και την υπηρεσία ανάπτυξης και μελετών της ίδιας της CIA κατασκεύασε μια τέλεια κατασκοπευτική μηχανή που μπορούσε να καταγράφει εικόνα και ήχο και είχε μέγεθος όσο ένα κουνούπι (εικόνα 8.2) (Πρακτορείο ειδήσεων «Washington Post», 31 Μαΐου 2007).

Εικόνα 8.2

Σύμφωνα με το νόμο του Moore (1965) που ισχύει στην ηλεκτρονική και τη τεχνολογία «η πυκνότητα των ηλεκτρονικών διπλασιάζεται κάθε 18 μήνες περίπου». Δηλαδή αφού διπλασιάζεται η πυκνότητα αυτό σημαίνει ότι τα ηλεκτρονικά που χωρούσαν σε ένα συγκεκριμένο χώρο μετά από 2 χρόνια περίπου θα καταλαμβάνουν το μισό χώρο. Με άλλα λόγια ο όγκος των ηλεκτρονικών μειώνεται, ο πρώτος υπολογιστής είχε μέγεθος όσο ένα δωμάτιο και τώρα χωράει σε μια απλή τσάντα μεταφοράς, τι να συνέβη λοιπόν στο κουνούπι της CIA; Τι μέγεθος να έχει τώρα, εάν το 1970 η κατασκοπευτική τους μηχανή είχε μέγεθος κουνουπιού; Μια νέα εποχή κατασκοπείας είχε ξεκινήσει και κανείς δεν μπορεί να αναφέρει με σιγουριά σε πιο σημείο έχει εξελιχθεί αυτή τη στιγμή.

Εικόνα 8.3

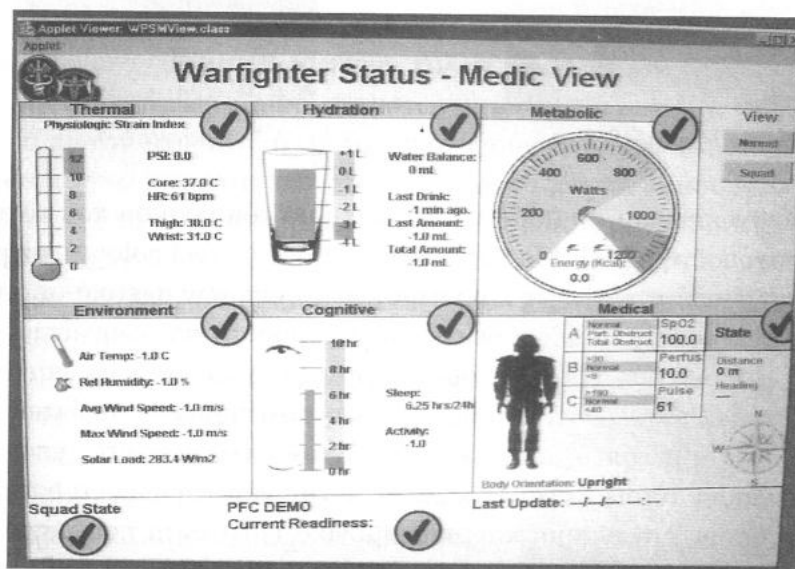
Εικόνα 8.4

Το πιο γνωστό και φημισμένο πανεπιστήμιο του κόσμου που είναι αυτό της Μασαχουσέτης (MIT, Massachusetts Institute of Technology), στην ιστοσελίδα του διαθέτει εργασίες και κατασκευές φοιτητών σχετικά με τη νανοτεχνολογία. Εκεί μπορείτε να δείτε αράχνες, μυρμήγκια, κουνούπια, μέλισσες και πολλά έντομα που είναι όμως μηχανές και μπορούν να υπακούνε σε εντολές των κατασκευαστών τους, που στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι προπτυχιακοί ή μεταπτυχιακοί φοιτητές. Όταν απλοί φοιτητές μπορούν να κατασκευάσουν τέτοιες μηχανές καλό είναι να αναρωτηθούμε τι μπορούν να κατασκευάσουν οργανισμοί και επιστημονικά ινστιτούτα που ασχολούνται αποκλειστικά με τη νανοτεχνολογία, υπό τη χρηματοδότηση κυβερνήσεων όπως είναι οι ΗΠΑ και το Ισραήλ.

Ταυτόχρονα το Ισραήλ ανακοίνωσε στην ιστοσελίδα του για τη νανοτεχνολογία (<http://www.nanoisrael.org>) τη δημιουργία μιας πανοπλίας από νανομόρια που είναι ανθεκτική σε σφαίρες και εκρήξεις βομβών ενώ παράλληλα είναι πολύ ελαφριά (εικόνα 8.3).

Η παραπάνω ανακοίνωση συνδυάστηκε με την ανακοίνωση από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας των ΗΠΑ για την κατασκευή της στολής των στρατιωτών του μέλλοντος που πρόκειται να χρησιμοποιούν οι στρατιώτες των ΗΠΑ από το 2015 και μετά. Στην εικόνα 8.4 βλέπουμε τον στρατιώτη του παρόντος με τη γκρι στολή και δίπλα με τη μαύρη στολή βλέπουμε τον στρατιώτη του μέλλοντος.

Οι στρατιώτες αυτοί θα έχουν μια πολύ ελαφριά στολή που όμως θα είναι πλήρως αλεξίσφαιρη, θα υπάρχει ενσωματωμένος ηλεκτρονικός υπολογιστής, αυτόματη τηλεπικοινωνία, δυνατότητα παραλλαγής ανάλογα με το περιβάλλον (όπως ο χαμαιλέοντας), σύγχρονα οπτικά συστήματα και όλα θα στηρίζονται σε επιτεύγματα της νανοτεχνολογίας. Στην εικόνα 8.5 μπορούμε να δούμε μια από τις ενδείξεις που θα εμφανίζονται στο κράνος του στρατιώτη για την κατάσταση της υγείας του. Είναι εμφανείς οι ενδείξεις για τη θερμοκρασία του στρατιώτη, την υγρασία και θερμοκρασία του περιβάλλοντος αλλά ακόμη και για την ενέργεια και τον μεταβολισμό του στρατιώτη.

Εικόνα 8.5

Μήπως σε λίγο θα φτάσουμε στο σημείο να δημιουργούμε ανθρώπους με ενσωματωμένα νανοκυκλώματα και νανομηχανές για να δέχονται και να εκτελούν εντολές; Δυστυχώς το παραπάνω ερώτημα μας φοβίζει και μας δημιουργεί ανησυχίες. Ας δούμε όμως τι έγινε για μια ακόμη φορά στο κορυφαίο πανεπιστήμιο του κόσμου όσον αφορά την τεχνολογία, αυτό της Μασαχουσέτης (MIT).

Το Μάιο του 2007 στο MIT διοργανώθηκε μια ημερίδα με θέμα την τεχνολογία, τον άνθρωπο και τα ρομποτικά συστήματα, με τον τίτλο H2.O. Εκεί ειπώθηκε πως άλλοι επιστήμονες είναι έτοιμοι να επέμβουν στον άνθρωπο και πως άλλοι είναι έτοιμοι και περιμένουν με ανυπομονησία την είσοδο των ρομπότ στη ζωή των ανθρώπων (εικόνα 8.6).

Εικόνα 8.6

Συγκεκριμένα αναφέρθηκε πως η αποστολή είναι να «χακέψουν τον άνθρωπο», δηλαδή να παραβιάσουν την ανθρώπινη φύση. Βέβαια ισχυρίστηκαν πως με τη χρήση της νανοτεχνολογίας θα μπορούσαν να βοηθήσουν ανθρώπους με προβλήματα και δυσλειτουργίες στην κίνηση. Το γεγονός αυτό νομίζουν όμως ότι τους δίνει την δυνατότητα να κάνουν περίεργα πειράματα και έρευνες χωρίς να αναλογιστούν τις συνέπειες.

Έτσι κατασκεύασαν μια ηλεκτρονική συσκευή που συνδέθηκε με τον εγκέφαλο ενός ποντικού και τους έδινε τη δυνατότητα να τον τηλεκατευθύνουν (εφημερίδα TIME, 13 Μαΐου 2003, εικόνα 8.7). Οι άνθρωποι μπορού-

σαν να δώσουν οδηγίες μέσω ενός υπολογιστή που μεταφράζονταν με ειδική διάταξη σε κύματα (συχνότητα μικροκυμάτων) τα οποία λάμβανε το ηλεκτρονικό κύκλωμα που ήταν εγκατεστημένο στον εγκέφαλο του ποντικού. Στη συνέχεια τα μετέφραζε σε εντολές που κατευθύνονταν στον εγκέφαλό του και τον πρόσταζαν να κινηθεί δεξιά ή αριστερά, αλλά και να εκδηλώσει μια συγκεκριμένη συμπεριφορά.

Εικόνα 8.7

Ο ρομποτικός ποντικός αποτέλεσε την αρχή για μια νέα ώθηση στις έρευνες. Σκοπός τους είναι με τη χρήση των υπερβολικά μικρών κυκλωμάτων που τους παρέχει η νανοηλεκτρονική να μειώσουν το μέγεθος των κυκλωμάτων ώστε να μην είναι εμφανή και αποκρουστικά. Όλα αυτά όπως ισχυρίζεται το Πανεπιστήμιο της Μασαχουσέτης γίνονται για να δώσουν κάποια στιγμή την δυνατότητα σε ανθρώπους με κινητικά προβλήματα να ελέγξουν τα μέλη τους και να αποκτήσουν ξανά κίνηση. Παραμονεύει όμως και ο κίνδυνος της αθέμιτης χρήσης, μήπως με τον τρόπο αυτό μπορούν να μας ελέγχουν και να μας κατευθύνουν όπως τους ρομποποντικούς;

Οι δυνατότητες της νανοτεχνολογίας δεν σταματούν εδώ ήδη βρίσκεται στο τελικό πειραματικό στάδιο ο μοριακός υπολογιστής που αντί για ηλεκτρονικά κυκλώματα θα χρησιμοποιεί μοριακά κυκλώματα. Οι επιδόσεις του θα είναι κατά πολύ μεγαλύτερες από τους καλύτερους υπολογιστές που γνωρίζουμε μέχρι τώρα και το μέγεθος θα είναι εξαιρετικά μικρό. Στο μέγεθος ενός κινητού τηλεφώνου θα μπορούμε να έχουμε τα εργαλεία και τα χαρακτηριστικά ενός επιτραπέζιου υπολογιστή. Το μέγεθος ελαττώνεται και οι δυνατότητες αυξάνονται.

Αυτό που φαίνεται να φοβίζει περισσότερο είναι η βιονανοτεχνολογία. Δηλαδή να χρησιμοποιήσουμε το DNA και RNA αντί για ηλεκτρονικά ή μοριακά κυκλώματα. Το DNA και RNA μπορεί να κωδικοποιήσει πληθώρα δεδομένων λόγω των χιλιάδων συνδυασμών που μπορεί να πετύχει. Έτσι μας δίνει ένα νέο τρόπο να αποθηκεύσουμε δεδομένα και να κάνουμε πράξεις και υπολογισμούς πολύ γρήγορα. Ο κίνδυνος όμως είναι πολύ μεγάλος, πως είναι δυνατόν να αντικαταστήσουμε τα καλώδια του ηλεκτρικού κυκλώματος με νευρικές απολήξεις που υπάρχουν στον ανθρώπινο οργανισμό; Μήπως

ακόμη χειρότερα μπορούμε να κατασκευάσουμε υπολογιστές που να αποκτήσουν με τον καιρό ευφυΐα και σκέψη; Όταν ανακοινώθηκε από ιαπωνική εταιρεία πως κατασκεύασαν υπολογιστή που χρησιμοποιούσε ως σκληρό δίσκο για την αποθήκευση δεδομένων εγκέφαλο γάτας θεωρήθηκε σημαντική επιτυχία. Τι γίνεται όμως για μια ακόμη φορά με τη βιοηθική; Πως θα λειτουργεί ο εγκέφαλος της γάτας σε τυχόν άλλα ερεθίσματα που συνδέονται με το ένστικτό της για επιβίωση; Ευτυχώς που με το θέμα αυτό εδώ και μερικά χρόνια φαίνεται ότι έχουν σταματήσει οι έρευνες αλλά κανείς δεν ξέρει εάν γίνονται μυστικά.

Οι έρευνες που γίνονται στον τομέα της νανοτεχνολογίας είναι πραγματικά σε έξαρση. Εκατοντάδες εκατομμύρια δολάρια κάθε χρόνο δαπανώνται στον τομέα των ερευνών για τις νανοεπιστήμες. Τα επιτεύγματα που προκύπτουν είναι πραγματικά επαναστατικά. Οι έρευνες έχουν ξεκινήσει περίπου από το 1960 και σήμερα έχουμε αρχίσει να βλέπουμε τα αποτελέσματα των προσπαθειών τόσων ετών.

Η νανοτεχνολογία στα χέρια ανθρώπων χωρίς ηθικούς φραγμούς αποτελεί ένα πανίσχυρο όπλο. Μπορούμε να φανταστούμε ανθρώπους να δίνουν εντολές στις μικροσκοπικές αυτές μηχανές και να δημιουργούν φωτιά ή νερό από το πουθενά. Ο κίνδυνος να θεοποιηθεί η επιστήμη αλλά και αυτοί που τη χρησιμοποιούν είναι έντονος. Η απόλυτη εξειδίκευση της εποχής μας έχει οδηγήσει τον απλό και μέσο πολίτη σε πλήρη άγνοια των παραπάνω επιτευγμάτων. Έτσι αυτοί που τα χρησιμοποιούν είναι εύκολο να αυτοπαρουσιαστούν ως υπεράνθρωποι ή χαρισματικοί άνθρωποι με θεϊκές ιδιότητες. Πόσο εύκολο είναι να παρασυρθούμε και να τους ακολουθήσουμε;

Μηχανές που επιδιορθώνονται μόνες τους, μηχανές που αναπαράγονται μόνες τους, υπακούνε σε εντολές από απόσταση και το μέγεθός τους είναι απειροελάχιστο ενώ οι δυνατότητες και οι εφαρμογές τους είναι άπειρες. Οι μηχανές της δημιουργίας όπως έχουν αποκαλεστεί από πολλούς είναι εδώ και εμείς δεν μπορούμε να τις αντιληφθούμε αλλά ακόμη χειρότερα να τις ελέγξουμε. Ο έλεγχός τους γίνεται από λίγους ανθρώπους που έχουν την γνώση αλλά και την τεχνική υποστήριξη. Πώς θα χρησιμοποιηθούν τα δημιουργήματα αυτά; Μήπως κατασκευάζουμε ανεξέλεγκτα χωρίς να τα έχουμε ανάγκη αλλά ακόμη χειρότερα χωρίς να μπορούμε να προβλέψουμε πως θα χρησιμοποιηθούν αλλά και πως θα εξελιχθούν οι ανακαλύψεις μας;

Ο άνθρωπος δαπανά χρήματα για ανακαλύψεις που θα εκτοξεύσουν την εποχή μας σε ανεξέλεγκτες καταστάσεις και δυστυχώς η νανοτεχνολογία

μπορεί να το πετύχει αυτό. Πραγματικά με τη χρήση τους θα μπορούσαμε να υποθέσουμε ότι δημιουργήσαμε «το εργαλείο των θαυμάτων», με το οποίο είναι δυνατόν αυτός που εξουσιάζει την επιστήμη αυτή να χαρακτηριστεί ως κοσμοκράτορας. Ποια η διαφορά όμως μεταξύ κοσμοκράτορα και παντοκράτορα και ποιοι είναι αυτοί που επιθυμούν να κυριεύσουν τον κόσμο με τα τεχνολογικά επιτεύγματα και με το φόβο που αυτά προκαλούν, να εκμηδενίσουν τις αντιδράσεις και τη δυνατότητα των ανθρώπων για αντίσταση;

9. Πόλεμοι και νέα όπλα: Η καταστροφή του ανθρώπου

«Θα δείτε να πετάνε άνθρωποι στον ουρανό σαν μαυροπούλια και να ρίχνουν φωτιά στον κόσμο.

Όσοι θα ζουν τότε θα τρέξουν στα μνήματα και θα φωνάζουν:

Εβγάτε σεις οι πεθαμένοι να μπούμε εμείς οι ζωντανοί.»

Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός (1714-1779), από τις Προφητείες του Αγίου

Από το 1990 μέχρι και το 2010 πολλοί πόλεμοι έγιναν στη γη που έκαναν τον άνθρωπο να νοιώσει αβεβαιότητα για το μέλλον. Βόμβες που έπεφταν από αεροπλάνα και έγραφαν πάνω τους «καλό Πάσχα», αεροπλάνα αόρατα στα ανιχνευτικά συστήματα και καταστροφές και θάνατοι από τον ουρανό στο όνομα της ελευθερίας και της δημοκρατίας συγκλόνισαν τη γη. Ο άνθρωπος έστρεψε την επιστήμη στη κατασκευή όπλων για να εξοντώσει τον ίδιο τον άνθρωπο-συνάνθρωπό του.

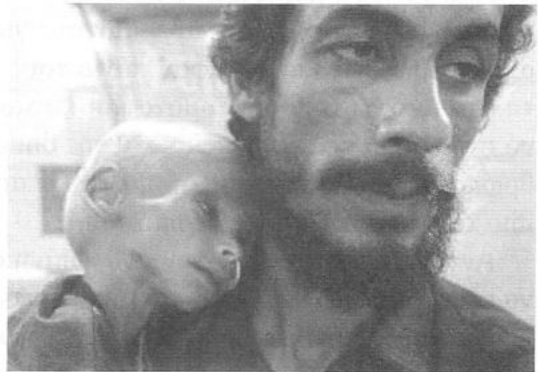
Αντί να προστατεύσει την ανθρώπινη φύση επιτάχυνε τις διαδικασίες για να κατασκευάσει νέα όπλα και μέσα μαζικής καταστροφής. Οι ατομικές βόμβες και οι πυρηνικές δοκιμές, πάντα στο όνομα της ελευθερίας, σκότωσαν χιλιάδες ανθρώπους και άφησαν για πάντα την καταστροφή στην περιοχή και στις άλλες γενιές. Άνθρωποι υποφέρουν ακόμη και τώρα (2007) 62 χρόνια μετά από την ρίψη των δυο ατομικών βομβών στη Χιροσίμα και στο Ναγκασάκι, τα παιδιά τους γεννιούνται άρρωστα με φοβερές μεταλλάξεις και καρκίνους. Ο αστέρας του Χόλιγουντ και των γουέστερν (πολεμικών ταινιών) Τζων Γουέϊν πέθανε από καρκίνο όταν για τις ανάγκες μιας ταινίας γύρισε κάποιες σκηνές στην έρημο της Νεβάδα. Εκεί είχε γίνει η πρώτη πυρηνική δοκιμή αλλά η ραδιενέργεια και η ακτινοβολία παρέμεινε. Πόσες χώρες έχουν αναπτύξει πυρηνικά και έχουν κάνει πυρηνικές δοκιμές χωρίς να αναλογιστούν τις συνέπειες; Στο όνομα της επιστήμης και της ανάπτυξης κάνουν ανεξέλεγκτα πειράματα χωρίς να έχουν προβλέψει τις επιπτώσεις και να διασφαλίσουν την ανθρώπινη ασφάλεια.

Πολλοί πιστεύουν ότι το πυρηνικό ατύχημα στο Τσέρνομπιλ έφερε μεγάλες καταστροφές και η ραδιενέργεια από το συμβάν ήταν μια ακόμη σφραγίδα της αποκάλυψης. Το πρόβλημα ήταν ακόμη πιο παλιό αλλά δεν μας είχαν ενημερώσει. Οι πυρηνικές δοκιμές που γίνονται από διάφορες χώρες, υποθα-

λάσσιες και υπόγειες έχουν τα ίδια καταστροφικά με το Τσέρνομπιλ αποτελέσματα. Μεγάλα ποσά ραδιενέργειας διασπείρονται στην ατμόσφαιρα, στο έδαφος και στη θάλασσα και καταστρέφουν τη χλωρίδα και πανίδα της περιοχής. Έχουν γίνει δεκάδες τέτοιες δοκιμές με ανυπολόγιστες για τη γη και τον άνθρωπο συνέπειες. Ποιο το όφελος από τη δημιουργία τέτοιων όπλων; Το μόνο σίγουρο είναι ότι επιταχύνεται η καταστροφή του πλανήτη.

Πολλοί στην περίπτωση του Τσέρνομπιλ μίλησαν για το άνοιγμα μιας ακόμη σφραγίδας της Αποκαλύψεως του Ιωάννη αλλά αυτό ίσως να είχε γίνει πολλά χρόνια πριν στη Χιροσίμα και στο Ναγκασάκι αλλά και κάθε φορά που γινόταν πυρηνική δοκιμή στο όνομα της έρευνας, της ελευθερίας και της ανάπτυξης.

Στη συνέχεια οι γνωστές σε όλους μας βόμβες απεμπλουτισμένου ουρανίου που αφήνουν και αυτές ραδιενέργεια στην περιοχή με μεγάλες επιπτώσεις για τους επιζώντες. Χαρακτηριστική περίπτωση, ένα κορίτσι στη Σερβία, που έπαιζε με το χώμα μέσα στον κρατήρα από την έκρηξη μιας βόμβας απεμπλουτισμένου ουρανίου, πλάθοντας με τα χεράκια του το χώμα. Μετά από μια βδομάδα τα νύχια του μικρού παιδιού αποκολλήθηκαν

Εικόνα 9.1

Αφганός με το παιδί του, το οποίο προσβλήθηκε από απεμπλουτισμένο ουράνιο

και σε μερικούς μήνες εμφάνισε λευχαιμία. Το νερό των ποταμών μολύνθηκε από το ουράνιο και έγινε ακατάλληλο για πόση. Πόσοι άνθρωποι υποφέρουν ακόμη από τις παρενέργειες της ακτινοβολίας που ακόμη παραμένει; Στην προηγμένη Αγγλία το μεγαλύτερο ποσοστό θνησιμότητας των παιδιών οφείλεται στη λευχαιμία, ποιες να είναι οι αιτίες;

Όμως ο άνθρωπος δεν έμεινε σε αυτά του τα καταστροφικά επιτεύγματα αλλά συνέχισε με μια δαιμονική έπαρση να αναζητά την κατασκευή νέων όπλων πιο αποτελεσματικά στην καταστροφή του ανθρώπου. Το πρώτο όπλο που χρησιμοποιήθηκε στη γη ήταν η πέτρα με την οποία ο Κάιν σκότωσε τον Άβελ και αυτό έγινε από φθόνο και δαιμονική επίδραση. Σήμερα γιατί ο άνθρωπος θέλει να σκοτώνει τους συναθρώπους του και μάλιστα μαζικά; Ποι-

ος φθόνος τον αναγκάζει σε αυτή την κίνηση και ποια επίδραση; Μήπως η αλαζονεία που καταπόντισε τον διάβολο από αγγελική δύναμη και ήταν ο φθόνος της δύναμης και της εξουσίας του Θεού, έχει πλανέψει τον σύγχρονο άνθρωπο; Νομίζουμε ότι είμαστε πλέον υπεράνθρωποι και εξουσιάζουμε τον κόσμο ολόκληρο. Με το πάτημα ενός κουμπιού μπορούμε να τον καταστρέψουμε ολοκληρωτικά. Πόσο θεϊκό είναι να δημιουργείς με αγάπη και καλοσύνη και πόσο διαβολικό να καταστρέφεις με φθόνο και μίσος. Εμείς σε ποια κατηγορία ανήκουμε;

Τα σύγχρονα όπλα ξεφεύγουν από κάθε λογική. Οι έρευνες που γίνονται και δημοσιεύονται αναφέρονται σε μηχανισμούς που προκαλούν ανεπανόρθωτες ζημιές. Πέρα από τα όπλα που προκαλούν απευθείας το θάνατο, τώρα τα υπουργεία εθνικής άμυνας (υπουργεία διεθνούς επιθετικότητας καλύτερα), έχουν αναφορές στα μη θανατηφόρα όπλα νέας γενιάς. Εάν αυτά που δημοσιεύονται είναι αληθινά και ισχύουν στην πραγματικότητα τότε ο κίνδυνος για κρυφά όπλα και έρευνες που παραμένουν μυστικές για ευνόητους λόγους ανταγωνιστικότητας ανάμεσα στα κράτη θα πρέπει πραγματικά να μας τρομάζει.

Οι αναφορές στα νέα όπλα μέσα από τις έρευνες και τα πειράματα που γίνονται για να ελεγχθεί η αποτελεσματικότητά τους αναφέρονται σε όπλα που σκοπό δεν έχουν πλέον να σκοτώσουν τον άνθρωπο αλλά να του κάνουν την υπόλοιπη ζωή του όσο το δυνατόν πιο δύσκολη και ανυπόφορη γίνεται.

Όπλα τα οποία μπορούν να τρελάνουν τον άνθρωπο να του δημιουργήσουν άγχος κατά τη διάρκεια της μάχης, ώστε να μην ελέγχει τον εαυτό του και τις πράξεις του είναι σε εφαρμογή. Τα όπλα αυτά επιδρούν στο κεντρικό νευρικό σύστημα του ανθρώπου και ουσιαστικά τον κάνουν να χάσει τα λογικά του. Η έκθεση σε τέτοια όπλα του δημιουργεί μόνιμο πρόβλημα και ουσιαστικά τον καθιστά σχιζοφρενή και ανήμπορο να λειτουργήσει ξανά ως φυσιολογικός άνθρωπος. Σκοπός των όπλων αυτών είναι να πλήξει το ηθικό του αντιπάλου γεμίζοντας τα νοσοκομεία του με ανθρώπους χωρίς λογική και να επιβαρύνει την οικονομική κατάσταση της χώρας με τόσους αρρώστους να φροντίζει. Τα όπλα αυτά μπορεί να είναι χημικά αέρια ή ακόμη και κάποιο είδος ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας.

Τα όπλα με ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία ή ακόμη και με ραδιοκύματα χρησιμοποιούνται και στην καταστολή των συναθροίσεων των πολιτών στις πορείες. Με ειδικά όπλα-μηχανήματα εκπέμπουν κάποιες κυματικές ακτίνες πάνω στα πλήθη που διαδηλώνουν και τους δημιουργούν ξαφνικούς πόνους,

αφόρητους πονοκεφάλους ή και σπλαχνικές διαταραχές. Έτσι κατορθώνουν να διαλύσουν τα πλήθη και να καταστείλουν τις πορείες.

Ταυτόχρονα έχουν δημιουργηθεί όπλα που αλλάζουν τις ιδιότητες του χώρου. Ειδικές βόμβες που αντί να προκαλούν έκρηξη μπορούν να δημιουργήσουν πυκνώματα στον αέρα και να συνθλίψουν όσους βρίσκονται στη γύρω περιοχή. Ο αέρας δημιουργεί μια υπερπίεση που συμπιέζει τους πνεύμονες αλλά και τα όργανα των ανθρώπων που βρίσκονται κοντά. Το όπλο αυτό χρησιμοποιείται κυρίως για να σκοτώσει τους στρατιώτες που βρίσκονται στα χαρακώματα αλλά και σε κλειστούς προστατευμένους χώρους.

Από την άλλη πλευρά, στα μη θανατηφόρα όπλα, έχουν γίνει μελέτες από το αμερικανικό υπουργείο εθνικής άμυνας των ΗΠΑ, για την παραγωγή όπλων που επηρεάζουν το σθένος και τη ρωμαλεότητα των ανδρών. Σύμφωνα με το επίσημο διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας των ΗΠΑ έχουν αναπτυχθεί όπλα που μετατρέπουν τους άντρες σε θηλυπρεπείς στρατιώτες χωρίς αποφασιστικότητα στη μάχη και που στρέφονται ερωτικά ο ένας στον άλλο. Ακούγεται σαν κάτι τρελό ή ψεύτικο αλλά δυστυχώς υπάρχει στην επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου εθνικής άμυνας των ΗΠΑ. Οι στρατιώτες χάνουν το ηθικό τους, αλλάζουν σχεδόν φύλο και καταλαβαίνετε τα αποτελέσματα σε ένα στράτευμα αλλά και σε μια κοινωνία γενικότερα.

Σκοπός δεν είναι να αφαιρέσουν πλέον ζωές αλλά να τις καταστρέψουν και να κάνουν τις κοινωνίες και τις οικογένειες που θα τις φροντίζουν να υποφέρουν για πολλά χρόνια μαζί τους. Επιδιώκουν να έχουν περισσότερους τραυματίες και μάλιστα τα τραύματα να είναι ψυχικά ώστε να μην γιατρεύονται ποτέ.

Εικόνα 9.2

*Active Denial System (ADS):
Όπλο ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας, το οποίο
προκαλεί επώδυνη αίσθηση καψίματος*

Ο πόλεμος κάνει τον άνθρωπο να φέρεται παράξενα, αλλά σήμερα σε μια ειρηνική εποχή ο άνθρωπος διαθέτει όπλα για να καταστρέψει τον πλανήτη γή τουλάχιστον τέσσερις με πέντε φορές. Γίνεται ένας αγώνας δρόμου για το ποιος θα φτιάξει το πιο καταστροφικό όπλο και το ερώτημα είναι που θα χρησιμοποιηθούν τόσα όπλα, σε ποιους πολέμους και εναντίον ποιών συνανθρώπων μας;

Τα χρήματα που διατίθενται για όλα αυτά τα όπλα θα μπορούσαν να θρέψουν τον πληθυσμό του πλανήτη για εκατοντάδες χρόνια λύνοντας το πρόβλημα της πείνας για πάντα. Υπάρχει όμως φοβερή υποκρισία και ειρωνεία στην εποχή μας, από τη μια φτιάχνουμε καταστροφικά όπλα και από την άλλη διεθνείς οργανισμούς για να σώσουν τους ανθρώπους.

Νέα βιολογικά και χημικά όπλα κάνουν την εμφάνισή τους. Πολλοί μιλούν για ιούς και βακτήρια που γεννιούνται στα εργαστήρια με σκοπό να μειώσουν τον πληθυσμό του πλανήτη στη γη ώστε οι υπόλοιποι να ζήσουν καλύτερα και με περισσότερα αγαθά.

Έτσι στα πειράματα τους συγκαταλέγονται ακόμη και ψύλλοι που μετέφεραν μικρόβια και θανατηφόρους ιούς και διασπείρονταν στις εμπόλεμες περιοχές με ρίψη από αεροπλάνα. Πειράματα με βιολογικά όπλα και χημικές ουσίες ακόμη και σε ανθρώπους, που ως αιχμάλωτοι πολέμου χρησιμοποιήθηκαν ως πειραματόζωα, όπως έγινε στη μονάδα 731 κατά τη διάρκεια της κατοχής της Κίνας από την Ιαπωνία στον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο.

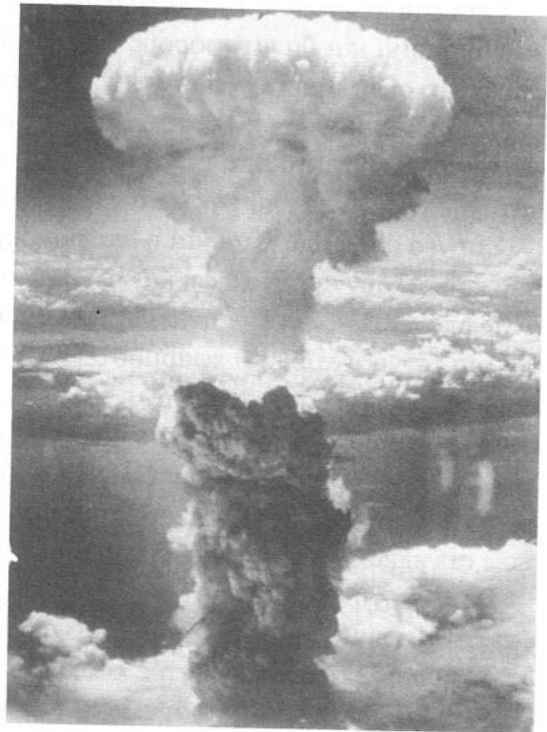
Στα νέα όπλα υπάγεται και η βιοτρομοκρατία, η χρήση βιολογικών ουσιών που προκαλούν αρρώστιες ή και το θάνατο μαζικά σε χιλιάδες ή εκατομμύρια ανθρώπους. Η μόλυνση πηγαδιών, ποταμών αλλά ακόμη και υδραγωγείων είναι μια τεχνική που έχει εφαρμοστεί και στο παρελθόν. Σήμερα που εκατομμύρια άνθρωποι ζουν και εργάζονται σε περιορισμένους χώρους μια μόλυνση στο νερό του υδραγωγείου μιας πόλης θα είχε μαζικά συμπτώματα και συνέπειες. Το 2003 στη Ρώμη την τελευταία στιγμή αποφεύχθηκε η δηλητηρίαση με χημικές ουσίες του υδραγωγείου της πόλης, γεγονός που θα είχε απρόβλεπτες συνέπειες αλλά και αμέτρητα θύματα.

Στην εποχή μας φαίνεται παράξενο πως μερικές αρρώστιες έχουν επιστρέψει ξανά στην καθημερινή μας ζωή. Λέξεις όπως η φυματίωση, εγκεφαλίτιδα, ελονοσία, κίτρινος πυρετός και ευλογία είχαν χαθεί από την ζωή των ανθρώπων, σήμερα επιστρέφουν ξανά στο προσκήνιο και όχι μόνο στις τρίτες χώρες. Η ύπαρξη βιολογικών όπλων που μεταφέρονταν με έντομα και ζώα (κυρίως μύγες, κουνούπια και σκνίπες) είναι μια αιτία. Κατά τη διάρκεια του

ψυχρού πολέμου δοκιμάστηκε η χρήση των βιολογικών όπλων αλλά και η μεταφορά τους με ζώντες οργανισμούς. Έτσι κουνούπια, μύγες και σκνίπες την εποχή εκείνη μπορούσαν να μεταφέρουν τέτοιου είδους ιούς. Τα πειράματα που γίνονταν στα εργαστήρια ήταν πολλά και έτσι δεν έλειπαν και οι διαρροές. Ο Οργανισμός Παγκόσμιας Υγείας απαγόρευσε τα πειράματα με τέτοιους ιούς και περιόρισε τον αριθμό των εργαστηρίων που ασχολούνταν με αυτούς, σε δύο παγκοσμίως, ένα στην Αμερική και ένα στη Ρωσία. Σκοπός πλέον των εργαστηρίων θα ήταν μόνο η παραγωγή εμβολίων. Βέβαια πολλές κυβερνήσεις είχαν σκεφτεί να κατασκευάσουν διηπειρωτικούς πυραύλους όχι με πυρηνικές κεφαλές αλλά με κεφαλές που θα φέρουν θανατηφόρους ιούς. Έτσι η κατάργηση των πυρηνικών κεφαλών θα μας φέρει στη εποχή των βιολογικών κεφαλών.

Δεν μπορούμε να πούμε με σιγουριά πιο είδος όπλου είναι το πιο καταστροφικό ή με τις περισσότερες παρενέργειες. Ο προβληματισμός έχει περισσότερο να κάνει με τον λόγο που παρασκευάζονται τα παραπάνω όπλα και ποιοι επιστήμονες θέτουν τις γνώσεις της επιστήμης τους σε τέτοιους σκοπούς. Η ηθική δεν υπάρχει σε τέτοιους χώρους αλλά τι είναι αυτό που κυριαρχεί; Μήπως ο υπέρτατος εγωισμός του ανθρώπου ότι μπορεί να τους νικήσει όλους και να μείνει αυτός μόνος του στον πλανήτη; Τα ζώα του ίδιου είδους παλεύουν μεταξύ τους πολλές φορές μα κανένα δεν σκοτώνει το άλλο. Ο άνθρωπος δεν παραδειγματίζεται ούτε από τη φύση που υποτίθεται ότι μελετά τόσο πολύ.

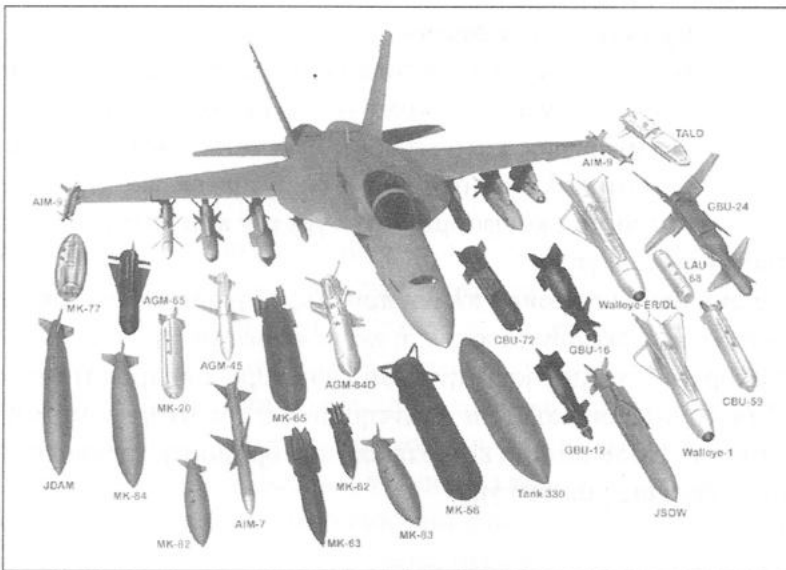
Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο θα μπορούσαμε να γράψουμε για νέα όπλα που αλλάζουν τον καιρό, ελέγχουν τα καιρικά φαινόμενα, επηρεάζουν την σκέψη των ανθρώπων από μακριά, ναυόπλα που δεν φαίνονται και

Εικόνα 9.3

μπορούν να σκοτώσουν και πολλά άλλα. Ο κίνδυνος όμως να χρησιμοποιήσουμε μη έγκυρες και επιστημονικές πηγές ανέκοψε την προσθήκη αυτών των κατηγοριών. Έτσι αναφερθήκαμε σε όπλα που έχουν δοκιμαστεί και μπορεί να αποδειχτεί η χρήση τους τα τελευταία 30 χρόνια.

Από το 1970 και μετά μαζί με την πρόοδο της τεχνολογίας παρατηρήθηκε τρομακτική πρόοδος και εξέλιξη στην πολεμική βιομηχανία. Στις αρχές του 20 αιώνα υπήρχαν όπλα με μια σφαίρα και στα μισά του αιώνα μια βόμβα κατάστρεφε μια ολόκληρη πόλη. Πολλοί αυτό το ονομάζουν τεχνολογική εξέλιξη και πρόοδο.

Εικόνα 9.4

Όμως μήπως μέσα από την τρομακτική παραγωγή όπλων και τον ξέφρενο καλπασμό της πολεμικής βιομηχανίας κρύβονται οικονομικά συμφέροντα; Ποιος κερδίζει από το εμπόριο όπλων, την πώληση τους σε υπανάπτυκτες χώρες και την έναρξη εμφυλίων πολέμων; Δυστυχώς υπάρχουν χώρες που στηρίζουν ένα μεγάλο κομμάτι της οικονομίας της χώρας τους στην πώληση όπλων. Οι ηγέτες αυτών των κρατών δεν ενδιαφέρονται για τον άνθρωπο ως οντότητα στη γη αλλά πόσο μάλλον δεν ενδιαφέρονται για τον χριστιανό που προσπαθεί να ζήσει με το νόμο του Χριστού στη γη.

Τα τελευταία χρόνια πόλεμοι μαστίζουν διάφορες γωνιές της γης και υπάρχει μια γενικότερη αστάθεια που δημιουργεί μια αβεβαιότητα στον άνθρωπο.

Πόλεμοι κηρύσσονται στο όνομα της ελευθερίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στρατεύματα μετακινούνται από τη μια άκρη της γης στην άλλη και χαρακτηρίζονται ως απελευθερωτικές δυνάμεις. Οι άνθρωποι διαστρεβλώνουν την αλήθεια και η δικαιοσύνη χάθηκε στη γη. Η δικαιοσύνη των νόμων του ανθρώπου είναι ανίσχυρη αλλά και ανύπαρκτη. Ευτυχώς όμως που υπάρχει το δίκαιο του Θεού, σε αυτό πρέπει να ελπίζουμε, αλλά τι γίνεται με τους ανθρώπους που υποφέρουν και από ποιόν θα βοηθηθούν στη γη και στην εδώ ζωή, τι κάνουμε εμείς οι χριστιανοί; Στην Αφρική γίνονται συνέχεια εξεγέρσεις και εμφύλιοι πόλεμοι, μάλιστα για ένα διάστημα εάν αιχμαλώτιζαν κάποιον από το αντίπαλο στρατόπεδο του έκοβαν το ένα ή και τα δυο χέρια και τον άφηναν ελεύθερο για να υποφέρει.

Ο πόλεμος είναι ένα από τα χειρότερα κακά και σήμερα με τα σύγχρονα όπλα το κακό μπορεί να γίνει πιο εύκολα και σε μεγαλύτερο μέγεθος.

Για ποιο λόγο ο άνθρωπος κατασκευάζει όλες αυτές τις φονικές μηχανές;

Για ποιο λόγο καταναλώνει όλα αυτά τα χρήματα για την κατασκευή όπλων και όχι για τρόφιμα και φάρμακα και για την πραγματικά καλύτερη διαβίωση των λαών στη γη;

Ποια είναι η αιτία και ποια η πλάνη που μας οδήγησε να κατασκευάσουμε όπλα που να καταστρέφουν τέσσερις ή πέντε φορές τη γη;

Ποιος μπορεί να σταματήσει την τάση του ανθρώπου προς την αυτοκαταστροφή; Ερωτήματα δύσκολα να απαντηθούν με την ανθρώπινη λογική και την απλή σκέψη. Πόσο μακριά είμαστε από τον δρόμο της ανθρωπιάς και της πραγματικής πορείας μας στη γη;

10. Πλανητική σκίαση και φαινόμενο του θερμοκηπίου

«...και ο τέταρτος άγγελος εσάλπισε, και επλήγη το τρίτον του ήλιου και το τρίτον της σελήνης και το τρίτον των αστέρων, ίνα σκοτισθή το τρίτον αυτών, και το τρίτον αυτής μη φανή η ημέρα, και η νύξ ομοίως...»

Αποκάλυψις Ιωάννου, Κεφάλαιο Η', στίχος 12

«... απεκτάνθησαν το τρίτον των ανθρώπων, εκ του πυρός, και του καπνού και του θείου του εκπορευομένου εκ των στομάτων αυτών...»

Αποκάλυψις Ιωάννου, Κεφάλαιο Θ', στίχος 18

Ο εικοστός αιώνας που αφήσαμε πριν από μερικά χρόνια έχει χαρακτηριστεί ως ο αιώνας της βιομηχανικής επανάστασης. Εκατοντάδες εργοστάσια κατασκευάστηκαν και στις μέρες μας ανέρχονται σε μερικές χιλιάδες. Μετά το 1950 παρατηρήθηκε μια ξέφρενη πορεία στην ανάπτυξη των εργοστασίων. Το ίδιο συνέβη όμως και με τους ρύπους που εξέπεμπαν τα εργοστάσια.

Η μειωμένη μέριμνα για την ρύπανση του περιβάλλοντος σε συνδυασμό με την αδιαφορία και την έλλειψη γνώσεων επιβάρυνε το φυσικό περιβάλλον. Μέχρι το 1980 περίπου οι ρύποι που διασπείρονταν στην ατμόσφαιρα από τις βιομηχανικά ανεπτυγμένες χώρες ήταν κυρίως αιθάλη, τέφρα, οξείδια του αζώτου και του θείου καθώς και μονοξείδιο και διοξείδιο του άνθρακα. Οι περισσότεροι ρύποι ήταν αποτέλεσμα της καύσης ορυκτών καυσίμων, πετρελαίου και γαιανθράκων.

Οι εργοστασιακές δραστηριότητες σε συνδυασμό με την αύξηση των αυτοκινήτων και τις υπερβολικές ανάγκες των ανθρώπων για ενέργεια προκάλεσαν έντονη ρύπανση του περιβάλλοντος και κυρίως του αέρα από ρύπους. Μάλιστα το φαινόμενο στην ατμόσφαιρα ήταν πιο έντονο λόγω των αιωρούμενων σωματιδίων (τέφρα και αιθάλη) που παράγονταν από τις συνεχείς καύσεις.

Ήταν στις αρχές του 1980 λοιπόν όταν παρατηρήθηκε ένα παράξενο φαινόμενο. Η θερμοκρασία του πλανήτη αυξανόταν, ενώ η εξάτμιση ελαττωνόταν. Πράγματι ενώ είχε παρατηρηθεί αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη

και αυτό λογικά έπρεπε να είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της υγρασίας, οι επιστήμονες έβλεπαν το αντίθετο.

Σε όλο τον κόσμο υπάρχουν μετεωρολογικοί σταθμοί που κάθε μέρα ελέγχουν και καταγράφουν εκτός από τη θερμοκρασία και άλλες μεταβλητές όπως είναι η ποσότητα του νερού που εξατμίζεται από ένα δοχείο. Τα αποτελέσματα των μετρήσεων έδειχναν ότι η ποσότητα του νερού που εξατμίζονταν τα τελευταία χρόνια είχε μειωθεί σημαντικά.

Το ερώτημα ήταν πολύ απλό γιατί ενώ η θερμοκρασία αυξάνεται η εξάτμιση ελαττώνεται;

Οι επιστήμονες συνδυάζοντας τα δεδομένα κατέληξαν σε ένα παράξενο συμπέρασμα. Ο πλανήτης γη φαινόταν σαν να είχε μια σκιά στην ατμόσφαιρα του που εμπόδιζε την είσοδο του ηλιακού φωτός και κατά συνέπεια την εξάτμιση. Το φως του ήλιου είχε μειωθεί κατά 30% στην Σιβηρία, κατά 26% στις ΗΠΑ, κατά 19% στην Ευρώπη και κατά 16% στο Ισραήλ. Το φαινόμενο ονομάστηκε πλανητική σκίαση.

Η πλανητική σκίαση ευθύνονταν για την μείωση της ακτινοβολίας του ήλιου και έτσι μπορούσε να εξηγηθεί η μειωμένη εξάτμιση που είχε παρατηρηθεί. Δηλαδή η γη δεν δεχόταν τόση ακτινοβολία από τον ήλιο και έτσι δεν είχε και τόση έντονη εξάτμιση.

Πώς όμως εμφανίστηκε η πλανητική σκίαση; Οι ρύποι και τα σωματίδια που είχαν κατακλύσει την ατμόσφαιρα είχαν διασπαρεί στα υψηλά στρώματα της ατμόσφαιρας. Έτσι λειτουργούσαν ως καθρέπτες που αντανακλούσαν το φως στο διάστημα και δεν του επέτρεπαν να εισχωρήσει πιο βαθιά στην ατμόσφαιρα της γης και να φτάσει μέχρι την επιφάνειά της.

Το παραπάνω φαινόμενο επιβεβαιώθηκε στις Μαλβίδες νήσους. Στις Βόρειες Μαλβίδες ο αέρας είναι 10 φορές πιο μολυσμένος από ότι στις Νότιες. Οι Βόρειες Μαλβίδες είναι πιο κοντά στην Ινδία και επηρεάζονται από τα καυσαέρια και τους ρύπους που εκπέμπονται από την εργοστασιακή δραστηριότητα που διεξάγεται στις Ινδίες. Στις Βόρειες Μαλβίδες παρατηρήθηκε λιγότερη φωτεινότητα, λιγότερη εξάτμιση και λιγότερες βροχοπτώσεις σε αντίθεση με τις Νότιες Μαλβίδες που δεν εμφανιζόταν τόσο έντονα το φαινόμενο της πλανητικής σκίασης.

Η ρύπανση μεταφέρεται από περιοχή σε περιοχή και το φαινόμενο δεν μπορούμε να πούμε ότι είναι τοπικό, από τις Ινδίες στις Μαλβίδους νήσους, από την Κίνα στον Ειρηνικό ωκεανό, από την Αμερική στον Ατλαντικό ωκεανό και από τη Ευρώπη στην Αφρική, όλη η γη βρίσκεται στην επίδραση του φαινομένου.

Μια σημαντική επίπτωση της πλανητικής σκίασης ήταν και ο λιμός που έπληξε την Αφρική το 1984. Για 10 περίπου χρόνια δεν είχε να εμφανιστεί μουσώνας και η πολυπόθητη βροχή του στην περιοχή της Αιθιοπίας. Η ξηρασία ήταν καταστροφική αλλά και θανατηφόρα. Για αρκετά χρόνια η ζώνη των τροπικών βροχών δεν μετατοπιζόταν προς τον Βορρά και έτσι δεν έβρεχε στην Αιθιοπία.

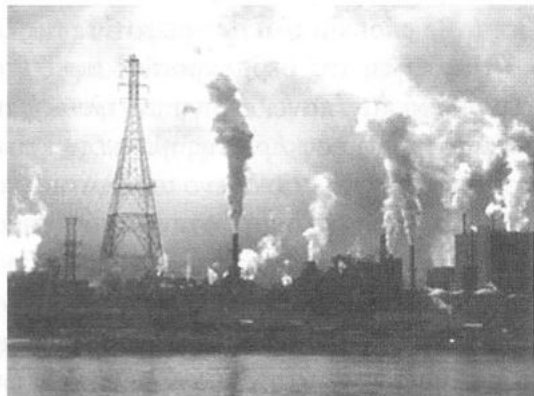
Η εξαφάνιση των βροχών ήταν ένα πρόβλημα μα κανείς δεν φανταζόταν ότι είχε σχέση με την πλανητική σκίαση. Οι επιπτώσεις από την ρύπανση της Ευρώπης και της Αμερικής στην εμφάνιση ή εξαφάνιση των μουσώνων πίστευαν ότι θα ήταν ασήμαντη. Προς έκπληξη των επιστημόνων τα ρυπαρά νέφη εμπόδιζαν την ακτινοβολία του ήλιου να φτάσει στη γη. Δηλαδή εμπόδιζαν τη θερμότητα να φτάσει στη γη, η θερμότητα αυτή θα ζέσταινε τον αέρα και θα δημιουργούσε ρεύματα αέρα-ανέμους που θα έφερναν τους μουσώνες βόρεια της Σαχάρας. Η βροχή δεν μετατοπιζόταν βορειότερα αφού δεν φυσούσε αέρας, έτσι στην Αιθιοπία είχε 10 χρόνια να βρέξει. Ποιες ήταν οι συνέπειες;

Οι ρύποι των Εξελιγμένων χωρών οδήγησαν στην ανακοπή των μουσώνων, στην ξηρασία των δέκα ετών και στο θάνατο ενός εκατομμυρίου ανθρώπων στο Σαχέλ της Αφρικής από τον λιμό του 1984.

Το ίδιο φαινόμενο υπάρχει κίνδυνος να εμφανιστεί στην Ασία διότι υπάρχει αυξημένη ρύπανση και η βροχή εκδηλώνεται και εκεί με τη μορφή μουσώνων, όπως στην περίπτωση της Αφρικής. Δεν μιλάμε πλέον για εκατομμύρια αλλά για τέσσερα (4) περίπου δισεκατομμύρια ανθρώπους.

Είναι αναγκαίο να ελαττώσουμε τους ρύπους και να στραφούμε σε καθαρότερες μορφές ενέργειας για να προφυλάξουμε το περιβάλλον. Η πλανητική σκίαση πρέπει να ελαττωθεί.

Ήδη με τη χρήση φίλτρων στους εργοστασιακούς σταθμούς και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας το φαινόμενο περιορίζεται. Μειώνουμε τη σκίαση τώρα, αλλά μήπως θα βρεθούμε αντιμέτωποι με κάτι χειρότερο;

Εικόνα 10.1

Τι θα γινόταν χωρίς πλανητική σκίαση;

Όλοι μας έχουμε παρατηρήσει την ουρά που αφήνουν τα αεροπλάνα κατά την πτήση τους στον ουρανό. Στην καλύτερη περίπτωση η ουρά αυτή αποτελείται από υδρατμούς που μετά από λίγη ώρα εξαπλώνονται σε ένα μεγάλο κομμάτι του ουρανού και δημιουργούν ένα είδος σκίασης.

Μια καλή ευκαιρία να μελετηθεί τι θα συνέβαινε χωρίς την σκίαση, ήταν να μην πετάξουν αεροπλάνα για μερικές ημέρες ώστε να παρατηρηθούν οι επιπτώσεις που θα είχε το φως εάν εισερχόταν ανεμπόδιστο στα στρώματα της ατμόσφαιρας.

Στις 11 Σεπτεμβρίου του 2001 μετά την τρομοκρατική επίθεση στους δίδυμους πύργους της Νέας Υόρκης, οι πτήσεις στην Αμερική ακυρώθηκαν για τρεις ημέρες. Τότε επιστήμονες στις ΗΠΑ σε 48 πολιτείες και 5000 μετεωρολογικούς σταθμούς κατέγραψαν όχι μόνο την θερμοκρασία αλλά το εύρος της θερμοκρασίας, την μέγιστη και ελάχιστη τιμή της θερμοκρασίας στη διάρκεια μιας ημέρας.

Στη διάρκεια των μετρήσεων παρατηρήθηκαν πολύ θερμότερες μέρες και πολύ ψυχρότερες νύχτες. Το εύρος της θερμοκρασίας είχε την μεγαλύτερη μετατόπιση τα τελευταία 30 χρόνια. Η ελάττωση της πλανητικής σκίασης έδωσε πολύ υπερβολικές θερμοκρασίες με μεγάλο εύρος.

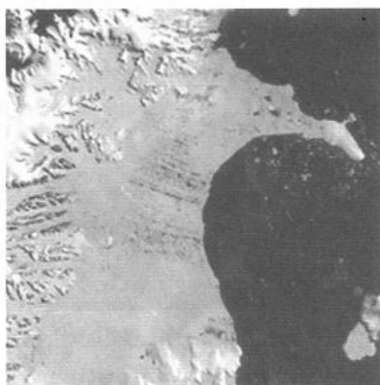
Όταν ελαττώθηκε η πλανητική σκίαση, η θερμοκρασία αυξήθηκε. Στη Δυτική Ευρώπη η μείωση των ρύπων τα τελευταία χρόνια, βελτίωσε την ατμόσφαιρα και η πλανητική σκίαση ελαττώθηκε. Όμως το καλοκαίρι του 2003 είδαμε πολύ αυξημένες θερμοκρασίες, δασικές πυρκαγιές ερήμωσαν την Πορτογαλία, στις Άλπεις έλιωσαν οι Παγετώνες, στη Γαλλία πέθαναν χιλιάδες άνθρωποι και όλα αυτά εξαιτίας της ζέστης.

Η αύξηση της θερμοκρασίας οφείλεται στο διοξείδιο του άνθρακα που απορροφά και επανεκπέμπει την ηλιακή ακτινοβολία ενώ ταυτόχρονα εγκλωβίζει στην ατμόσφαιρα της ηλιακές ακτίνες. Έτσι δημιουργεί υπερθέρμανση του πλανήτη, το φαινόμενο αυτό ονομάστηκε φαινόμενο του θερμοκηπίου.

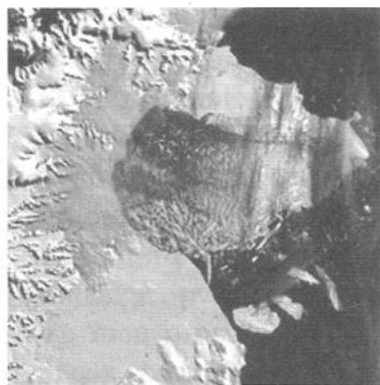
Τι συμβαίνει λοιπόν στην ατμόσφαιρα; Άλλοι ρύποι δημιουργούν ψύξη και άλλοι θέρμανση. Σήμερα μειώνεται ο ρυπαντής που ψύχει ενώ αυξάνεται ο ρυπαντής που θερμαίνει.

Μέχρι σήμερα είχαν χρησιμοποιηθεί μοντέλα-πρότυπα για την πρόγνωση του κλίματος, των συνθηκών αλλά και των αλλαγών στη γη, χωρίς να υπολογίζουν την επίδραση του διοξειδίου του άνθρακα. Τα πράγματα δεν είναι έτσι όπως τα είχαμε υπολογίσει. Η υπερθέρμανση του πλανήτη είναι πιο έντονη

αλλά και πιο γρήγορη. Το 2025 περίπου αναμένεται σύμφωνα με νέες επιστημονικές έρευνες (BBC) να αυξηθεί η μέση θερμοκρασία της γης κατά 3 βαθμούς κελσίου (3 C0). Υπολογίζεται ότι με αύξηση της θερμοκρασίας κατά 2 βαθμούς κελσίου (2 C0) ο παγετώνας της Γροιλανδίας θα αρχίσει να λιώνει, η διαδικασία δεν θα μπορεί να σταματήσει ή να διακοπεί. Η τήξη του παγετώνα θα οδηγήσει σε αύξηση της στάθμης της θάλασσας κατά 7-8 μέτρα. Χώρες, πόλεις, νησιά και περιοχές ολόκληρες θα εξαφανιστούν από τον χάρτη και το παγκόσμιο ανάγλυφο θα αλλάξει. Χαρακτηριστική είναι και η περίπτωση του παγετώνα στην Ανταρκτική (εικόνα 10.2) που έλιωσε σε μόλις 3 μήνες.

Ιανουάριος 2002

Μάρτιος 2002

Εικόνα 10.2

Η πλανητική σκίαση και το φαινόμενο του θερμοκηπίου είναι δυο φαινόμενα που το ένα αντιτίθεται στο άλλο, όμως είναι και τα δυο εξίσου καταστροφικά. Δυστυχώς όλα τα παραπάνω δεν είναι πρόβλεψη αλλά προειδοποίηση. Προειδοποίηση για την φύση που καταστρέψαμε αλλά και για το άγχος, την ανασφάλεια και την αβεβαιότητα που επιφέραμε. Ο ένοχος δεν βρίσκεται μακριά αλλά στον ίδιο τον πλανήτη που καταστρέφει. Ποιο τεχνολογικό επίτευγμα μπορεί να μας σώσει από την καταστροφή που εμείς οι ίδιοι προκάλεσαμε; Καταστρέφουμε τον πλανήτη στον οποίο ζούμε και ψάχνουμε ζωή σε άλλους γαλαξίες, μήπως έχουμε χάσει την αίσθηση της ύπαρξης μας αλλά και των δυνατοτήτων μας;

Η πλανητική σκίαση και το φαινόμενο του θερμοκηπίου προέρχονται από ρύπους που εμφανίστηκαν μέσα από την προσπάθεια του ανθρώπου να περά-

σει καλύτερα. Οι ενέργειες των ανθρώπων για να δημιουργήσουν καλύτερες και πιο ξεκούραστες συνθήκες οδήγησαν στην ύπαρξη των ρύπων στην ατμόσφαιρα. Όλα λοιπόν γίνονται για να ζήσει όσο το δυνατόν καλύτερα και πιο πλούσια η τωρινή γενιά, αδιαφορώντας για τα προβλήματα που αφήνει στις επόμενες. Η αδιαφορία και η αναισθησία μας έχουν κατακυριεύσει. Οι περισσότεροι λένε «... πότε θα γίνουν το 2100; όταν θα γίνουν αυτά εγώ θα έχω πεθάνει, τι με νοιάζει;...», δυστυχώς για αυτούς τα προγνωστικά δεν ήταν καλά, τα φαινόμενα έρχονται με ταχείς ρυθμούς και θα πλήξουν και την γενιά που ζει τώρα σε σύντομο χρονικό διάστημα και σε έντονη κλίμακα.

Ήδη στις ΗΠΑ το 2007 μετά από μια έντονη δετή περίοδο ανομβρίας αντιμετωπίζουν μεγάλο πρόβλημα λόγω της έλλειψης νερού. Ποτέ στα χρονικά δεν έβρεξε τόσο λίγο όσο τα τελευταία 8 χρόνια. Μια τεχνητή λίμνη στην περιοχή της Καλιφόρνιας στέρεψε. Τα φυτά που υπήρχαν στη λίμνη ξεράθηκαν εντελώς και μάλιστα μετά από μερικούς μήνες ξέσπασε πυρκαγιά και κάηκε ολοσχερώς. Φαταστείτε εκεί που ήταν λίμνη να εξατμίζεται όλο το νερό και

Εικόνα 10.3

Βάρκα στον πυθμένα της λίμνης Okeechobee των ΗΠΑ, στην οποία έχει ελαττωθεί η στάθμη του νερού λόγω ξηρασίας

μετά από μήνες να παίρνει φωτιά ο τόπος, πραγματική καταστροφή. Η έλλειψη νερού εμφανίζεται σε πολλές πολιτείες των ΗΠΑ και τα προβλήματα είναι σημαντικά για τις καλλιέργειες, οι αγρότες είναι απελπισμένοι και οι γεωτρήσεις στέρεψαν, η γη έγινε σκληρή σαν πέτρα και σκίστηκε από την έλλειψη νερού. Από το 1930 καταγράφονταν όλα τα περιστατικά της ανομβρίας στις ΗΠΑ και οι ειδικοί λένε ότι η περίπτωση του 2007 είναι η πιο έντονη για την ιστορία των ΗΠΑ. Αντίθετα οι ΗΠΑ ετοιμάζονται για έναν ακόμη πόλεμο και ταυτόχρονα είναι αντίθετοι στην προσπάθεια για μείωση των ρύπων, οι ίδιοι πληρώνουν το τίμημα της υπερκαταναλωτικής κοινωνίας που δεν σέβεται το περιβάλλον αλλά και πόσο μάλλον την ανθρώπινη ζωή.

Που πήγε το ενδιαφέρον για το περιβάλλον και τη φύση; Χάθηκε μαζί με το ενδιαφέρον για τον συνάνθρωπο και την αγάπη που είχε κάποτε ο άνθρω-

πος. Τα περισσότερα σύγχρονα προβλήματα ακόμη και τα περιβαλλοντικά οφείλονται στην απομάκρυνση των ανθρώπων από το Θεό και τη φιλαυτία τους. Πώς να πονέσει σήμερα ο άνθρωπος και να αλλοιωθεί η ψυχή του προς το καλό; Παλιά όταν είχε ζώα που του ήταν αναγκαία, όταν το ζώο του χτυπούσε στο χωράφι ή στο δρόμο πονούσε και ο ίδιος, ιδρώνε μαζί με το ζώο του στο χωράφι και το αγαπούσε γιατί τον βοηθούσε να ζήσει, τώρα με τα αυτοκίνητα, δεν μας κάνει αίσθηση μια λαμαρίνα είναι και μετά από λίγο καιρό θα πάρουμε και άλλο πιο εξελιγμένο και πιο γρήγορο. (Γέροντας Παΐσιος).

Το περιβάλλον έχει αλλάξει και πλέον ακόμη και η πρόβλεψη του καιρού έγινε δύσκολη, άλλα προβλέπουν οι μετεωρολόγοι και άλλα συμβαίνουν. Το κλίμα άλλαξε και μαζί του αλλάζει και όλη η γη. Είναι δυνατόν ο άνθρωπος να μείνει ανεπηρέαστος και να συνεχίσει να ζει όπως και πριν; Έχει αλλάξει ο σύγχρονος άνθρωπος και έγινε απρόβλεπτος όπως και ο καιρός; Τελικά τι μας πρόσφερε η υπέρμετρη ανάπτυξη των τεχνολογικών επιτευγμάτων;

Τώρα που νοιώθουμε το κενό και την καταστροφή μήπως ήρθε η ώρα να αναθεωρήσουμε και να σκεφτούμε επιτέλους ότι υπάρχει κάτι ανώτερο και μοναδικό; Όλα αυτά τα χρόνια δουλεύουμε για το σώμα και τις απολαύσεις και τελικά υποφέρουμε. Η ψυχή μας πόσο ξεκούραστη και ισορροπημένη είναι και τι κάναμε για αυτήν; Ή μήπως τελικά χάσαμε την ισορροπία μας όπως το περιβάλλον τη δική του;

Όλα αυτά συμβαίνουν για ένα και μοναδικό λόγο γιατί χάσαμε την ανθρωπιά μας την αγάπη μας προς τον συνάνθρωπο και τη φύση. Ο άνθρωπος που δεν έχει Χριστό στην καρδιά του δεν έχει και αγάπη και συμπόνια αλλά ούτε και συνείδηση. Η έλλειψη του Χριστού από τις καρδιές μας γέμισε τις ψυχές μας με κακία, αδιαφορία και ασυγκράτητο εγωισμό. Εάν ρίξετε ένα βλέμμα γύρω σας θα καταλάβετε γιατί το περιβάλλον νοσεί, γιατί κανείς δεν νοιάζεται για τον άνθρωπο, για τα παιδιά που γεννήθηκαν αλλά και αυτά που θα γεννηθούν. Η ρύπανση και η μόλυνση του περιβάλλοντος εκεί ακριβώς οφείλεται στο ότι καταστρέφουμε το περιβάλλον και εξαντλούμε τους πόρους του γιατί το μόνο που μας ενδιαφέρει είναι να περνάμε εμείς καλά, θέλουμε όλες τις ανέσεις και ας υποφέρουν οι άλλοι.

Λένε ότι για να λυθεί το πρόβλημα πρέπει να φυτεύουμε καθημερινά δέντρα σε έκταση ίση με την έκταση της Γαλλίας. Δυστυχώς όμως και τότε ο άνθρωπος θα μείνει κενός γιατί δεν θα έχει φυτευτεί κανένα δέντρο στο περβόλι που λέγεται ψυχή και η συνεχόμενη πνευματική ανομβρία θα τον οδηγήσει σε νέες αβέβαιες καταστάσεις. Η αγάπη είναι αυτή που αλλάζει τις κα-

ταστάσεις και δυστυχώς αυτή μας λείπει σήμερα σε πολύ μεγάλο βαθμό. Πως θα αγαπήσουμε το περιβάλλον και θα το προστατεύσουμε όταν μεταξύ των ανθρώπων υπάρχουν μόνο στυγνές οικονομικές και διεφθαρμένες σχέσεις; Ο άνθρωπος δεν αγαπά τον συνάνθρωπό του που έχει ψυχή και τον παρακαλεί με λόγια εκλιπαρώντας για βοήθεια, πως θα αγαπήσει και θα ενδιαφερθεί για τα άψυχα και υλικά που τα χρησιμοποιεί και μετά απλώς τα πετά; Αγάπη μας λείπει λοιπόν, η μεγαλύτερη αρετή. Με την αγάπη πολλά μπορούν να διορθωθούν, πως θα την κερδίσουμε όμως και θα γεμίσουμε την ψυχή μας και την καρδιά μας με αυτή; Μήπως έχουμε εντελώς αποπροσανατολιστεί και ζητάμε τα πρόσκαιρα, τα τωρινά, τα υλικά, τα γήινα και αυτά που φθείρονται και αλλοιώνονται εύκολα;

Τι θα απολογηθούμε στις επόμενες γενιές; Τι θα τους διδάξουμε, εκτός από νέα τεχνολογικά επιτεύγματα και νέους τρόπους για να ρυπαίνουν το περιβάλλον; Που είναι και ποια είναι τα σύγχρονα πρότυπα; Δυστυχώς χάσαμε την απλή αίσθηση της ζωής και της φύσης. Η μυρωδιά των δέντρων στο δάσος και η θέα του καταπράσινου μας γαληνεύει και μας ηρεμεί αλλά κυρίως μας φέρνει πιο κοντά στον Θεό μας. Τελικά όμως εμείς αντικαταστήσαμε το Θεό μας και τη θέση του πήρε η καλοπέραση και οι τεχνολογικές δυνατότητες της εποχής μας. Έτσι πάντα θα νοιώθουμε ένα κενό που θα προσπαθούμε να το γεμίσουμε με υπερκατανάλωση που έχει ως άμεση συνέπεια τη μόλυνση και τη ρύπανση του περιβάλλοντος. Εάν δεν αλλάξουμε συνήθειες σύντομα θα βρεθούμε σε ιστορικές και κοσμογονικές αλλαγές και εκπλήξεις. Δυστυχώς ή ευτυχώς δεν είναι απειλή ή προειδοποίηση είναι το μέλλον έτσι όπως φαίνεται από την πορεία μας στο παρελθόν και στο παρόν. Η αλλαγή κρίνεται αναγκαία αλλά πώς θα επιτευχθεί χωρίς πνευματικότητα και πατερική χριστιανική καθοδήγηση;

ΣΤ. Συμπεράσματα - Αντί επιλόγου

«Θάνε όγδοος αιώνας που θα γίνουν αυτά»,
Αγιος Κοσμάς ο Αιτωλός (1714-1779), από τις Προφητείες του Αγίου

Μέσα από την περιήγησή μας στα σύγχρονα τεχνολογικά επιτεύγματα αλλά και φαινόμενα της εποχής μας σκοπός μας δεν ήταν να τρομάξουμε τον αναγνώστη αλλά να παραθέσουμε την πραγματικότητα. Βέβαια η πραγματικότητα είναι αυτή που μπορεί να μας τρομάζει. Ο φόβος και ο προβληματισμός από την ανάγνωση των παραπάνω ίσως να δείχνει την άγνοια που υπήρχε μέχρι τώρα. Εμείς χρησιμοποιήσαμε στην καθημερινή μας ζωή πολλά από τα παραπάνω και επιτρέψαμε σε άλλα να γίνουν, χωρίς να αντιδράσουμε. Έχουμε ευθύνη για όλα όσα κάναμε αλλά και για όσα μπορούσαμε να κάνουμε αλλά δεν κάναμε. Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε όμως εμείς;

Εάν δούμε τα γεγονότα από μια διαφορετική οπτική γωνία και ερευνήσουμε τον εαυτό μας ανεξάρτητα από τους άλλους ανθρώπους τότε θα δούμε πολλές ελλείψεις. Εμείς στη καθημερινή μας ζωή πόσο ενδιαφερόμαστε για το περιβάλλον; Πόσο εύκολα κλείνουμε την τηλεόραση, πόσο εύκολα μπορούμε να απενεργοποιήσουμε το κινητό μας; Πόσο ενδιαφερόμαστε για τον συνάνθρωπο μας και του παρέχουμε βοήθεια; Πόσο συχνά προσευχόμαστε και ζητάμε από τους Αγίους και την Παναγία το γενικό καλό και την παγκόσμια ειρήνη και αγάπη; Πόσο πραγματικοί χριστιανοί είμαστε στα αλήθεια;

Μας ενδιαφέρει να έχουμε τον τίτλο «Χριστιανός Ορθόδοξος» στην ταυτότητα αλλά στην καρδιά μας γράφει «πλανεμένος του αιώνα τούτου». Εάν μας έλεγαν να κάνουμε μια ευχή και να μας δώσουν ότι ζητούσαμε, αλήθεια τι θα σκεφτόμασταν; Ποια είναι η πρώτη σκέψη που θα μας ερχόταν στο μυαλό; Χρήματα, αυτοκίνητα, σπίτια, απολαύσεις και ανέσεις; Τι ακριβώς αγαπητή αναγνώστη μας ήρθε σαν πρώτη σκέψη; Πόσοι από εμάς σκεφτήκαμε τον Παράδεισο και την αιώνια ζωή ή το καλό και την υγεία των συνανθρώπων μας; Μήπως και εμείς ανήκουμε στην κατηγορία των πλανεμένων; Ανάλογα με αυτά που ζητάμε εκεί είναι και η καρδιά μας.

Σήμερα η εποχή μας παρέχει ανέσεις, ευκολίες, ταχύτατες μεταφορές, γρήγορη επικοινωνία, φαγητά και ποτά, διασκεδάσεις, διακοπές, σπουδές και γνώσεις, μεταπτυχιακά, διδακτορικά, μεταδιδακτορικά και εκπληκτική τεχνολογία αλλά και τεχνολογία. Οι περισσότερες διαφημίσεις στην τηλεό-

ραση μας προτείνουν «να ζήσουμε τη ζωή» ή «να ζήσουμε τη στιγμή» ή «να απολαύσουμε τη ζωή», ποια ζωή όμως αυτή που μας έχουν υποχρεώσει να ζούμε; Μας δημιουργήσαν τεχνητές ανάγκες και για να τις καλύψουμε πρέπει να ακολουθήσουμε το ρεύμα της εποχής. Μέσα από όλα αυτά κατάφεραν το σκοπό τους, μας έκαναν και μας κάνουν κάθε μέρα να ξεχνάμε τον προορισμό μας. Μας καταγιγίζουν με μηνύματα και δεν προλαβαίνουμε να σκεφτούμε, ακόμη και όταν είμαστε μόνοι μας και προσπαθούμε να συγκεντρωθούμε οι άπειρες εικόνες και παραστάσεις ζαλίζουν κυριολεκτικά τον εγκέφαλό μας.

Οι Πατέρες της Εκκλησίας αναφέρουν πως η ψυχή του ανθρώπου δεν ησυχάζει εάν δεν γνωρίσει και ενωθεί με το Θεό. Την ανησυχία αυτή εκμεταλλεύτηκαν στην εποχή μας, την μετέτρεψαν σε καταναλωτική ανησυχία που δεν σταματά με τίποτα. Ακόμη και εάν αποκτήσουμε όλα τα αγαθά και τις απολαύσεις του κόσμου πάλι θα νοιώθουμε ένα κενό, το ίδιο κενό που είχαμε και στην αρχή της καταναλωτικής μας μανίας. Προσπαθούμε με άπειρα υλικά αγαθά να γεμίσουμε την ψυχή του ανθρώπου που έγινε καθ' εικόνα και ομοίωση του Θεού. Ο Θεός όμως είναι άπειρος το ίδιο και η ψυχή μας, πώς να γεμίσει το άπειρο λοιπόν με μια ύλη ακόμα και όση είναι η γη; Τι είναι η γη μπροστά στο άπειρο; Ένας κόκκος άμμου σε μια ακτή. Πώς να χορτάσουμε την πείνα μας και να ξεδιψάσουμε πνευματικά, πως θα χαρούμε πάλι και θα διώξουμε το άγχος της εποχής μας, αφού και όλα τα υλικά αγαθά της γης να γευτούμε ανάπαυση δεν θα βρούμε;

Μόνο η πραγματική πίστη μπορεί να μας βοηθήσει σε αυτό. Η πίστη και η επιστροφή στις παραδόσεις και στα λόγια των Πατέρων της Εκκλησίας του Χριστού. Οι νεωτερισμοί και ο εκσυγχρονισμός μάλλον περισσότερη σύγχυση θα φέρουν στους κόλπους της εκκλησίας αλλά και στους πιστούς. Δείτε σε μια Εκκλησία όλοι παραπονιούνται που δεν έχει πολύ κόσμο, αλλά πόσοι είναι οι πραγματικά πιστοί; Θέλουμε ποσότητα και όχι ποιότητα. Αναλογιστείτε πόσοι πιστεύουν πραγματικά, πόσοι θα τα θυσιάζαν όλα για την αγάπη του Χριστού;

Βέβαια κάποιος μπορεί να ισχυριστεί ότι όλα τα παραπάνω δεν έχουν σχέση με τον κίνδυνο από τη χρήση των τεχνολογικών επιτευγμάτων, αλλά μήπως ο άνθρωπος είναι μονοδιάστατος; Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ ψυχής και σώματος; Όταν το σώμα έχει παραπάνω από αυτά που χρειάζεται τότε η ψυχή ατροφεί. Ο άνθρωπος για να προλάβει να απολαύσει τόσα αγαθά ξεχνά να ενδιαφερθεί για την υπόλοιπη οντότητά του και έτσι η ψυχή χάνεται, εξασθενεί και γίνεται ατροφική. Έτσι το κενό του ανθρώπου γίνεται ακό-

μη μεγαλύτερο και πολύ δύσκολο να καλυφθεί. Δυστυχώς ζούμε στην εποχή που οι άνθρωποι δεν κουράζονται σωματικά και απολαμβάνουν πολλά. Όταν ο άνθρωπος κουράζεται και ιδρώνει για να ζήσει συνειδητοποιεί τις αδυναμίες του και την μικρότητα της ύπαρξης του, ταπεινώνεται και πλησιάζει στον Θεό. Σήμερα όμως πόσο εγωισμό μας δίνουν τα τεχνολογικά επιτεύγματα; Κάνουμε μια δουλειά με τον υπολογιστή και νομίζουμε ότι δημιουργήσαμε το σύμπαν, νοιώθουμε μια έπαρση και υπεροψία με τη χρήση των υλικών αγαθών, πώς να ταπεινωθούμε τότε; Εμείς που γνωρίζουμε τόσα πολλά, που σπουδάσαμε και μάθαμε τόσα, που στη δουλειά λύνουμε και δένουμε, που μπορούμε και λέμε ψέματα και βγάζουμε χρήματα αφορολόγητα και δεν μας εντοπίζουν θα ταπεινωθούμε; Δύσκολα όμως θα δούμε τη Βασιλεία των Ουρανών χωρίς ταπεινώση. Σήμερα ισχύουν τα λόγια του γέροντος Βλασίου, ασκητή Μοναχού εν Βίγλα, Ιερά Μονή Μεγίστης Λαύρας, Αγίου Όρους, έτος 2007, «όποιος άνθρωπος γίνει πλέον υιός της αποστασίας σκέφτεται διεστραμμένα, το μαύρο το λέει άσπρο, την νύκτα, μέρα, το φως σκοτάδι και την αλήθεια ψέμα». Στα λόγια αυτά του σεβαστού γέροντος Βλασίου, κρύβεται πολλή αλήθεια αλλά και πικρία για το κατόντημα του σύγχρονου ανθρώπου.

Τι συμβαίνει τελικά με τον σύγχρονο άνθρωπο, που βαδίζει; Ο δρόμος της απώλειας και της πλάνης που μας οδηγεί; Πολλοί θα πουν στο τέλος του κόσμου και στην καταστροφή, στην έλευση του Αντίχριστου και του θηρίου της αποκαλύψεως, στην τελική κρίση. Όμως ακόμη και στην αποκάλυψη του Ιωάννη οι άγγελοι φαίνεται να σαλπίζουν γεγονότα που δεν τα στέλνει ο Θεός, μάλλον περισσότερο φαίνεται ότι τα προκαλεί ο άνθρωπος και οι άγγελοι τα αναγγέλλουν. Εμείς ευθυνόμαστε που αναγγέλλονται τα κακά και οι σάλπιγγες ηχούν. Εμείς κάνουμε τις πράξεις και οι σφραγίδες το πιστοποιούν. Εμείς όμως είμαστε ελεύθεροι να διαλέξουμε, θα συνεχίσουμε να ζούμε μακριά του και να καταστρέφουμε τα πάντα για να έχουμε πρόσκαιρες απολαύσεις και χαρές ή θα ζήσουμε όπως πραγματικά πρέπει και θα έχουμε αιώνια αγαλλίαση και ευτυχία;

Πότε θα έρθει λοιπόν ο όγδοος αιώνας από κτίσεως του κόσμου; Σήμερα στο 2007 ζούμε περίπου στο 7.514 από κτίσεως του κόσμου, εάν αναλογιστούμε ότι το έτος 962 μετά Χριστού που άρχισε να χτίζεται η Ιερά Μονή Μεγίστης Λαύρας του Αγίου Όρους βρισκόμασταν στο έτος από κτίσεως του κόσμου 6.469, με απλά μαθηματικά μπορούμε να εξάγουμε κάποια συμπεράσματα για το έτος που διανύουμε από κτίσεως κόσμου, δηλαδή είμαστε στο

7.514 από κτίσεως κόσμου. Πότε οι πράξεις μας θα σημάνουν την τελευταία σάλπιγγα; **Την χρονολογία τη γνωρίζει μόνο ο ίδιος ο Θεός**, κανείς άνθρωπος δεν μπορεί να πει με ακρίβεια την χρονολογία που θα ηχήσει η τελευταία σάλπιγγα πριν τη τελική κρίση, εμείς το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να **βλέπουμε τα σημεία των καιρών**. Όμως αυτά τα σημεία εξαρτώνται και από εμάς, εμείς αφήνουμε χώρο στο κακό να δράσει. Έχουμε μια ευκαιρία, να γίνουμε ξανά δίκαιοι και σωστοί στα μάτια του Θεού και να ανακόψουμε την πορεία μας προς την καταστροφή. Να μοιάσουμε στους Πατέρες της Εκκλησίας να ισχυροποιηθούμε και να ανδρωθούμε χωρίς να παρεκκλίνουμε δεξιά και αριστερά, όπως είπε ο Θεός στον Ιησού του Ναυή και του έδωσε εξουσία και διέσχισε τον Ιορδάνη ποταμό και έδωσε στους Ισραηλίτες ελευθερία και πατρίδα. Έτσι και εμείς θα νικήσουμε την πλάνη της εποχής μας και θα ανακόψουμε την αλλοίωση της ψυχής μας, αρκεί να ακολουθήσουμε τα λόγια των πατέρων της εκκλησίας και να γεμίσουμε τη ζωή μας με αγάπη, ταπείνωση και αυτοθυσία κάτω από τον ουρανό της Ορθόδοξης Χριστιανικής πίστεως και των παραδόσεων της Εκκλησίας.

Ο λόγος που το βιβλίο αυτό αφιερώνεται στα παιδιά αρχίζει να γίνεται συγκεκριμένος πλέον. Δεν είναι για εντυπωσιασμό ή για συναισθηματικούς λόγους αλλά το αντίθετο, είναι για να μας προωθήσει στη δράση και την αντίδραση. Η ελευθερία που μας έδωσε ο Θεός και κάποτε μας έκανε να χάσουμε τον παράδεισο μπορεί τώρα να μας κάνει να τον κερδίσουμε ξανά. Εάν αντισταθούμε στο πνεύμα της εποχής μας και είμαστε ελεύθεροι για να το κάνουμε, εάν θέλουμε βέβαια, είναι σίγουρο ότι θα δώσει στα παιδιά μας ένα καλύτερο μέλλον.

Αφιερώνεται λοιπόν στα παιδιά όλου του κόσμου, γιατί τώρα που είδαμε τα σημεία των καιρών και εντοπίσαμε τον φταίχτη, που δεν είναι άλλος από εμάς, μπορούμε να διορθώσουμε την κατάσταση ώστε τα παιδιά όλου του κόσμου να έχουν ένα καλύτερο αύριο. Η αφιέρωση αυτή μας μεταβιβάζει μια τρομακτική ευθύνη που πραγματικά πρέπει να μας συγκλονίσει, σκεφτείτε τις αθώες παιδικές ψυχές και τα αγγελικά πρόσωπα των παιδιών αλλά και την μέγιστη ευθύνη μας και αναλογιστείτε. Ποιος θα μεταβιβάσει το πρόβλημα στην επόμενη γενιά, τι έχουν να αντιμετωπίσουν τα σημερινά μικρά παιδιά στο μέλλον; Στο χέρι μας και στη δική μας προσπάθεια είναι η ευκαιρία να τους δώσουμε τον προσανατολισμό για την πραγματική ζωή. Ο καλύτερος τρόπος για να το πετύχουμε αυτό είναι να τους δώσουμε εμείς το παράδειγμα. Το ερώτημα που απομένει είναι εάν έχουμε το ψυχικό σθένος να το επι-

διώξουμε ή έχουμε εντελώς πλανηθεί από την σύγχρονη εποχή που με αυτά που μας προσφέρει μας μάγεψε σαν νέα σειρήνα της θάλασσας;

Χρειάζεται πολύς κόπος και πολύ προσπάθεια για να γίνει αυτό και δυστυχώς ο καθένας πρέπει να νικήσει τις αδυναμίες και τα πάθη του εαυτού του, πράγμα δύσκολο, αλλά το αποτέλεσμα θα είναι μοναδικό. Ο επαναπροσδιορισμός της πορείας μας στη γη απαιτεί θυσίες και αυτό μας έδειξε και ο Ιησούς Χριστός με την σταυρική Του θυσία. Η θυσία μας θα δώσει στα παιδιά μεγάλη ελπίδα για τη ζωή. Στον καθένα από εμάς ανήκει η απόφαση και καλό είναι να ληφθεί τώρα, πριν επιτρέψουμε στους συνανθρώπους μας να κάνουν τους αγγέλους να σαλπίσουν στον ουρανό για τελευταία φορά πριν την τελική κρίση. Δεν μπορούμε να το αποφύγουμε μπορούμε όμως να το επιβραδύνουμε, να το καθυστερήσουμε αλλά και να βρεθούμε στο φοβερό αλλά και δίκαιο βήμα της κρίσης του Θεού έτοιμοι και με καθαρή τη συνείδηση και το ένδυμα της ψυχής μας για να συμμετέχουμε στην αιώνια ζωή, αρκεί να αλλάξουμε τον τρόπο ζωής μας. Πώς θα το πετύχουμε όμως αυτό έτσι όπως έχουμε συνηθίσει, τι πρέπει να κάνουμε και σε ποιον να μοιάσουμε τελικά;

*«Άφετε τα παιδιά και μη κωλύεται αυτά ελθείν προς με,
των γαρ τοιούτων εστίν η βασιλεία των ουρανών.»*

Το κατά Ματθαίον ευαγγέλιο, κεφάλαιο ΙΘ', στίχος 14

*«Τότε ερεί ο βασιλεύς τοις εκ δεξιών αυτού, δεύτε οι ευλογημένοι
του πατρός μου, κληρονομήσατε την ητοιμασμένην υμίν βασιλείαν
από καταβολής κόσμου, επείνασα γαρ και έδωκατέ μοι φαγείν,
εδίψασα, και εποτίσατέ με, ξένος ήμην και συνηγάγετέ με, γυμνός,
και περιεβάλετέ με, ησθένησα, και επεσκέψασθέ με,
εν φυλακή ήμην και ήλθετε προς με.*

*Τότε αποκριθήσονται αυτώ οι δίκαιοι λέγοντες, κύριε πότε σε είδομεν
πεινώντα και εθρέψαμεν, ή διψώντα και εποτίσαμεν;*

*Πότε δε σε είδομεν ξένον και συνηγάγομεν,
ή γυμνόν και περιεβάλομεν;*

Πότε σε είδομεν ασθενή ή εν φυλακή, και ήλθομεν προς σε;

*Και αποκριθείς ο Βασιλεύς ερεί αυτοίς αμίν λέγω υμίν,
φ' όσον εποήσατε ενί τούτων των αδελφών μου των ελαχίστων,
εμοί εποήσατε.»*

Το κατά Ματθαίον ευαγγέλιο, κεφάλαιο ΚΕ', στίχοι 34 έως 40

Πόσοι από εμάς θέλουμε να μοιάσουμε στα παιδιά και πόσοι από εμάς τηρούμε τις παραπάνω εντολές; Πού οδεύουμε τελικά σαν ανθρωπότητα; Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι να αλλάξουμε πορεία στη ζωή μας;

Τα ερωτήματα είναι πολλά και εύχομαι να βρούμε με τη βοήθεια του Ενός και Τριαδικού Θεού, τις μεσιτείες της Παναγίας αλλά και τις προσευχές των Αγίων την πραγματική μας πορεία στη γη, μόνο που χρειάζεται και από εμάς ένα βήμα, αυτό της συνειδητοποιημένης αλλαγής και αναζωπύρωσης της πίστης μας.

*«Είθε η χάρις του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού να είναι μαζί μας
μέχρι το τέλος του αιώνας τούτου.»*

Ευχή Μοναχού Γαβριήλ, κελί Κουτλουμουσίου, Άγιον Όρος,
έτος 2007

«Αμήν και τω Θεώ δόξα.»

Ζ. Ευχαριστίες

Ευχαριστώ βαθύτατα τον ιερέα Σταύρο Βάιο, εφημέριο του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου Μεγάλης Βρύσης Λαμίας, για τον σχολιασμό και την πνευματική του καθοδήγηση, καθώς και τον μοναδικό εμπνευστή του όλου πονήματος, τον ασκητή μοναχό Βλάσιο από τη Βίγλα Αγίου Όρους, για τις διορθώσεις, παρατηρήσεις, τον ορθογραφικό, φιλολογικό καθώς και θεολογικό έλεγχο του συγγράμματος.

Επίσης ευχαριστώ τη σύζυγό μου Δέσποινα για τις κατάλληλες και έγκυρες παρατηρήσεις της, αλλά και για την υπομονή που έδειξε για ολόκληρο το χρονικό διάστημα της συγγραφής και της ενασχόλησής μου με την παρούσα εργασία.

Τέλος, ευχαριστώ θερμά τον Βλαδίμηρο Φωτιάδη για την προσεγμένη μετάφραση του βιβλίου στη ρωσική γλώσσα και για τη συμμετοχή του στην αναζήτηση πληροφοριών και γεγονότων που βοήθησαν αμέριστα στην συγγραφή, αλλά και τον Ηλία Μιχαλίτη που ανέλαβε τη στοιχειοθεσία, διαμόρφωση και καλλιτεχνική επιμέλεια του βιβλίου, δίνοντας μια απλή, λιτή αλλά και ταυτόχρονα ελκυστική μορφή.

Στην εποχή του Πλανη-τάρχου (ο οποίος έχει για αρχή του την πλάνη), το βιβλίο «Ανθρώπων Πλάνη» αποδίδει με γλαφυρό αλλά και αντικειμενικό τρόπο ότι με την κατάργηση του Θείου αλλά και του ανθρώπινου δικαίου και με τη συνδρομή της κακής χρήσης της –σχεδόν σατανοκίνητης– τεχνολογίας, εγκαταλείπουμε σιγά-σιγά τα κάστρα της Ορθοδοξίας και του Ελληνισμού.

Μέσα από τις γραμμές αυτού του βιβλίου αποκαλύπτονται τα βήματα των ανθρωποπλάνων σειρήνων της εποχής μας, των σύγχρονων τεχνολογικών επιτευγμάτων του ανθρώπου, που, όπως φαίνεται, για πρώτη φορά χρησιμοποιούνται από τους ίδιους τους ανθρώπους για να παρασύρουν στην απώλεια την ίδια τους την ύπαρξη.

Σε ποια χέρια όμως έχει παραδώσει τον έλεγχο των επιτευγμάτων του και πώς αυτά χρησιμοποιούνται εναντίον του; Πώς η τεχνολογία, που σκοπό έχει την άνοδο του βιοτικού μας επιπέδου, μπορεί να μας εγκλωβίσει ψυχικά και να υποβιβάσει την πολυδιάστατη οντότητά μας; Οι απαντήσεις μπορούν να δοθούν μέσα από τις γραμμές του παρόντος βιβλίου «Ανθρώπων Πλάνη» ...

Ιερέας Σταύρος Βάιος